

BOPA Onderbouwing

Zonnepark Schapendrift

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

Opdrachtgever:
Sunvest Ontwikkeling B.V.
Maarssenbroeksedijk 37
3542 DM Utrecht

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	606910
Datum:	8-8-2025
Opgesteld:	[redacted]
Status:	Definitief
Versie:	2

© 2025 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding 5
1.2 Huidig planologisch regime 7
1.3 Leeswijzer 8
2 Voorgenomen ontwikkeling 9
2.1 Inleiding 9
2.2 Beschrijving huidige situatie plangebied 9
2.3 Het zonnepark 11
3 Voorbereiding en participatie 20
3.1 Inleiding 20
3.2 Participatie omgeving 20
4 Beleid en regelgeving 21
4.1 Inleiding 21
4.2 Rijksbeleid en Rijksregels 21
4.3 Provinciaal beleid en provinciale regels 26
4.4 Regionaal beleid 39
4.5 Beleid Waterschap 42
4.6 Gemeentelijk beleid 44
5 Omgevingsaspecten 51
5.1 Geluid 51
5.2 Luchtkwaliteit 52
5.3 Geur 53
5.4 Bodemkwaliteit 54
5.5 Mobiliteit en parkeren 55
5.6 Omgevingsveiligheid 56
5.7 Natuur 57
5.8 Cultureel erfgoed 60
5.9 Water 61
5.10 Ladder voor duurzame verstedelijking 62
5.11 M.e.r. -beoordeling 63
5.12 Lichtreflectie 64
5.13 Elektromagnetische straling 65
5.14 Milieubelastende activiteiten 66

5.15 Gezondheid 66
5.16 Bedrijfsmatige activiteiten 67
6 Uitvoerbaarheid 67
6.1 Economische uitvoerbaarheid 67
6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 68
7 Conclusie 69
Bijlagen 70

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Nederlandse overheid heeft in juni 2019 het Klimaatakkoord vastgesteld. Het centrale doel binnen dit akkoord is het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen met 49% in 2030 ten opzichte van 1990. Voor de elektriciteitssector geldt hierbij een opgave om in eerste instantie in 2030 de CO2-emmissies met tenminste 20,2 Mton te verminderen. In het verlagen van deze uitstoot is het van belang om energie op te wekken met hernieuwbare bronnen. In het Energieakkoord is afgesproken dat in 2023 het aandeel hernieuwbare energieopwekking 16% dient te zijn. Daarnaast spelen zich ook andere ruimtelijke vraagstukken af, zoals het spanningsveld tussen landbouw en natuur en het grote beslag op ruimte. Het is wenselijk om deze vraagstukken integraal mee te nemen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Ook de provincie Noord-Brabant wil in 2050 volledig energieneutraal zijn. Vanuit de RES 1.0 van de regio Noordoost-Brabant is er een bod gedaan om 1,6 TWh bij te dragen aan de opwekking van duurzame energie voor de periode tot en met 2030. Gemeente Maashorst wil haar energieopgave van 0,15 TWh in 2030 invullen met duurzame energie. In 2020 was hiervan 0,03 TWh reeds gerealiseerd. Om deze doelstellingen in 2030 en later in 2050 te halen moet nog circa 165 ha. aan zonneparken worden ontwikkeld.

Ook in het landelijke gebied wordt gezocht naar locaties voor het plaatsen van zonnepanelen om een bijdrage te kunnen leveren aan de energietransitie. Sunvest Ontwikkeling B.V. heeft een plan gemaakt voor het ontwikkelen van Zonnepark Schapendrift in het zuiden van de gemeente Maashorst, met een optioneel bijbehorend energieopslag systeem (EOS).

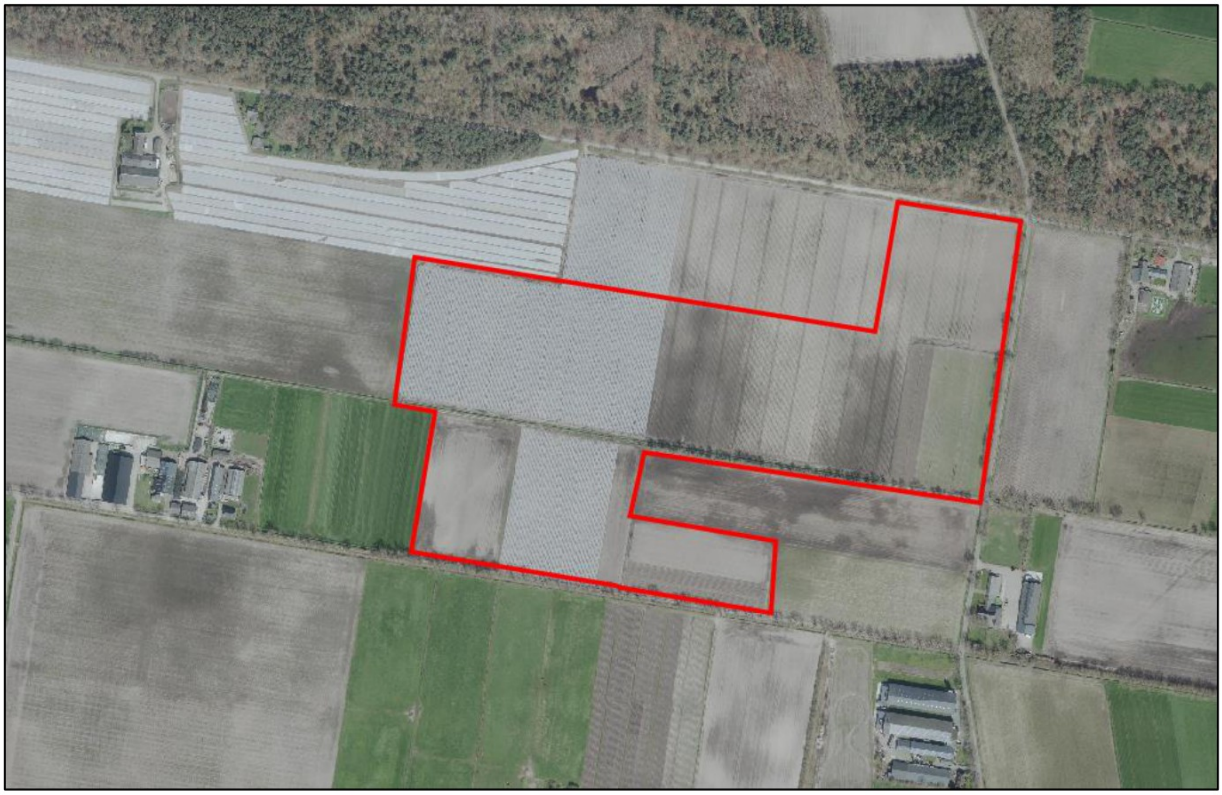
Voor de realisatie van het zonnepark dient op grond van artikel 5.1, lid 1 van de Omgevingswet een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplan activiteit (BOPA) te worden aangevraagd. Voorliggende onderbouwing maakt onderdeel uit van de vergunningsaanvraag. Hierin komen alle relevante aspecten vanuit de ruimtelijke ordening voor dit project aan de orde. Deze onderbouwing toont aan dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

1.1.1 Ligging plangebied

Voorliggend plangebied is gelegen in het buitengebied van Gemeente Maashorst, ten zuidoosten van de kern Odiliapeel op de grens met de gemeente Boekel. Het plangebied bestaat uit een aantal verschillende kadastrale percelen. Deze staan bekend als gemeente Uden, sectie D en de nummers 3235, 3236, 2226, 1959, 1206, 1205, 1204, 2538, 928, 929, 930, 931 en 2539. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 20 hectare.

Figuur 1. Ligging plangebied ten opzichte van de directe omgeving.

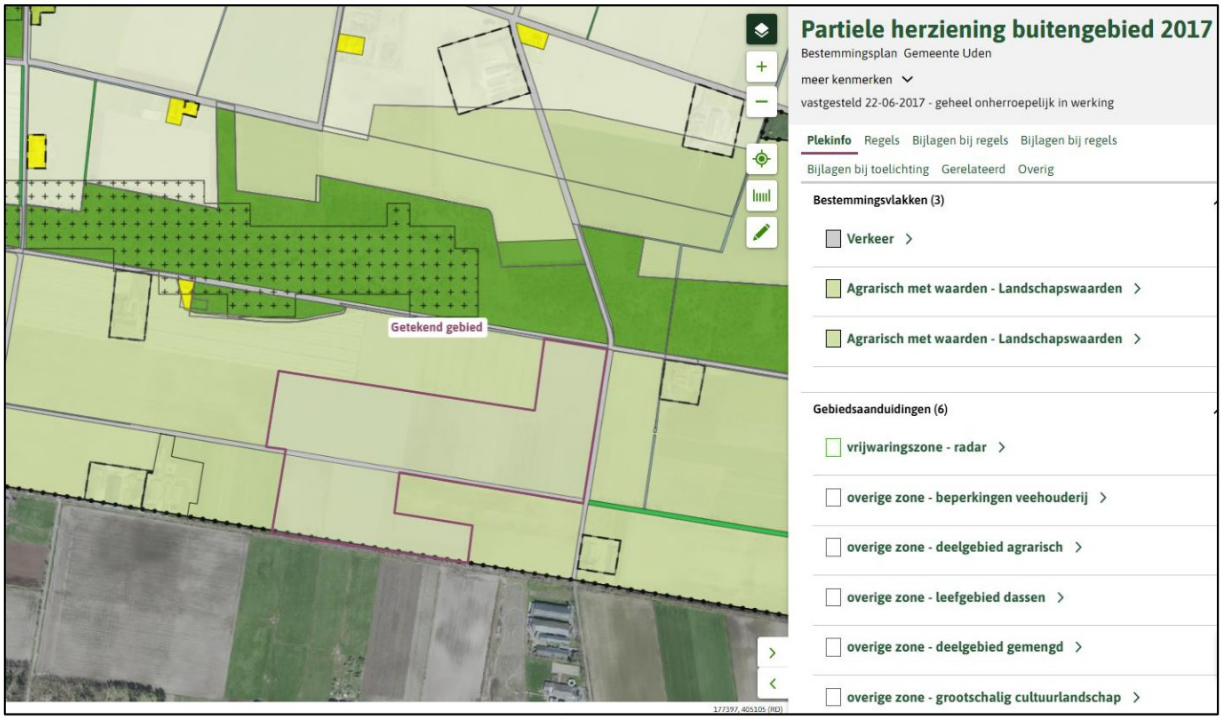

Figuur 2. Weergave plangebied aan de Scheidingsweg.

1.2 Huidig planologisch regime

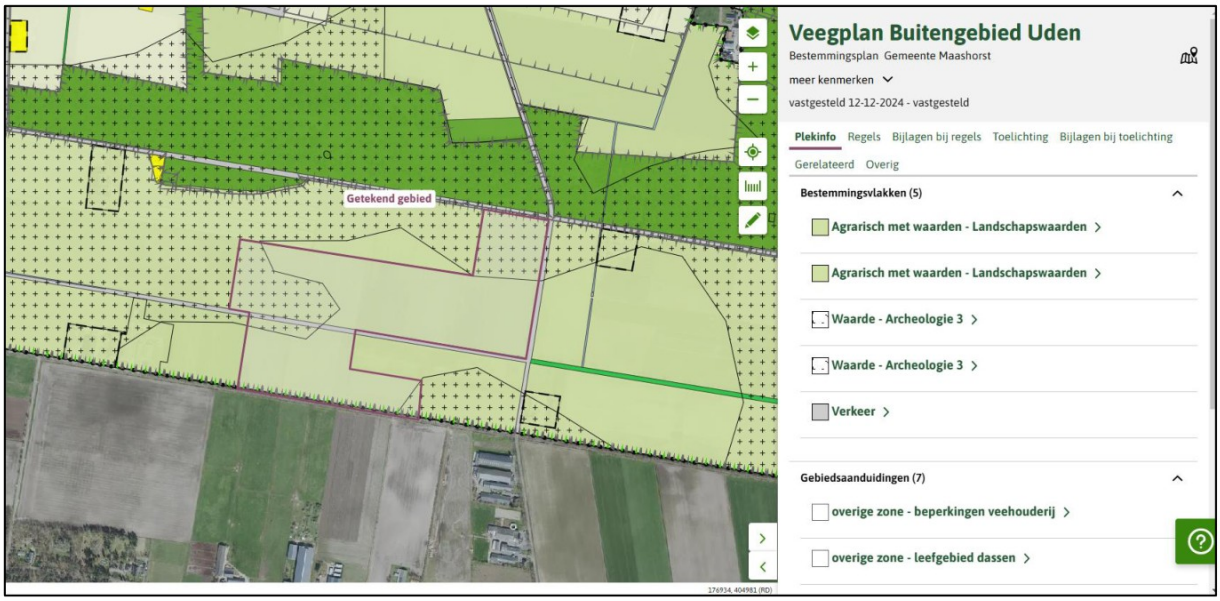
Voorliggend plangebied is gelegen binnen het werkingsgebied van het (tijdelijke) omgevingsplan “Omgevingsplan Gemeente Maashorst”, welke vanaf 1 januari 2024 in werking is getreden. Dit (tijdelijke) Omgevingsplan betreft een omgevingsplan van rechtswege, waarin o.a. de bestaande ruimtelijke plannen, zoals het voorheen geldende bestemmingsplan, onderdeel zijn van het omgevingsplan.

Binnen het Omgevingsplan is het bestemmingsplan ‘Partiele herziening buitengebied 2017’ van de voormalige gemeente Uden en het bestemmingsplan ‘Veegplan Buitengebied Uden’ opgenomen. Binnen deze bestemmingsplannen kent het plangebied de bestemmingen ‘Agrarisch met waarden – landschapswaarden’, ‘Waarde – Archeologie 3’. Verder zijn de volgende gebiedsaanduidingen van toepassing:

- Overige zone – Beperking veehouderij;
- Overige zone – Leefgebied dassen;
- Overige zone – Grootschalig cultuurlandschap;
- Overige zone – Deelgebied agrarisch;
- Overige zone – Deelgebied gemend;
- Vrijwaringszone – radar;
- Vrijwaringszone – vogelbeheersgebied.

Figuur 3. Uitsnede Omgevingsplan Gemeente Maashorst/Bestemmingsplan partiele herziening buitengebied 2017. (bron: Regels op de Kaart).

Figuur 4. Uitsnede Omgevingsplan Gemeente Maashorst/Bestemmingsplan Veegplan Buitengebied Uden. (bron: Regels op de Kaart).

De realisatie van een zonnepark past niet binnen de vigerende functie 'Agrarisch met waarden – Landschapswaarden'. Voor de realisatie van het zonnepark dient op grond van artikel 5.1, lid 1 van de Omgevingswet een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplan activiteit (BOPA) te worden aangevraagd. Hierin wordt rekening gehouden met de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden, zoals opgenomen in het omgevingsplan middels bovenstaande gebiedsaanduidingen. Voor de toetsing aan de gebiedsaanduidingen wordt verwezen naar paragraaf 4.6.

1.2.1 Keuze buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA)

Voorliggende aanvraag betreft een afgebakende aanvraag voor een concreet project, welke niet de grenzen van het projectgebied overstijgt. Verder zijn er geen wijzigingen van andere regels van het omgevingsplan. Derhalve betreft voorliggende aanvraag een aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA).

1.3 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk vormen de hiernavolgende hoofdstukken de verantwoording van de activiteit die mogelijk wordt gemaakt met de aanvraag van een BOPA waar voorliggend stuk de onderbouwing voor vormt. Hoofdstuk 2 bevat een uitgebreide beschrijving van de voorgenomen ontwikkeling en een analyse van de huidige ruimtelijk-functionele situatie. Hoofdstuk 3 gaat vervolgens in op de voorbereiding van het initiatief en het participatieproces. In hoofdstuk 4 is het Rijks-, provinciaal-, regionaal- en gemeentelijk beleid beschreven. Vervolgens geeft hoofdstuk 5 inzicht in de diverse aspecten van de fysieke leefomgeving, die relevant zijn in het kader van de voorgenomen ontwikkeling. Hoofdstuk 6 gaat in op de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid en procedurele aspecten. Hoofdstuk 7 bevat de eindconclusie of voorliggend initiatief aanvaardbaar is met het oog op de evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

2 Voorgenomen ontwikkeling

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie nader toegelicht en wordt het plan voor het zonnepark beschreven. Ten behoeve van het zonnepark is een landschappelijk inrichtingsplan opgesteld door Haver Droeze, waarin de landschappelijke inpassing nader wordt toegelicht en onderbouwd. Deze is als bijlage aan de onderbouwing toegevoegd.

2.2 Beschrijving huidige situatie plangebied

2.2.1 Locatiekeuze

De locatiekeuze voor het zonnepark is zorgvuldig tot stand gekomen. De provincie Noord-Brabant wil de energietransitie de komende jaren versnellen om de doelen van 2030 en 2050 te halen. Hierop aansluitend heeft de RES-regio Noordoost-Brabant een bod gedaan voor de opwekking van 1,6 TWh aan duurzame energie in 2030. Ook Gemeente Maashorst wil bijdragen aan de landelijke- en regionale doelstellingen. In het lokale beleidskader voor de opwek van zonne-energie zijn een aantal voorkeursgebieden aangegeven voor de realisatie van zonneparken. Het plangebied van Zonnepark Schapendrift is gelegen in een van deze gebieden, waarmee het beleidsmatig een gewenste locatie is. Daarbij bestaat de planlocatie uit een landschapstype (peelkernontginning) welke in de gemeentelijke omgevingsvisie wordt genoemd als meest geschikte landschapstype voor grootschalige grondgebonden zonneparken (zie ook H4). Peelkernontginningen zijn grootschalige rationeel ingerichte landschappen met over het algemeen niet de meest geschikte landbouwgrond. Daarnaast is de waterhuishouding ook uitdagend. Dit maakt deze gronden geschikt voor de ontwikkeling van zonnepanelen. Verder is het plangebied gelegen tussen de bossen van Odiliapeel en het Rietven. De overgang van intensieve naar extensieve bewerking en de introductie van veel natuur, vooral in de randen, zorgt dat dit plangebied een buffer en transitiefunctie krijgt voor deze Natuurnetwerk Brabant-gebieden. Met de ontwikkeling van Zonnepark Schapendrift wil de initiatiefnemer samen met de huidige grondeigenaren een bijdrage leveren aan de transitie naar de opwekking van duurzame energie.

2.2.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen aan de zuidkant van Odiliapeel (Gemeente Maashorst) ten zuidoosten van de kern Uden. Voorliggende locatie grenst aan de gemeentegrens van de gemeente Boekel. Het plangebied kent een huidig agrarisch gebruik, waarbij akkerbouwgewassen, zoals cichorei, bieten en mais, en sierheesters, maar ook lelies worden geteeld. Het totale plangebied heeft een omvang van circa 20 hectare, waarbij circa 9,7 hectare wordt gereserveerd voor de opstelling van pv-panelen. Er wordt circa 0,3 hectare gereserveerd voor de opstelling van technische elementen, zoals de transformatorstations en het energieopslagsysteem. Hiermee wordt 50% van het plangebied bedekt met pv-panelen en technische installaties. 10 hectare wordt gebruikt voor een natuurlijke- en landschappelijke inpassing van het zonnepark.

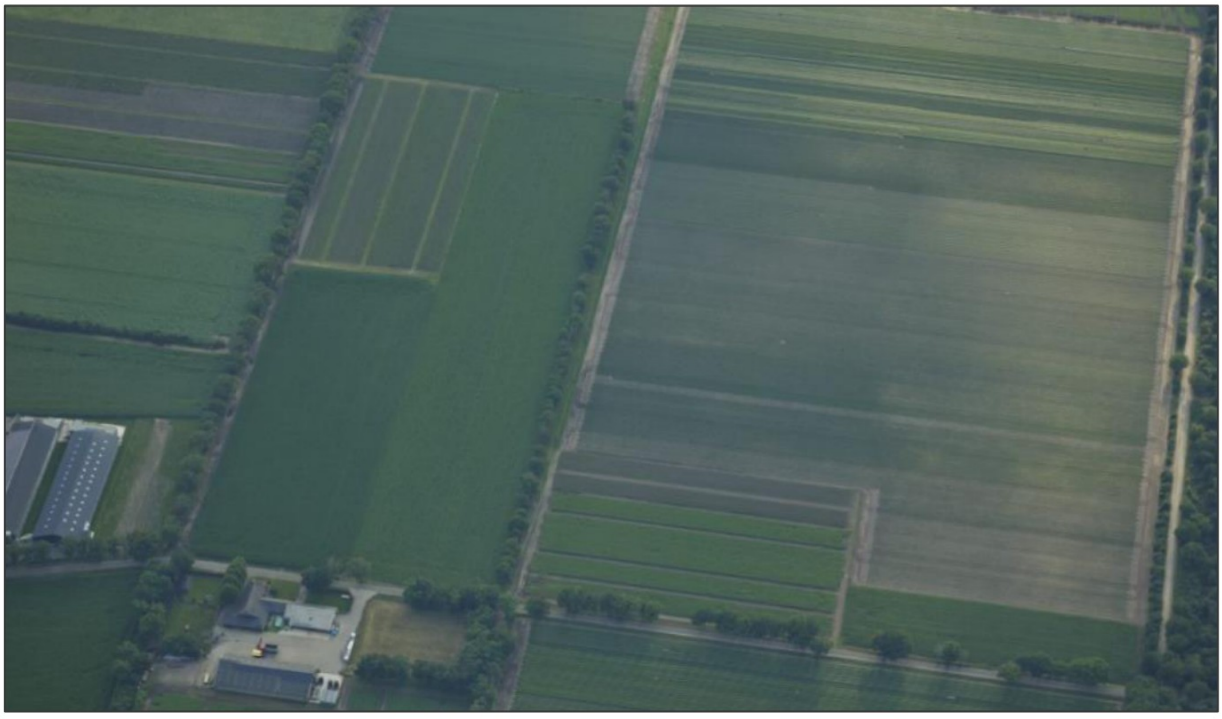
Het plangebied voor Zonnepark Schapendrift wordt begrensd door de Scheidingsweg, Kievitlaan en Hemelrijkstraat en aantal agrarische percelen. Aan de noordzijde, langs de Hemelrijkstraat, is een bosgebied gelegen. De directe omgeving kenmerkt zich ook door verschillende bosgebieden en agrarische percelen. Hoewel de vorm van het plangebied er ietwat vreemd uitziet, is dit slechts iets wat vanuit de lucht ervaren wordt. De opbouw is ook beperkt door o.a. welke grondeigenaren aan het initiatief mee willen of kunnen doen, wat niet altijd vanzelfsprekend is. Het vogelvluchtperspectief van het plangebied toont een wat vreemde vorm

door gebruik van verschillende percelen. Deze vorm zal vanaf de grond en voor elke voorbijganger niet zo worden ervaren.

Ten noorden van Odiliapeel, op circa 2,5 km vanaf de noordkant van het plangebied, is vliegbasis Volkel gelegen.

Figuur 5. Weergave op het plangebied vanaf de kruising bij de Kievitlaan en Scheidingsweg (bron: Google).

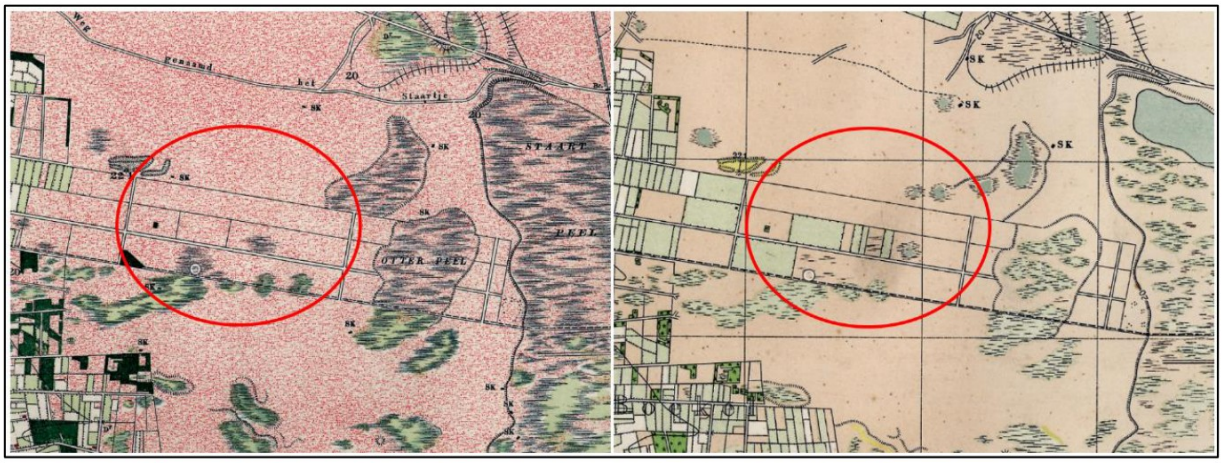

Figuur 6. Vogelvluchtweergave op (een deel van) het plangebied.

2.2.3 Huidige situatie plangebied

Het plangebied van voorliggend zonnepark heeft een omvang van circa 20 ha. Het plangebied is onderdeel van het gebied voor de peelrandbreuk. De peelrandbreuk zorgde voor een verandering van de lokale waterhuishouding in het gebied. Het bestond uit grote moerassen en heide. Vanaf de twintigste eeuw werd het gebied ontgonnen voor de landbouw. Bij deze ontginningen ontstonden peeldorpen, zoals Odiliapeel.

Door de ontginning is het landschap ook herkenbaar geworden. Langs de randen, zoals bij Odiliapeel, werd de ontginning gestart vanuit het oude land en werd een regelmatige verkaveling uitgezet met erven en percelen die vergelijkbaar zijn met de Noordoostpolder. Dit patroon is nog bepalend voor het landschap. Door kunstmest konden de zandgronden bewerkt worden en waar door slechte afwatering of moeilijke grondbewerking minder lonend was, plantte men bos aan, naaldhout met het oog op de mijnbouw. Zo ontstond ook het bos aan de noordkant van het plangebied van Zonnepark Schapendrift. De afgelopen jaren is het grondgebruik van het plangebied geïntensiveerd, waarmee het plangebied wordt gebruikt voor de teelt o.a. lelies en diverse akkerbouwgewassen.

Figuur 7. Weergave historische kaart van 1900 (l) en 1930 (r) waar de ontginning van de heide is weergegeven. (bron: topotijdreis).

2.3 Het zonnepark

2.3.1 Initiatief voor het zonnepark

Sunvest heeft samen met de grondeigenaren een plan ontwikkeld voor de realisatie van een grondgebonden zonnepark in combinatie met een bijdrage aan de transitie van de landbouw. Sunvest wil samen met de grondeigenaren bijdragen aan de transitie naar duurzame energie. Tevens zet Sunvest zich in voor de landbouwtransitie door zich in te zetten voor de landbouw van de toekomst met meervoudig ruimtegebruik.

Dit doen zij doormiddel van de ontwikkeling van natuurlijke agri zonneparken te ontwikkelingen, gericht op een combinatie tussen de opwek van duurzame energie en een natuurinclusievere vorm van landbouw. Sunvest ontwikkelt, financiert, bouwt en exploiteert deze natuurlijke zonneparken, waarbij zij bij alle zonneparken concrete maatregelen neemt ten behoeve van de verbetering van de biodiversiteit en de landschappelijke inpassing. Samen met de betrokken grondeigenaren is Sunvest tot een plan gekomen voor de realisatie van een grondgebonden zonnepark van circa 20 hectare (bruto). Voorliggend zonnepark, Zonnepark Schapendrift, kent een opgesteld vermogen van circa 24 MWp met een energieopslagsysteem tot 20 MW.

2.3.2 Landschappelijke inrichting van het zonnepark

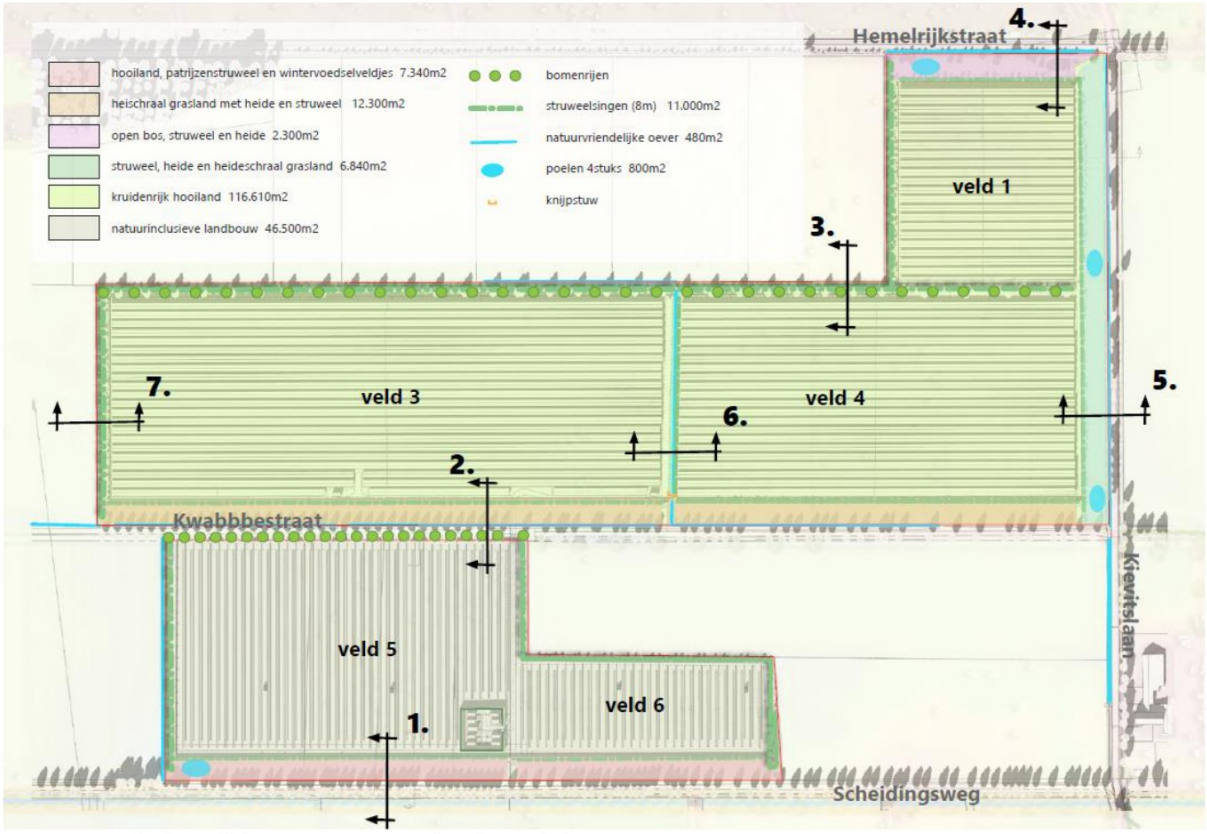
De landschappelijke inrichting van Zonnepark Schapendrift is beschreven in een landschappelijk inrichtingsplan, opgesteld door Sunvest en Haver Droeze. Het landschappelijk inrichtingsplan is als bijlage bij voorliggende BOPA-onderbouwing bijgevoegd. In deze paragraaf worden de hoofdpunten van de landschappelijke inpassing toegelicht. De landschappelijke inpassing van het zonnepark is tot stand gekomen op basis van een beleidsanalyse, landschapsanalyse, de technische uitgangspunten en in overleg met omwonenden, Gemeente Maashorst en andere stakeholders.

Voor de landschappelijke inpassing van Zonnepark Schapendrift is het huidige en kenmerkende landschap leidend voor de inpassing van het zonnepark. Met het zonnepark wil de initiatiefnemer een nieuw hoofdstuk toevoegen aan het oude heidegebied, waarbij de agrarische gemeenschap een boterham kan verdienen aan het zonnepark met een multifunctioneel grondgebruik wat meerdere maatschappelijke doelen dient.

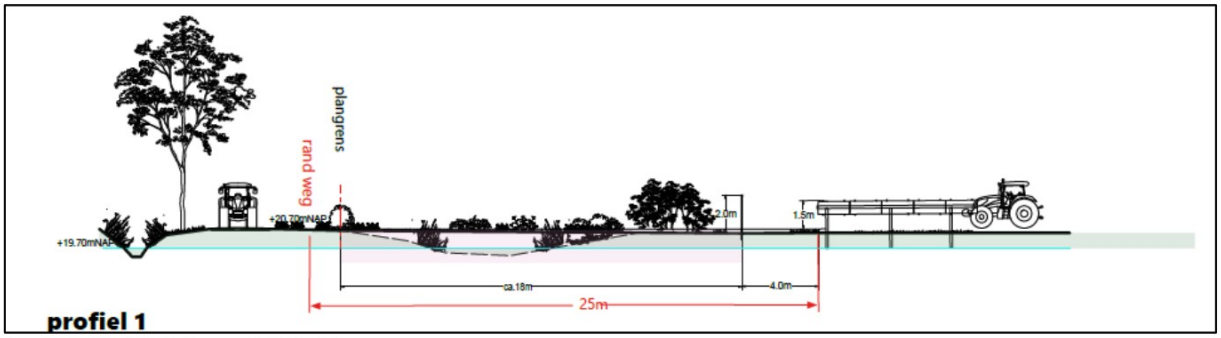
Het zonnepark bestaat uit een drietal segmenten. Een klein segment waar natuur, recreatie en stroomopwekking gecombineerd worden. Een tweede, groot segment waar natuur en stroomopwekking samengaan. En tenslotte een derde segment waar de natuurinclusieve landbouw centraal staat en waar tussen roterende panelen als een extra gewas stroom oogsten (agri-pv).

Met de landschappelijke inpassing wordt ingezet op een extensief bodemgebruik, zodat de bodem de kans krijgt om zich te herstellen. De opstelling kan door een juiste keuze van hoogte, breedte van gangpaden en transparantie van panelen, bijdragen aan het verbeteren van de bodemkwaliteit, aangezien het perceel niet meer onder intensief agrarisch gebruik (zoals intensief ploegen en bemesten) valt.

Naast de inzet van pv-panelen voor de opwek van duurzame energie wordt ook bijgedragen aan het behoud van agrarisch gebruik, doormiddel van het toepassen van Agri-pv. Waar bij het overige deel van het zonnepark de panelen een zuid-oriëntatie krijgen, worden de panelen hier oostwest geplaatst, zodat de panelen met de zon meedraaien. Tussen de staanders met pv-panelen komen paden van ruim 6 meter. Dit deel wordt met akkerbouwgewassen of kruidenrijk grasland ingezaaid, afhankelijk van de agrarisch ondernemer. Wel gelden een aantal voorwaarden, namelijk het beperken van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest.

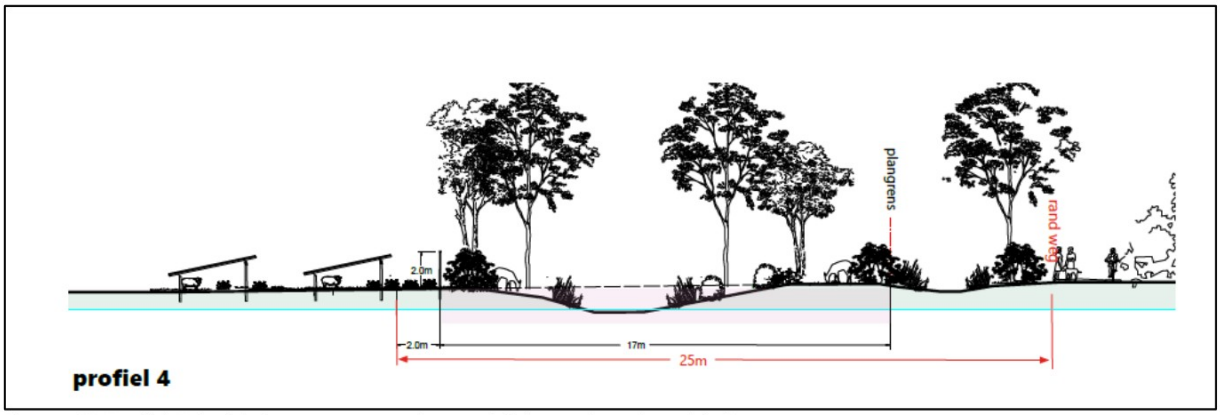
Figuur 8. Landschappelijk ontwerp Zonnepark Schapendrift.

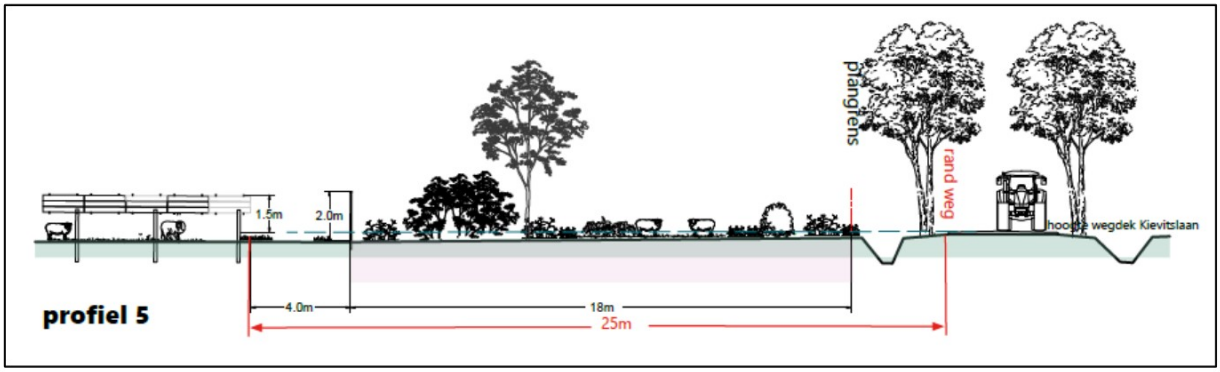
Figuur 9. Profiel 1, langs de Scheidingsweg.

Uitmijnen bodem

Langs de Kievitlaan en Hemelrijkstraat wordt een brede strook versneld uitgemijnd. Daar wordt de vruchtbare bovenlaag afgeplagd om de oude heidegronden versneld te herstellen. Daarbij wordt in het afgeplagde deel een heidemengsel ingezaaid en heidestruiken aangeplant. De afgeplagde grond wordt gebruikt voor de realisatie van lage aardewal als visuele barrière om zicht op de panelen te beperken. Door de beperkte hoogte blijven de zichtlijnen oost-west echter gewoon intact. De hoogte van de aardewal wordt 1,5 meter.

Figuur 10. Profiel 4, inrichting natuur aan de noordzijde van het plangebied.

Figuur 11. Profiel 5, overgang zonnepark naar Kievitlaan.

Kruidenrijk grasland

Onder de pv-panelen wordt blijvend klaver en kruidenrijk grasland toegepast. Kruidenrijk grasland wortelt diep en gevarieerd. Hierdoor kunnen zij ook in drogere periodes nog water uit de diepere bodem bereiken. Daarnaast kan een bodem die goed door geworteld is veel meer water vasthouden, waardoor het grasland er langer van kan profiteren tijdens droge periodes. Het kruidenrijk grasland wordt onderhouden door drukbegrazing middels schapen

Struweelsingel

De drie segmenten van het zonnepark worden omringd met een dicht en laag gehouden struweelsingel. Daarvoor worden inheemse en streekeigen doornstruiken en besheesters, zoals meidoorn, sleedoorn, hazelaar, kardinaalsmuts en lijsterbes gebruikt. Door het zonnepark worden twee dwarsverbindingen (één noord-zuid en één oost-west)
met lage struiken, als migratieroutes, gerealiseerd.

Realisatie vennen

Het kruidenrijk grasland wordt onderhouden door drukbegrazing middels schapen. Ten behoeve van de vergroting van de natuurwaarden worden binnen het zonnepark vennen gerealiseerd, welke tevens door de schapen gebruikt kunnen worden als drenkplaats.

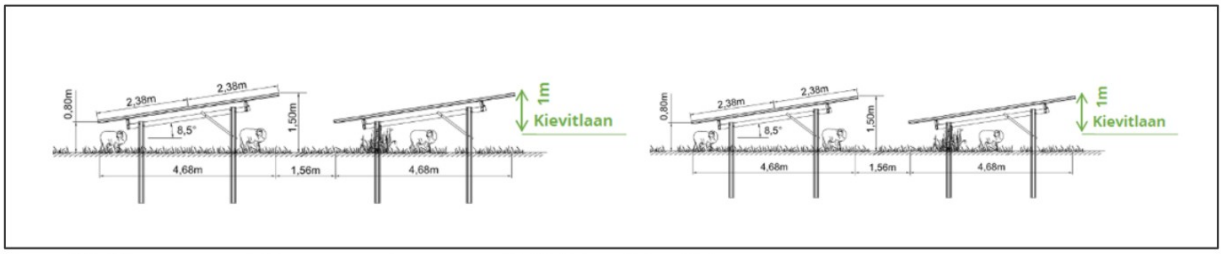
Poelen

Aan de randen van het zonnepark worden een aantal poelen gerealiseerd ten behoeve als een stapsteenfunctie voor bijvoorbeeld de kamsalamander en andere amfibieën. De plaats van de poelen is gekozen in verband met de al aanwezige greppels en watergangen en de aansluiting bij andere beplantingen. Ten behoeve van de keuze en overwegingen voor de plek van de poelen is door Haver Droeze een nadere notitie opgesteld, welke separaat is bijgevoegd bij voorliggende onderbouwing.

2.3.3 Technische gegevens zonnepark

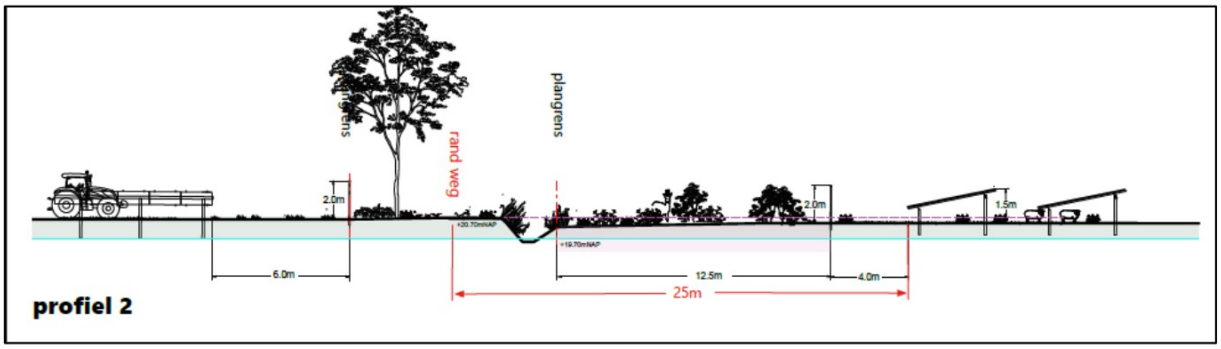
Opstelling pv-panelen

Het zonnepark kent een overwegende zuid-opstelling, waarbij het kavelpatroon van de kenmerkende agrarische percelen wordt aangehouden. Om het zicht op het zonnepark te beperken krijgen de pv-panelen in segment 1 een maximale hoogte van 1,50 meter en in segment 2 een maximale hoogte van 1,80 meter ten opzichte van het maaiveld. Door een hogere ligging van de Kievitlaan, wordt de hoogte ten opzichte van de weg en het dus het zicht op de pv-panelen beperkt. De pv-panelen worden op minimaal 0,8 meter van de bodem geplaatst wat voldoende ruimte laat voor kempische heideschapen om onderdoor te lopen.

Figuur 12. Weergave opstelling pv-panelen segment 1 (links) en 2 (rechts).

Segment 3 kent een opstelling waarbij gebruik wordt gemaakt van agri-pv, dit betreft een oostwest georiënteerde opstelling met kantelbare panelen. Deze panelen worden ook gerealiseerd op 1,5 meter ten opzichte van de Kievitlaan, waarbij de panelen bij tijdelijke kanteling een enkele keer op maximaal 1,65 meter uitkomen. Dit is telkens slechts voor korte duur. Deze pv-panelen kennen vanwege een andere technische vorm een andere hoogte dan de pv-panelen bij segment I en II. Netto wordt minder dan 50% grondoppervlak gebruikt voor panelen.

Figuur 13. Weergave profiel 2 met de opstelling van de pv-panelen.

Fundering

De draagconstructies van de zonnepanelen worden niet gefundeerd. Ten behoeve van de stabiliteit van de zonnepanelen worden stalen palen de grond in geheid. Een sonderingsonderzoek voorafgaand aan de bouw bepaalt uiteindelijk de exacte diepte die nodig is om de frames stevig genoeg te plaatsen. Na de exploitatieperiode van 25 jaar worden deze op een eenvoudige wijze, zonder graafwerkzaamheden, uit de grond getrokken. Betonnen funderingen zijn niet benodigd.

Technische installaties

Naast de opstelling van pv-panelen worden binnen het hekwerk van het zonnepark diverse technische installaties gerealiseerd, welke noodzakelijk zijn voor het functioneren van het zonnepark.

Transformator- en inkoopstations

Binnen het zonnepark worden drie transformatorstations en een inkoopstation gerealiseerd. Het inkoopstation en de transformators/converters worden zoveel mogelijk uit het zicht geplaatst. Daarnaast worden de technische installaties uitgevoerd in een kleur welke niet opvalt in het landschap. De hoogte van de transformator- en inkoopstations bedraagt 3 meter.

Energieopslagsysteem
Naast de benodigde technische installaties voor het functioneren van het zonnepark wordt binnen zonnepark Schapendrift ook ingezet op de realisatie van een energieopslagsysteem (EOS). De batterijopslag zal maximaal bestaan uit 10 batterij-units (vergelijkbaar met zeecontainers), twee transformatorstations, een reserveonderdelencontainer en bijbehorende omvormers behorende bij het energieopslagsysteem. Het energieopslagsysteem wordt gerealiseerd in bouwwerken, welke vergelijkbaar zijn met een 40-feet zeecontainer. De bouwhoogte van deze containers bedraagt maximaal 3 meter. Vanwege de bereikbaarheid tijdens calamiteiten is het energieopslagsysteem aan de zuidzijde van het plangebied gerealiseerd. Om geluid te weren wordt rond de EOS een kokosscherm geplaatst dat in de toekomst begroeid raakt met zoveel mogelijk streekeigen klimplanten. Een kokosscherm bestaat uit kokoselementen en wordt ondersteund door een inwendige vakwerkconstructie (‘Kokoswall’) en is in zijn geheel geluidwerend. Over het energieopslagsysteem heeft reeds al overleg plaatsgevonden met de veiligheidsregio. Mocht het energieopslagsysteem niet gerealiseerd worden, wordt de gereserveerde ruimte opgevuld met pv-panelen.

Hekwerk
Verzekeringstechnisch is het nodig om een hekwerk rondom het zonnepark te plaatsen. Deze wordt 1,80 meter hoog en voorzien van camera’s. Het hek heeft op een aantal plekken een faunapassage, waardoor het zonnepark op deze plekken passeerbaar blijft voor kleine dieren (zoals dassen). De kleur van het hekwerk zal grijs of grijsgroen worden, waarbij waar mogelijk natuurlijke materialen zoals hout worden toegepast. Het hekwerk wordt zoveel mogelijk achter struweel en/of een vlechthaag geplaatst.

Figuur 14. Impressie vergelijkbaar hekwerk bij Zonnepark Zonnewoud.

Aansluiting netbeheerder
In overleg met Enexis wordt ingezet op een aansluiting op het net van 2026 of 2027. Op dit moment is er niet voldoende transportcapaciteit beschikbaar. Enexis heeft een ‘0 kVA-offerte’ afgegeven, waarmee een aansluiting binnen 2 jaar – na uitbreiding van het middenspanningsstation – wordt gerealiseerd. Daarnaast levert de realisatie van het energieopslagsysteem ook een belangrijke bijdrage aan de reductie van netcongestie, onder andere door de energielevering beter te spreiden over de dag.

2.3.4 Toegankelijkheid en ontsluiting

Het zonnepark wordt ontsloten via de Scheidingsweg en Kievitlaan, waar ook directe toegang is tot het energieopslagsysteem in geval van calamiteiten. Vanaf de toegangspoort wordt binnen het zonnepark zoveel mogelijk gebruik gemaakt van onverharde paden. Ten behoeve van de veiligheid zal een deel van de paden bestaan uit halfverharding, zodat het gehele zonnepark tijdens een eventuele calamiteit bereikbaar is voor hulpdiensten. Deze toegangswegen en beheerpaden worden geschikt gemaakt voor zwaardere voertuigen, zoals bluswagens. Daarnaast worden maatregelen, zoals een bord met noodnummer, genomen, zodat hulpdiensten te allen tijde het zonnepark kunnen betreden.

2.3.5 Bouw

De start van de bouw is afhankelijk van het moment waarop de vergunningen zijn verleend, de netaansluiting met voldoende transportcapaciteit opgeleverd kan zijn en de benodigde rijkssubsidies zijn toegewezen. De aanlegfase van de panelen en bijbehorende installaties beslaat waarschijnlijk een tijdsperiode van meerdere maanden.

2.3.6 Looptijd van het zonnepark

Het zonnepark heeft een exploitatieduur van 25 jaar. In deze periode worden investeringen gedaan in natuur en bodemkwaliteit. Doordat de grond gedurende deze tijd niet bemest wordt, verbetert de bodemstructuur en kwaliteit aantoonbaar. Na 25 jaar wordt het plangebied weer zonder zonnepark opgeleverd. De positieve effecten op de bodemkwaliteit, die zijn ontstaan door de jaren rust en natuurinclusief beheer, blijven als blijvend resultaat van het project aanwezig. De verwijdering van het zonnepark na 25 jaar wordt juridisch geborgd in de te verlenen vergunning voor een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit.

2.3.7 Levenscyclus

Voor de levenscyclus van het zonnepark wordt gekeken naar een optimaal evenwicht tussen de landschappelijke kwaliteit, innovatieve technieken, materiaalkwaliteit en duurzaamheid. Zo worden zonnepanelen gebruikt welke niet alleen goed scoren op de prijs-kwaliteitverhouding, maar ook op maatschappelijke prestatie van de fabrikant. Daarnaast worden installaties, zoals de onderconstructie van de panelen, zo uitgevoerd dat deze na exploitatie gemakkelijk te verwijderen zijn.

Tijdens de exploitatie vindt preventief onderhoud plaats om de frequentie van elektrische en mechanische defecten te minimaliseren. Het doel is om na de exploitatie van het zonnepark te voldoen aan de richtlijn Afgedankt Elektrisch en Elektronisch Afval (AEEA). Hierbij zorgt Sunvest voor een goede en milieuvriendelijk verwerking en recycling, via Stichting Zonne energie Recycling Nederland (ZRN), van de aanwezige componenten en materialen. Na het aflopen van de exploitatieperiode worden de gronden weer in oorspronkelijke staat gebracht. Op die manier streeft Sunvest naar een zo goed en duurzaam mogelijke levenscyclus van het zonnepark

3 Voorbereiding en participatie

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het vooroverleg en participatie van de omgeving bij de totstandkoming van voorliggend plan. Onder de Omgevingswet is dit een belangrijk aspect in de procedure voor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een BOPA. Ieder initiatief heeft invloed op de fysieke leefomgeving en de mensen die daar wonen, werken en recreëren. Het vroegtijdig betrekken van betrokken partijen met een mogelijk belang bij het initiatief en omwonenden zorgt uiteindelijk voor een beter plan en meer draagvlak voor het initiatief. In dit hoofdstuk zal verder in worden gegaan op het vooroverleg en de participatie in de voorbereidende fase van voorliggend plan.

3.2 Participatie omgeving

3.2.1 Participatie omgeving

Ten behoeve van de participatie door de omgeving zijn inloopavonden georganiseerd en gesprekken gevoerd met omwonenden/ belanghebbenden. De bevindingen vanuit de participatiebijeenkomsten zijn verwerkt in een participatieverslag, welke als separate bijlage bij de vergunningsaanvraag is gevoegd.

3.2.2 Financiële participatie

Voor de financiële participatie is Sunvest in gesprek met Uleco. In het principeverzoek zijn meerdere vormen van participatie voorgesteld. Zie ook de opties in het bijgevoegde participatieverslag.

Sunvest onderstreept het belang van 50% lokaal eigendom en committeert zich er dan ook aan om dit maximaal na te streven. De precieze invulling hangt o.a. af van de wens van Uleco, dit wordt momenteel uitgewerkt.

3.2.3 Gedragscode zon op land

Als lid van Holland Solar hanteert Sunvest, via haar aangesloten moederorganisatie ProfiNRG, bij elk project de algemene gedragscode. Deze gedragscode bestaat uit de volgende 3 principes:

- Zonneparken worden altijd ontwikkeld in samenwerking met de omgeving. Eisen en wensen m.b.t. locatie, inpassing en deelnemende partijen worden in dit verband vanaf de eerste gesprekken meegenomen.
- De tweede leidraad is dat de ontwikkeling altijd een meerwaarde moet opleveren dus, mooie gebieden niet aantasten, de projecten goed vormgeven, de ontwikkeling is niet lelijk en het levert werk op.
- Als laatste geldt dat pv-projecten in principe eindig zijn. Het zijn geen woonwijken of snelwegen; het is tijdelijk landgebruik. Wanneer ze worden ontmanteld, mag er geen enkel zichtbaar of onzichtbaar spoor worden achtergelaten.

Deze principes geven alle betrokken partijen houvast en zekerheid over de verantwoorde gang van zaken en zijn een toegevoegde waarde voor iedereen. Sunvest gelooft dat een goede relatie met de buren en andere belanghebbenden in de omgeving (samen de stakeholders) voor wederzijds vertrouwen en betere resultaten zorgt. Daarom stellen zij het bouwen aan een duurzame relatie bij projectontwikkeling centraal. Daarbij zijn open en heldere communicatie en het vroeg betrekken van belanghebbenden sleutelfactoren.

4 Beleid en regelgeving

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het beleid beschreven dat betrekking heeft op het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling. Het wordt benaderd vanuit het Rijks-, provinciaal-, regionaal- en gemeentelijk beleid. Het voorgenomen plan wordt getoetst aan dit beschreven beleid. Hierbij worden ook de instructieregels voor lagere overheden behandeld die zijn opgenomen in het Bkl en/of de provinciale omgevingsverordening.

4.2 Rijksbeleid en Rijksregels

4.2.1 Nationale omgevingsvisie (NOVI)

Op 11 september 2020 is de Nationale Omgevingsvisie vastgesteld. De NOVI is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met provincies en gemeenten, waterschappen, maatschappelijke partijen en burgers.

Met de NOVI geeft het kabinet richting aan grote opgaven waardoor Nederland de komende 30 jaar verandert. In Nederland staan we voor een aantal dringende maatschappelijke opgaven. Denk aan:

- periodes van droogte afgewisseld met extreme regenval;
- de zeespiegelstijging;
- de overgang naar duurzame energie;
- de ruimte die nodig is voor windmolens en zonnepanelen;
- de bouw van nieuwe woningen om het nationale woningtekort op te lossen;
- de groei en het bereikbaar houden van steden;
- plekken voor distributiecentra;
- het versterken van de natuur en biodiversiteit;
- het behoud van het landschap;
- de vitaliteit van de landbouw.

Dit zijn voorbeelden van grote, ingewikkelde opgaven. Deze opgaven kunnen niet meer apart van elkaar worden opgelost. Ze moeten in samenhang bekeken worden. Ze grijpen in elkaar en vragen meer ruimte dan beschikbaar is in Nederland. Niet alles kan, niet alles kan overal.

De NOVI geeft weer voor welke uitdagingen we staan, wat daarbij de nationale belangen zijn, welke keuzes we maken en welke richting we meegeven aan decentrale keuzes. Die keuzes hangen samen met de toekomstbeelden van de fysieke leefomgeving, de maatschappelijke opgaven en economische kansen die daarbij horen. Met de Nationale Omgevingsvisie geeft het Rijk dus een langetermijnvisie om de grote opgaven aan te pakken met als doel om het land mooier en sterker te maken en daarbij voort te bouwen op het bestaande landschap en de (historische) steden.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Met voorliggend plan wordt aangehaakt op de ambities in de NOVI. Op het zonnepark wordt door middel van zonnepanelen energie opgewekt uit hernieuwbare bronnen. Hiermee wordt niet alleen bijgedragen aan de energietransitie. De voorgenomen ontwikkeling gaat ook gepaard met een landschappelijke en ecologische inpassing, waarbij wordt ingezet op het versterken van de landschappelijke structuren en biodiversiteit ter plaatse. Verder wordt naast de versterking van de biodiversiteit ook ingezet op een bijdrage aan de landbouwtransitie. Door een deel te gebruiken als agri-pv wordt een bijdrage geleverd aan een meer

natuurinclusievere landbouw. Daarnaast wordt op het zonnepark een energieopslag systeem gerealiseerd. Hiermee wordt ingespeeld op de grote maatschappelijke behoefte voor energieopslag.

Voorkeursvolgorde zon

Als gevolg van de maatschappelijke ontwikkelingen en het ontbreken van goed en gedegen ruimtelijk beleid ten aanzien van zonne- energieprojecten is in de NOVI - in het kader van een zorgvuldige ruimtelijke afweging – de voorkeursvolgorde zon op land vastgelegd en wordt daarbij ingezet op multifunctioneel ruimtegebruik. In de afgelopen periode is de behoefte ontstaan om de voorkeursvolgorde zon op land nauwkeuriger vast te leggen. Niet alleen vanuit ruimtelijke overwegingen, ook een meerderheid in de Tweede Kamer heeft zich hiervoor een voorstander betoond.

Op 26 oktober 2023 heeft minister De Jonge in een kamerbrief aan de Tweede Kamer kenbaar gemaakt hoe de voorkeursvolgorde voor zonne-energie verder wordt ingevuld. Deze zogeheten 'zonneladder' wordt vanaf 1 januari 2024 ook verwerkt in alle provinciale omgevingsverordeningen, waarmee de gemaakte afspraken ten aanzien van de voorkeursvolgorde zon tussen o.a. gemeenten, provincies en het Rijk ook overal op een eenduidige manier juridisch verankerd worden. De voorkeursvolgorde voor zon kent de volgende treden:

- Trede 1: Zonnepanelen op daken en gevels
- Trede 2: Onbenutte terreinen in bebouwd gebied
- Trede 3: Onbenutte terreinen in landelijk gebied
- Trede 4: Landbouw- en natuurgronden

De voorkeursvolgorde zon is niet 'volgtijdelijk', maar wel 'volgordelijk'. Hierbij wordt eerst gekeken naar de mogelijkheid van zonnepanelen op daken en gevels (trede 1) en op gronden binnen en buiten bestaand bebouwd gebied (trede 2 en 3) en, als deze 3 treden onvoldoende mogelijkheden bieden, naar zonnepanelen op landbouw- en natuurgronden (trede 4) onder de volgende voorwaarden:

A. Agri-PV: combinatie van een substantiële agrarische functie met een zonnepark;
B. landbouwgronden die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie zijn, bijvoorbeeld gronden die in de toekomst een andere bestemming krijgen zoals woon-werk-bestemming, recreatie of overgang naar natuur of gronden die minder geschikt worden voor een landbouwfunctie door verzilting, vernatting of bodemdaling. Zon-PV draagt financieel bij aan het mogelijk maken van de gebiedsgerichte opgaven voor een maximale periode (30 jaar), waarna de gebieden hun definitieve bestemming zullen krijgen.
C. als de aanleg van zonneparken op gronden betekenisvol bijdraagt aan de vermindering van de netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik (netneutraal)

Daarbij blijven de bestaande randvoorwaarden ten aanzien van 1) een goede landschappelijke inpassing en 2) inpasbaarheid in het energienetwerk ook van toepassing, met de aanvulling dat initiatiefnemers streven naar een 50% participatie van omwonenden en dat projecten kunnen rekenen op voldoende draagvlak.

Het is aan de provincies om deze afspraken te verwerken in de haar provinciale omgevingsverordeningen. Projecten waarvan de participatietrajecten al in een vergevorderd stadium zijn en niet (helemaal) conform de aangescherpte voorkeursvolgorde zon zijn vormgegeven, kunnen doorgang vinden. Ook voor nieuwe aanvragen, die zijn ingediend voordat de nieuwe provinciale omgevingsverordeningen van kracht zijn, gelden de bestuurlijke afspraken niet. Die gaan pas gelden wanneer de nieuwe provinciale omgevingsverordeningen van toepassing zijn.

Relatie met voorgenomen ontwikkeling

Met voorliggend initiatief wordt de voorkeursvolgorde zon gehanteerd. Het voorgenomen plan voldoet aan de aanscherping vanuit de kamerbrief van minister De Jonge. Daarnaast heeft voor de ontwikkeling een participatietraject plaatsgevonden, bestaande uit participatiebijeenkomsten (inloopavonden) en keukentafelgesprekken met directe omwonenden. De feedback die vanuit het participatietraject is ontvangen,

is verwerkt in het ontwerp van het zonnepark. Daarnaast streeft Sunvest ernaar om het streefdoel van 50% lokaal eigenaarschap te behalen.

Onderbouwing trede 1
Voor trede 1 gelden een aantal randvoorwaarden. Zo mogen daken van woningen vaak niet meegeteld worden voor het 35 TWh (Landelijk)/1,6 TWh (RES Noordoost-Brabant) -doel. Uit het klimaatakkoord volgt dat kleinschalige zon-op-dak installaties, die vaak op woningen liggen, tot 7 TWh niet meetellen. Met de doelstellingen tot 2030 is rekening gehouden met een autonome groei van kleinschalig zon-op-dak tot circa 7 TWh en specifiek voor de gemeente Maashorst 0,06 TWh. 15 kWp staat gelijk gelijk aan circa 50 pv-panelen en een netto benodigd geschikte dakoppervlakte van 80-100 m^2. Hierbij kunnen alleen grote dakoppervlaktes worden meegenomen in de berekening. In het klimaatakkoord is tevens de afspraak gemaakt dat de doelen voor 2030 gerealiseerd dienen te zijn. Zonnepanelen op dak kunnen enkel worden gestimuleerd en niet worden afgedwongen, waarmee gemeenten die deel uitmaken van de RES Noordoost-Brabant, waaronder Gemeente Maashorst, afhankelijk zijn van gebouweigenaren, wat onwenselijk is. Daarbij geldt ook dat niet alle daken (technisch) geschikt zijn voor het plaatsen van pv-panelen, door bijv. een constructie die niet toereikend is. Naast het bovenstaande heeft gemeente Maashorst in haar beleid aangegeven haar eigen energieopgave van 0,15 TWh in 2030 in te willen vullen met duurzaam opgewekte energie, hiervan is 0,03 TWh gerealiseerd. Gemeente Maashorst verwacht 0,06 TWh in te vullen met daken, agrarische gebouwen en o.a. restgronden. De overige 0,06 TWH (55 ha) dienen te worden gerealiseerd met grondgebonden zonneparken of windenergieparken. De totale energiebehoefte vanuit zonne- en windenergie wordt dus nog niet gedekt doormiddel van enkel zon-op-dak. Resumerend is naast zon op dak (trede 1) ook zon op land (trede 2 – 4) noodzakelijk om de doelstellingen te halen.

Onderbouwing trede 2
Om de resterende behoefte aan duurzame energie opwek (naast zon op dak) te realiseren, zijn 55 hectare aan zonneveld nodig of een combinatie van beide. Binnen de bebouwde kom van Gemeente Maashorst is onvoldoende ruimte om middels bijv. het overkappen van parkeerplaatsen de doelstellingen van de gemeente te behalen. Er is simpelweg onvoldoende ruimte om multifunctioneel gebruik op een goede manier toe te passen. Zo zijn parkeerplaatsen vaak te klein qua omvang en is het niet altijd mogelijk om elke parkeerplaats te overdekken. Ook beschikt Gemeente Maashorst niet over restruimte en onbebouwde terreinen in bebouwd gebied/bebouwde kom. Eventueel beschikbare ruimtes zijn over het algemeen ook de niet de courante restruimten, die zich niet lenen voor het plaatsen van een grondgebonden pv-opstelling. Daarbij zijn deze terreinen ook niet van de omvang dat nodig is om de duurzaamheidsdoelen te halen. Het gaat veelal om gebieden van enkele hectares. Er kan gesteld worden dat binnen bebouwd terrein onvoldoende ruimte is voor grondgebonden pv-opstellingen om de doelstellingen voor 2030 te realiseren. Daarmee komt trede 2 ook te vervallen.

Onderbouwing trede 3
Waar trede 2 afvalt vanwege het ontbreken van mogelijkheden, geldt dat ook voor trede 3. In het landelijk gebied van Maashorst zijn geen tot nauwelijks beschikbare onbenutte terreinen, welke zich lenen voor de opstelling van (grootschalige) pv-panelen. De eventueel beschikbare ruimten zijn niet voldoende om te voldoen aan de duurzaamheidsdoelstellingen. Ook op bestaande erven is beperkt ruimte. De gemeente kan (particuliere) eigenaren enkel stimuleren om pv-panelen te plaatsen op het erf. Ook hierbij geldt het afhankelijk is van bereidwilligheid van de eigenaar en de beschikbare ruimte op erven in buitengebied. Zo worden de agrarische erven vaak gebruikt voor de noodzakelijke werkzaamheden en biedt een erf niet altijd ruimte voor pv-panelen. Daarnaast bestaat het landelijk gebied vooral uit landbouw- en natuurgronden, waarmee een ontwikkeling al snel in trede 4 valt.

Onderbouwing trede 4
De voorgenomen ontwikkeling betreft de ontwikkeling van een zonnepark op land met agrarisch gebruik. Vanuit het rijksbeleid geldt dat dit enkel mogelijk is, wanneer voldaan wordt aan een van de drie uitzonderingsgronden. Voorliggend initiatief betreft een ontwikkeling met agri-pv, alsmede een ontwikkeling waarbij een energieopslagsysteem wordt gerealiseerd wat een bijdrage levert aan een efficiënter gebruik van het net. Daarnaast wordt met voorliggend plan een bijdrage geleverd aan de landbouwtransitie. Met de landschappelijke inpassing wordt getracht om bij te dragen een de landschappelijke en ecologische kwaliteiten in het gebied. In paragraaf 2.3 wordt daar nader op ingegaan. Hiermee past voorliggend zonneveld binnen trede 4 van de voorkeursvolgorde zon.

Vanuit de gemeente maashorst is in aanvulling op de zonneladder ook een 'sub zonneladder' opgesteld, waarop een onderscheid is gemaakt tussen welke landschapstypen 'geschikter' zijn voor zonneparken en welke minder. Voorliggend plangebied is gelegen in trede 1 van de sub zonneladder, Peelkernontginningen. In paragraaf 4.6 wordt hier nader op ingegaan.

4.2.2 Instructieregels Rijk

De Omgevingswet werkt door in vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's); het Omgevingsbesluit (Ob), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit Bouwwerken leefomgeving (Bbl). Deze besluiten bevatten de regels voor het praktisch uitvoeren van de Omgevingswet.

Artikel 8.0b, eerste lid, van het Bkl bepaalt dat bij een aanvraag om een buitenplanse omgevingsvergunning de instructieregels in hoofdstuk 5 van het Bkl, de provinciale instructieregels en eventuele instructies het beoordelingskader vormen van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit

Uit het tweede lid van artikel 8.0b van het Bkl volgt dat de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit geweigerd wordt als:

a. de activiteit zou leiden tot een situatie die niet is toegelaten op grond van instructie(regel)s;
b. de omgevingsplanactiviteit betrekking heeft op een voorbeschermingsregel in het omgevingsplan (opvolger van het voorbereidingsbesluit);
c. de omgevingsplanactiviteit het uitvoeren van een project waarvoor een projectbesluit is vastgesteld door provincie of Rijk, belemmert.

De instructieregels van het Rijk, zoals opgenomen in het Bkl hebben betrekking op:
- waarborgen van veiligheid (paragraaf 5.1.2);
- beschermen van waterbelangen (paragraaf 5.1.3);
- beschermen van gezondheid en milieu (paragraaf 5.1.4), waaronder instructieregels voor de kwaliteit van de buitenlucht, trillingen, geluid en geur en bodemkwaliteit;
- beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed (paragraaf 5.1.5), waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking;
- het behoud van ruimte voor toekomstige functies (paragraaf 5.1.6) voor autowegen, buisleidingen, natuur- en recreatiegebieden;
- het behoeden van de staat en werking van infrastructuur of voorzieningen voor nadelige gevolgen van activiteiten (paragraaf 5.1.7), waaronder landsverdediging en nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes, aanwijzing van woningbouwcategorieën;
- het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen (paragraaf 5.1.8).

Aanvullend op bovenstaande bevat afdeling 5.2 van het Bkl instructieregels voor de uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om het voorkomen van belemmeringen van gebruik en beheer van spoorwegen en rijkswegen. Hieronder zal in worden gegaan op de instructieregels die voor voorliggend plan relevant zijn.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Het plan valt niet binnen de bovengenoemde weigeringsgronden. Enkele van bovengenoemde instructieregels zijn van toepassing op de voorgenomen ontwikkeling. In voorliggende onderbouwing is per instructieregel aangegeven hoe hiermee wordt omgegaan. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 5.

4.2.3 Klimaatakkoord

Het Klimaatakkoord is vastgesteld op 28 juni 2019. In het Klimaatakkoord heeft het kabinet de landelijke ambities en doelstellingen vastgelegd. Centraal hierin staat het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor ene broeikasgasreductie van 55% in 2030.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Met de voorgenomen ontwikkeling wordt een zonnepark van 20 hectare (bruto) gerealiseerd. Het zonnepark heeft een opgesteld vermogen van circa 24 MWp aan duurzame elektriciteit op uit zonne-energie. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de reductie van broeikasgassen.

4.2.4 Routekaart Energieopslag voorjaar 2023

In juni 2023 is de Routekaart Energieopslag gepubliceerd, inclusief kamerbrief. In de kamerbrief wordt aangegeven dat in het energiesysteem van de toekomst elektriciteit de belangrijkste energiedrager is, vervult waterstof een belangrijke systeemrol en vult decentrale duurzame warmtevoorziening een groot deel van de warmtevraag in. De energieproductie in een duurzaam energiesysteem komt vrijwel volledig uit variabele bronnen als wind en zon. De potentiële verschillen tussen vraag en aanbod zullen daardoor groter zijn dan in het vroegere energiesysteem dat vooral bestond uit regelbare elektriciteitscentrales op basis van kolen en gas en verwarming met aardgas. Dit vergroot het zogenaamde ‘flexibiliteitsvraagstuk’: om het energiesysteem in balans te houden is flexibiliteit nodig, dat in verschillende vormen kan worden geboden: flexibele vraagsturing, (CO2-vrij) regelbaar vermogen, interconnectie (met andere landen), conversie en energieopslag.
Energieopslag heeft de afgelopen jaren steeds meer aandacht gekregen. Enerzijds omdat het al geruime tijd een cruciale rol speelt in ons energiesysteem, denk bijvoorbeeld aan het vullen van de Nederlandse gasopslagen in 2022 (o.a. in Bergermeer) waarmee de levering van gas in de winter 2022/2023 is verzekerd. Anderzijds omdat het tot onze verbeelding spreekt: de ontwikkelingen gaan snel en de grenzen zijn nog lang niet bereikt. Zo is in oktober 2022 de grootste batterij van Nederland geopend in Lelystad (GIGA Buffalo, 24 MW/48MWh) terwijl er inmiddels voor 2023 twee grotere batterijen zijn aangekondigd in Vlissingen. Deze batterijen spelen een belangrijke rol in het balanceren van vraag en aanbod op het elektriciteitsnet.
Energieopslag is geen doel op zich, maar kan meerdere doelen dienen, waaronder het balanceren van vraag en aanbod, het bedienen van de warmtepiekvraag, het ondersteunen van elektriciteits-, gas- en warmtenetten, het verlichten van netcongestie en het bieden van strategische voorraden. Deze doelen zijn essentieel voor het functioneren van ons huidige energiesysteem, voor het mogelijk maken van de energietransitie en voor de ontwikkeling van het energiesysteem van de toekomst.

De Routekaart Energieopslag brengt in kaart welke acties ondernomen moeten worden om energieopslag te bevorderen, passend bij de verwachte rol ervan in het toekomstige energiesysteem, tot aan 2035 en daarna. In

de Routekaart Energieopslag wordt gekeken naar alle vormen van energieopslag, onderverdeeld in elektriciteits- moleculen- en warmteopslag.

Samengevat stelt de Routekaart Energieopslag dat zowel elektriciteits-, moleculen- als warmteopslag nodig (zullen) zijn in ons energiesysteem. Ten eerste omdat ze vraag en aanbod binnen de op zichzelf staande energieketens bij elkaar brengen. Zo kan elektriciteitsopslag zorgen voor meer opwek van wind- en zonne-energie en is warmteopslag cruciaal voor geo- en zonthermie. Ten tweede omdat ze elkaar uitstekend en noodzakelijk aanvullen in termen van vermogen en opslagduur (systeemintegratie c.q. uitwisseling tussen de ketens). Omdat de aard en huidige staat van technische ontwikkelingen tussen elektriciteits-, moleculen- als warmteopslag wezenlijk verschilt, is het van cruciaal belang zo te sturen dat enerzijds de verschillende technieken uiteindelijk op een vergelijkbaar niveau komen en anderzijds conversie tussen technieken (bijvoorbeeld van elektriciteit naar warmte) effectief kan worden benut. Behalve de overheid kunnen ook andere partijen (waaronder netbeheerders en de energieopslagsector) hierin een belangrijke rol spelen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
De realisatie van de energieopslagsysteem als onderdeel van het zonnepark speelt in op de grote maatschappelijke behoefte aan energie-opslagsystemen. Het plan sluit ook aan bij het Klimaatpakket dat door Minister Jetten in 2023 bekend is gemaakt. Als onderdeel van zijn Klimaatpakket wordt een nieuwe verplichting opgenomen voor het installeren van een energieopslagsystemen bij zonneparken.

4.2.5 Rijk investeert in duurzame energie

De Rijksoverheid heeft de afgelopen jaren diverse doelstellingen geformuleerd betreffende het opwekken van duurzame energie. Om deze doelstellingen te behalen worden initiatieven voor het opwekken van duurzame energie gesubsidieerd. Voor de realisatie van zonnevelden kan SDE++ subsidie worden aangevraagd.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
De subsidieregeling vanuit het Rijk laat zien dat het Rijk initiatieven voor het opwekken van duurzame energie, zoals in voorliggend zonnepark, stimuleert. Voor de realisatie van het zonnepark wordt door de initiatiefnemer de SDE++ subsidie aangevraagd.

4.3 Provinciaal beleid en provinciale regels

4.3.1 Energieagenda 2019-2030

De Energieagenda 2019-2030 is vastgesteld in 2018 en tot stand gekomen in samenwerking met verschillende stakeholders en partijen in het kader van de energietransitie in de provincie Noord-Brabant. In de energieagenda stelt de provincie Noord-Brabant het doel om in 2050 100% duurzame energie en een reductie van 90% CO2-uitstoot ten opzichte van 1990 te bereiken. Brabant is van oudsher sterk gericht op technologische innovaties en ondernemerschap. Dit biedt volop kansen voor de energietransitie. De provincie zet in op besparing van het gebruik van fossiele brandstoffen én het duurzaam opwekken van energie. Energie die je niet verbruikt hoef je immers ook niet op te wekken en levert geen ruimteclaim en uitstoot op.

	Verduurzamen	Vergroenen
2030	50% van de energie is opgewekt uit duurzame bronnen	50% reductie van de CO_2-uitstoot ten opzichte van de uitstoot in 1990
2050	100% van de energie is opgewekt uit duurzame bronnen, grotendeels afkomstig uit Noord-Brabant	90% reductie van de CO_2-uitstoot ten opzichte van de uitstoot in 1990

Figuur 15. Doelen voor Noord-Brabant vanuit de Energieagenda 2019-2030.

In de energieagenda wordt de focus gelegd op drie strategische hoofdlijnen:

1. Mobiliseren van de samenleving voor de energietransitie
2. Selectief en slim stimuleren van koplopers
3. Slim integraal combineren

De provincie bevordert het tijdelijk gebruik van gebieden voor de inrichting van zonnevelden, bijvoorbeeld gebieden die wachten op een bestemming wonen of natuur kunnen tijdelijk worden gebruikt voor de transitie.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De ontwikkeling van Zonnepark Schapendrift draagt bij aan de energiedoelstelling van de provincie Noord-Brabant om in 2030 50% (en in 2050 100%) van de energie uit duurzame bronnen op te wekken. Daarnaast wordt het gebied op een integrale manier ontwikkeld, zodat ook de agrarische functie en natuurontwikkeling kansen krijgt. Met de ontwikkeling van het zonnepark wordt ingezet op een multifunctioneel grondgebruik, waarbij energieopwekking, natuurontwikkeling en agrarische activiteiten worden gecombineerd. Met de landschappelijke inpassing van het zonnepark wordt verder ingezet op een extensivering van het bodemgebruik. Dit wordt onder andere gedaan door het ontwikkelen van heidevegetatie, natuurstroken langs o.a. de Kievitlaan, het aanleggen van vennen en het plaatsen van struweel. Hiermee sluit de voorgenomen ontwikkeling aan bij de energieagenda 2019-2030.

4.3.2 Omgevingsvisie Noord-Brabant

De Omgevingsvisie van de provincie Noord – Brabant is vastgesteld in december 2018. In de Omgevingsvisie ‘De kwaliteit van Brabant’ worden de ambities voor de fysieke leefomgeving in 2050 geschetst. Voor de toekomst is het doel een slimmer, groener en duurzamer Noord – Brabant te realiseren, waar kwaliteit boven kwantiteit gaat en meerwaarde boven één enkel belang en het goed wonen, werken en recreëren is. Het doel is dat Noord-Brabant in 2050 energieneutraal is. Gezond en klimaatbestendig bouwen is in de toekomst de standaard. Hiermee kan worden ingespeeld op de gevolgen van de klimaatverandering zoals de uitschieters in droogte én extreme neerslag. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met landschap, natuur en recreatie. De vier hoofdopgaven om te komen tot een welvarend, verbonden en klimaatproof Brabant zijn:

1. Werken aan de Brabantse energietransitie
2. Werken aan een klimaatproof Brabant
3. Werken aan de slimme netwerkstad
4. Werken aan een concurrerende, duurzame economie

De provincie richt zich op het verknopen en verweven van opgaven en het zoeken naar synergie en meerwaarde. Bij het zoeken naar oplossingen voor maatschappelijke opgaven dient er vanuit meerdere richtingen naar een ontwikkeling te worden gekeken:

- De ‘diepe’ manier van kijken: Niet alleen kijken naar de effecten in het hier en nu in de bovenste lagen, maar ook de dynamiek en randvoorwaarden uit onderste lagen meenemen. Wanneer een vraagstuk er om vraagt kijken op verschillende schaalniveaus en ook kijken naar de historie van de locatie.
- De ‘ronde’ manier van kijken: Niet alleen sectoraal naar een opgave kijken, maar opgaven en kansen combineren zodat ontwikkelingen optimaal bijdragen aan een sterk en sociaal Brabant. Vanuit een gebiedsgerichte insteek kijken naar een balans tussen people, planet en profit.
- De ‘brede’ manier van kijken: Niet vanuit één perspectief kijken, maar veel partijen betrekken bij toekomstige ontwikkelingen.
- In welke mater er diep, rond en breed wordt gekeken kan van geval tot geval verschillen, afhankelijk van de situatie.

Op het gebied van de energietransitie heeft de provincie als doel gesteld om in 2050 volledig op, grotendeels in de provincie opgewerkte, duurzame energie te draaien. Voor 2030 is het doel dat 50% van de totale energiebehoefte wordt voorzien in duurzame energie en er tenminste 50% reductie van broeikasgassen ten opzichte van 1990 is gerealiseerd. Hiertoe zet de provincie vol in op het mogelijk maken van zoveel mogelijk zon- en windprojecten, binnen de huidige spelregels. Draagvlak en sociale randvoorwaarden zijn hierbij belangrijk. De energieopgave wordt zoveel als mogelijk is verbonden met andere maatschappelijke opgaven. Bij een energieproject dient na te worden gegaan hoe dit past binnen en bijdraagt aan de ruimtelijke- en sociaal maatschappelijke context. De provincie streeft naar meervoudig en zorgvuldig ruimtegebruik. Een integrale benadering moet zorgen voor een zo beperkt mogelijke claim op schaarse ruimte. Aandachtspunten hierbij zijn onder meer beleefbaarheid van het landschap, verbetering van de biodiversiteit en het realiseren van energielandschappen.

Voor 2050 stelt de provincie in de omgevingsvisie als doel dat Noord – Brabant klimaatbestendig en water-robuust is ingericht. Brabant handelt sinds 2020 reeds klimaatbestending en water-robuust. In 2030 zijn de eerste grote gebiedsopgaven die hier aan bijdragen reeds gerealiseerd. Nederland wordt warmer, droger maar ook natter. Om in 2050 klimaatproof te zijn, dienen de gevolgen van weersextremen aanvaardbaar, draagbaar en beheersbaar te zijn. Samen met waterschappen en de gemeenten zet de provincie zich in om te komen tot een klimaatbestendig en water-robuust inrichting van Brabant. In agrarische- en natuurgebieden is er een gemeenschappelijk belang om de gevolgen van extremiteiten in het weer (pieken in neerslag en droogte) op te vangen. Dit kan onder meer door het verbeteren van de sponswerking van de bodem en het vertragen van de afvoersnelheid van het water. Klimaatadaptatie gaat over meer dan alleen een water-robuuste inrichting. Het raakt ook sterk aan de opgaven voor de energietransitie, een prettige leefomgeving en waardevolle natuur met een hoge biodiversiteit

Relatie met voorgenomen ontwikkeling
Voorliggend plan, de realisatie van Zonnepark Schapendrift, sluit aan bij de provinciale ambities voor 2030 en 2050 zoals deze zijn opgesteld in de omgevingsvisie. Door de opwekking van duurzame energie door middel van zonne-energie te combineren met natuurontwikkeling, het ontwikkelen van landschapselementen en het toepassen van agri-pv om het agrarisch karakter in de omgeving te behouden, is er sprake van meervoudig ruimtegebruik. De landschappelijke inpassing van het zonnepark draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit en beleefbaarheid van het landschap. Zo wordt onder andere ingezet op het ontwikkelen van een heidevegetatie, wat aansluit bij de karakteristieke vegetatie die historisch gezien – voor de ontginning ten behoeve van de landbouw - in het gebied aanwezig is. Daarnaast is het voor recreanten mogelijk om aan de noordkant van het zonnepark te wandelen en te verblijven, waardoor zij het zonnepark kunnen beleven. Hiermee wordt de ontwikkeling van het zonnepark vanuit verschillende perspectieven benaderd. Er wordt niet alleen gekeken naar de opwek van duurzame energie, het plan ziet toe op een synergie tussen energie-opwek, de transitie van de landbouw en de versterking van de biodiversiteit.

Hiermee past het voorgenomen plan binnen de omgevingsvisie van Noord-Brabant.

4.3.3 TAM-Omgevingsverordening Noord-Brabant

De TAM-Omgevingsverordening van Noord-Brabant is vastgesteld op 5 december 2023. In de omgevingsverordening is het beleid van de provincie Noord-Brabant juridisch vastgelegd. Vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving zijn opgenomen in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, verkeer en bodem.

Voor het plangebied zijn enkele artikelen van toepassing waar hier nader op in wordt gegaan.

Artikel 5.7 Zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit

1. Een omgevingsplan geeft bij de evenwichtige toedeling van functies aan locaties invulling aan een veilige, gezonde leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit.
2. Voor het realiseren van een veilige, gezonde leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit wordt toepassing gegeven aan:
   a. zorgvuldig ruimtegebruik als bedoeld in Artikel 5.8;
   b. de lagenbenadering, bedoeld in artikel 5.9; en
   c. meerwaardecreatie als bedoeld in artikel 5.10.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het plan voor Zonnepark Schapendrift creëert een veilige, gezonde leefomgeving door het stoppen van intensieve landbouwactiviteiten (bemesten, gifgebruik) en introduceert natuurinclusief beheer met extensief mede agrarisch gebruik, waardoor de bodemherstelcapaciteit toeneemt. Bodem- en waterkwaliteit worden versterkt via natuurlijke infiltratie en buffering door vegetatie onder panelen. De panelen(constructies) bestaan uit niet-uitlogende materialen, waardoor de bodem optimaal de kans krijgt om te herstellen en er geen sprake is van (nieuwe) negatieve gevolgen voor de bodemkwaliteit. De maatschappelijke meerwaarde (sociale, ecologische én economische) blijkt uit de combinatie van duurzame energieopwekking, natuurherstel en recreatieve toegankelijkheid via een beleefbaar wandelnetwerk. Daarmee is een evenwichtige functietoedeling gerealiseerd, met duidelijke aandacht voor omgevingskwaliteit.

Artikel 5.8 Zorgvuldig ruimtegebruik

1. Zorgvuldig ruimtegebruik houdt in dat:
   a. een ontwikkeling plaatsvindt binnen bestaand ruimtebeslag;
   b. de mogelijkheden voor intensivering van bestaand ruimtebeslag en meervoudig ruimtegebruik zijn afgewogen en betrokken bij een ontwikkeling;
   c. bij stedelijke ontwikkeling toepassing wordt gegeven aan de ladder voor duurzame verstedelijking, bedoeld in artikel 5.129g van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
   d. gebouwen, bijbehorende bouwwerken en andere permanente voorzieningen worden geconcentreerd binnen een bouwperceel; en
   e. splitsing van een bestaand bouwperceel niet is toegestaan.
2. Als uit een zorgvuldige afweging blijkt dat een ontwikkeling niet binnen bestaand ruimtebeslag mogelijk is, is uitbreiding van ruimtebeslag mogelijk onder de in dit hoofdstuk opgenomen voorwaarden.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Hoewel het project een ontwikkeling buiten bestaand stedelijk ruimtebeslag betreft, is zorgvuldig afgewogen dat binnen stedelijk gebied geen voldoende capaciteit is (zoals aangetoond in paragraaf 4.2.1 via de zonneladder en de separate ‘Onderbouwing Zonneladder voor de Gemeente Maashorst’). De locatie ligt binnen

een gemeentelijk aangewezen zoekgebied voor duurzame energie (tot 20 ha.). Hiermee is het voorgenomen plan passend als alternatief voor onhaalbare opties binnen stedelijk gebied, en de ruimtelijke gevolgen zijn beperkt door koppeling aan agrarisch medegebruik, natuur- en landschapsherstel en een tijdelijk karakter (25 jaar).

Met de realisatie van zonnepanelen binnen het plangebied is er sprake van zorgvuldig ruimtegebruik, waarbij geen afbreuk wordt gedaan aan het gebruik en de inrichting van de huidige percelen. De omvang en de vorm van het plangebied is afhankelijk geweest van de beschikbaarheid van percelen. De percelen wisselen in afmeting en hebben verschillende eigenaren. De vorm van het ontwerp is daarom afhankelijk geweest van welke grondeigenaren aan het initiatief mee wilden werken. Daarbij zijn de percelen van dezelfde grondeigenaar niet altijd aangrenzend. Om die reden toont het plangebied een afwijkende vorm vanuit vogelvluchtperspectief.

De mindere mate van clustering is iets wat voornamelijk van bovenaf ervaren wordt, wanneer het plangebied met een kaart bekeken wordt. Deze verschillen in grondgebruik worden niet opgemerkt langs de randen van het plangebied. Daarbij worden in de huidige situatie op de verschillende percelen al verschillende type gewassen verbouwd. Ondanks het verschil in agrarisch grondgebruik wordt op dit moment geen gebrek aan eenheid ervaren in het gebied.

Artikel 5.9 Toepassing van de lagenbenadering

1. Het toepassen van de lagenbenadering biedt inzicht in:
    a. welke effecten een ontwikkeling heeft op de lagen afzonderlijk, de lagen in onderlinge wisselwerking met elkaar en het actief benutten van de factor tijd; en
    b. hoe negatieve effecten worden voorkomen.
2. Voor de toepassing van het eerste lid worden de volgende lagen onderscheiden:
    a. de ondergrond, zoals het bodem- en watersysteem, aardkundige- en archeologische waarden;
    b. de netwerklaag, zoals natuurnetwerk, energienetwerk, infrastructuur inclusief waterwegen, en een goede, multimodale afwikkeling van het personen- en goederenvervoer; en
    c. de bovenste laag, zoals cultuurhistorische- en landschappelijke waarden, de omvang van de functie en de bebouwing, de effecten op bestaande en toekomstige functies, de effecten op lucht, milieu, veiligheid en een gezonde leefomgeving.
3. Bij het actief benutten van de factor tijd wordt rekening gehouden met de herkomstwaarde van de lagen, het verleden, de onomkeerbaarheid van optredende effecten op de lagen door de gewenste ontwikkeling en de toekomstwaarde van de ontwikkeling vanuit het perspectief van duurzaamheid en toekomstbestendigheid

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

<u>Ondergrondlaag</u>

Het gebied rond Odiliapeel maakt deel uit van de Peel, een oud veenmoerasgebied dat is ontstaan door breuken in de aardkorst. In dit gebied kon het water beperkt wegstromen naar de Maas, waardoor het gebied bestond uit uitgestrekte veenmoerassen en natte heidevelden. Dit veranderde toen het gebied in de twintigste eeuw door turfwinning stelselmatig ontgonnen werd. Langs de randen, zoals bij Odiliapeel, werd de ontginning gestart vanuit het oude land een werd een regelmatige verkaveling uitgezet met erven en percelen. De arme zandgronden werden bewerkbaar gemaakt met kunstmest en in de gebieden waar dit niet lukte werd er bos aangeplant. Door de verbeterde afwatering en het wegvallen van de waterbuffer van het veenmoeras ontstond er droogte in de zomer en wateroverlast in de natte winters.

De huidige bodem bestaat uit een veldpodzolgrond die weinig water vasthoudt. Door intensief agrarisch gebruik, waaronder bijvoorbeeld lelieteelt, is de bodemstructuur verslechterd. De percelen worden vaak

geploegd, bevatten weinig diversiteit en veel meststoffen. In de winter wordt het water door drainage afgevoerd en in de zomer moet er intensief gesproeid worden.

In het gebied is er behoefte voor duurzamer gebruik. Het zonnepark is een nieuwe stap richting een gevarieerder en kleinschaliger gebruik van het gebied met een verbetering voor de biodiversiteit en bodemkwaliteit. De bodem wordt na ontmanteling van het zonnepark juist in betere staat achtergelaten, doordat de huidige intensieve agrarische bemesting wordt stopgezet. De komende jaren ontstaat dus de mogelijkheid voor natuurlijke regeneratie van de bodem. Het ecologisch beheer dat wordt toegepast, waaronder extensieve agrarisch de bodemgezondheid bevorderd op lange termijn en versterkt de sponswerking en biodiversiteit van de ondergrond.

Netwerklaag

De ontwikkeling versterkt zowel de ecologische als de technische netwerken. Ecologische verbindingen worden verbeterd door de aanleg van struweelbeplanting, bomenrijen, hooiland, heischraal grasland en poelen. Deze ingrepen dragen bij aan een robuustere lokale ecologische structuur en faciliteren soorten zoals de das.

De netaansluiting van het zonnepark wordt optimaal benut en er kan volgens een gewenst patroon over de hele dag stroom worden geleverd. Dit komt omdat de panelen deels op zuid en deels oost -west -worden geplaatst. Hierdoor ontstaat er een breed opwekkingspatroon verspreid over de hele dag. Dit wordt gecombineerd met een grote batterij, die op piekdagen de opgewekte stroom kan vasthouden en later kan leveren. Zo kan er ook stroom geleverd blijven worden buiten de piekmomenten, wanneer de behoefte het grootst is. De technische werken– zoals het batterijopslagsysteem (BESS), de transformator en de netaansluiting – worden zoveel mogelijk ruimtelijk geconcentreerd op twee locaties locatie aan de rand van het terrein en in het midden, zo veel mogelijk uit het zicht. Deze voorzieningen worden landschappelijk ingepast met streekeigen beplanting, zodat ze visueel nauwelijks opvallen en geen barrière vormen voor fauna of recreatieve beleving.

Bovenste laag

De bovenste gebruikslaag van het landschap blijft herkenbaar en beleefbaar. Kenmerkende landschapselementen, zoals de afwatering langs de kenmerkende perceelstructuur, blijven behouden. Door een zuid-oriëntatie en beperkte hoogte van de panelen blijft het open karakter van het landschap, grotendeels intact. De paneelopstelling volgt de kavelstructuur en behoud daarmee en daarmee de kenmerkende structuren van het peelontginninglandschap. Het zonnepark is daarom geen losstaand project maar een zorgvuldige stap van een intensieve landbouw naar een meer duurzame multifunctionele inrichting. De planvorming van het zonnepark is in overleg met de grondeigenaren, omwonenden en andere belanghebbenden opgesteld. Er is daarbij gekozen voor een zorgvuldige inpassing waardoor de zichtbaarheid van de panelen tot een minimum beperkt worden. Enkel vanuit een vogelvluchtperspectief kan het zonnepark wellicht ervaren worden als onsamenhangend. Dit heeft te maken met het verschil in perceelgrootte en de afhankelijkheid van grondeigenaren die mee willen doen met het project. Deze verschillen in grondgebruik worden niet opgemerkt indien je langs het plangebied loopt.
Daarnaast wordt de veiligheid geborgd via een goed ingepast hekwerk en een begrijpelijk ontsluitingsplan voor hulpdiensten en onderhoud.

Factor tijd

De ontwikkeling benut de tijdsdimensie door binnen de exploitatieduur van circa 25 jaar een herstelproces op gang te brengen in bodem, vegetatie en ecologische samenhang. Doordat het een tijdelijke ingreep betreft, is het mogelijk om het gebied na afloop van de exploitatie terug te brengen naar een agrarische of natuurgerichte functie. Alle fysieke ingrepen, zoals verhardingen en installaties, zijn tijdelijk en kunnen volledig worden verwijderd. Zo ontstaat er in de loop van de tijd niet alleen een energielandschap, maar ook een robuuster en meer biodivers systeem dat op lange termijn nieuwe functies kan ondersteunen.

Algehele conclusie

De ontwikkeling van het zonnepark is passend en zorgvuldig binnen het landschap volgens de lagenbenadering. De locatie maakt onderdeel uit van een voormalige veenontginning. De bodem van dit landschap is door intensief agrarisch gebruik, waaronder bijvoorbeeld lelieteelt verslechterd. De percelen worden momenteel vaak geploegd, de bodem bevat veel meststoffen en weinig diversiteit en er is in het gebied sprake van een verstoorde waterhuishouding. Door het zonnepark ontstaat er meer rust in de bodem en is er ruimte voor natuurlijke regeneratie, waardoor de bodemkwaliteit en waterberging kunnen verbeteren.

Binnen de netwerklaag is door de ontwikkeling van het zonnepark zowel sprake van een ecologische als technische versterking. Met het zonnepark worden er ecologische verbindingen aangelegd doormiddel van struwelen, poelen en bloemrijke graslanden. Daarnaast wordt de opwek van energie efficiënt ingericht doormiddel van de plaatsing van de panelen en de realisatie van een batterij. Dit zorgt ervoor dat het opwekkingspatroon wordt verspreid over de gehele dag en hierbij bijdraagt aan een efficiënt energienetwerk.

In de bovenste laag wordt het karakteristieke open landschap gerespecteerd en blijft de huidige kavelstructuur behouden. Doormiddel van een landschappelijk inrichtingsplan is er zorgvuldig gekeken naar het inpassen van de panelen zonder dat deze duidelijk aanwezig zijn in het landschap. Daarbij is de planvorming in samenspraak met belanghebbenden tot stand gekomen en stimuleert het plan een multifunctioneel landgebruik die niet alleen gericht is op de opwek van zonne-energie.

Artikel 5.10 Meerwaardecreatie

1. Meerwaardecreatie omvat een evenwichtige benadering van de economische, ecologische en sociale aspecten die in een gebied en bij een ontwikkeling zijn betrokken, waaronder:
    a. de mogelijkheid om opgaven en ontwikkelingen te combineren; en
    b. de bijdrage van een ontwikkeling aan andere opgaven en belangen dan die rechtstreeks met de ontwikkeling gemoeid zijn.
2. De fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit, bedoeld in artikel 5.11 Kwaliteitsverbetering landschap kan deel uitmaken van de meerwaardecreatie

Artikel 5.11 Kwaliteitsverbetering landschap

1. Een omgevingsplan dat de ontwikkeling van activiteiten mogelijk maakt in Landelijk gebied bepaalt dat die ontwikkeling gepaard gaat met een fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit van het gebied of de omgeving.
2. Het omgevingsplan onderbouwt dat de fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit past binnen de gewenste ontwikkeling van het gebied, bedoeld in artikel 5.12, en dat de uitvoering is geborgd door:
    a. financiële, juridische en feitelijke vastlegging in het plan; of
    b. nakoming van de afspraken uit het regionaal overleg, bedoeld in Afdeling 7.2 Regionaal samenwerken.
3. Een verbetering van de landschappelijke kwaliteit kan de volgende aspecten omvatten:
    a. de op grond van deze verordening verplichte landschappelijke inpassing;
    b. het toevoegen, versterken of herstellen van landschapselementen die een bijdrage leveren aan de versterking van de landschapsstructuur of de relatie stad-land;
    c. het behoud of herstel van cultuurhistorische waarden en kenmerken;
    d. het wegnemen van verharding;
    e. het slopen van bebouwing;
    f. de realisering van het Natuur Netwerk Brabant of een ecologische verbindingszone; of
    g. het aanleggen van extensieve recreatieve mogelijkheden.
4. Als toepassing wordt gegeven aan het tweede lid, onder b, wordt een passende financiële bijdrage in een landschapsfonds verzekerd en wordt over de besteding van dat fonds periodiek verslag gedaan in het regionaal overleg, bedoeld in Afdeling 7.2 Regionaal samenwerken.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling van het zonnepark creëert meerwaarde op economisch, ecologisch en sociaal vlak, en draagt tegelijkertijd bij aan een duurzame kwaliteitsverbetering van het landschap. De maatregelen die binnen het plan zijn getroffen zijn niet enkel functioneel, maar versterken tevens de landschappelijke structuur, biodiversiteit en belevingswaarde van het gebied, zowel tijdens de exploitatieperiode als daarna.
Het zonnepark wekt op lokaal niveau duurzame energie op, mede dankzij de integratie van een batterijopslagsysteem (BESS) dat de energieopbrengst stabiliseert en daarmee bijdraagt aan het voorkomen van een overbelast net. Deze technische netwerken zijn landschappelijk zorgvuldig ingepast op één centrale locatie en visueel afgeschermd met streekeigen beplanting. Het streven is dat 50% van het eigendom komt in handen van lokale partijen, wat bijdraagt aan regionale economische versterking én betrokkenheid. Financiële en juridische borging van de landschappelijke kwaliteit is verzekerd via een beheerplan, met afspraken over instandhouding en nazorg, ook na beëindiging van de exploitatie.
Ecologie en agrarisch medegebruik staat centraal met de landschappelijke inrichting. In paragraaf 2.3 wordt ingegaan op de landschappelijke inpassing. Het deel van het plangebied langs de Scheidingsweg wordt ingericht als agro-solarpark met agri-pv en houdt een meer agrarisch karakter in de natuurzoom met voedselveldjes en patrijzenstruweel. Hier staat de landbouwproductie centraal en hier combineert de boer het werk ter ondersteuning van de voedselvoorziening op zijn land met het opwekken van duurzame energie. De percelen tussen de Kwabbestraat en de Hemelrijkstraat zijn niet direct met erven verbonden en vormen de overgang naar het bosgebied aan de noordzijde. De natuurzones zijn op vegetaties met heide gericht en verschillen onderling door de aanwezigheid van bomenrijen (Kwabbestraat), struweel met verspreid staande bomen en struweel met bosjes. De natuurzone langs de Kievitlaan is een verbindingszone (met schaapsdrift) tussen de bovengenoemde zones en heeft een natuurlijk karakter.

De landschappelijke en maatschappelijke inpassing van het zonnepark draagt bij aan de transitie van de landbouw, met behoud van het grootschalige cultuurlandschap. Hoewel het zonnepark tijdelijk van aard is, worden er blijvende ruimtelijke en ecologische kwaliteiten gecreëerd. Daarbij draagt het plan bij aan een

versterking van het bovenliggende NNB-gebied. Op basis van de ambitiekaart van de provincie gelden er verschillende doelstellingen voor NNB-gebieden, waaronder ook voor Peelveen gebieden. Hieronder valt het behouden, versterken en herstellen van karakteristieke en/of zeldzame natuur- en landschapswaarden. In de Peelvenen is dit gericht op het herstel en de ontwikkeling van hoogvenen, natte heiden, vochtige en soortenrijke schraalgraslanden en het herstel van droge en natte verbindingszones. In het landschappelijk inrichtingsplan zijn verschillende maatregelen opgenomen die kunnen bijdragen aan een versterking van het NNB-netwerk. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan door extensiever bodemgebruik waardoor meer natuurlijke vegetatie op groeit met daaronder meer bodemleven. Daarnaast wordt er aan de randen (waaronder tegen het NNB aan), natte heidevegetatie ontwikkeld met heideschraal grasland, struweel, bos en enkele vennen. De herintroductie van heide, bossen en vennen is passend binnen de ambities voor het NNB en onderdeel van het landschap van voor de ontginning. In de randen en onder en rond de opstelling wordt het beheer gedaan met schapen die ingezet worden door een plaatselijke herder. Ruimtelijk en ecologisch gezien zal het landschap door de beplantingssingels en de randen een groener karakter krijgen en een natuurvriendelijker habitat voortbrengen. Alle industriële elementen zoals batterijen en trafo's zullen door groene hagen worden ingepast. Hier zullen ook nestkasten worden aangebracht. Verharding wordt vermeden: tijdelijke bouwelementen worden geplaatst op halfverharding of gras, zodat de bodem zich na beëindiging kan herstellen. Door het beëindigen van agrarisch mestgebruik en toepassing van ecologisch beheer verbetert de bodemkwaliteit al tijdens de exploitatie. Ook zijn er geen emissies die de bodem, lucht of water negatief beïnvloeden. Onderdelen van landschappelijke versterkingen (zoals weergegeven in figuur 8) wenst de initiatiefnemer ook na de exploitatieperiode behouden, wat exact in lijn is met het kwaliteitsprincipe van artikel 5.11. De gemeente en initiatiefnemer maken hierover concrete afspraken en dit wordt juridisch geborgd in de anterieure overeenkomst. Het zonnepark toont hoe de energietransitie op een zorgvuldige manier kan samengaan met natuurontwikkeling, economische participatie en landschappelijke beleving. Door deze integrale benadering worden opgaven rond klimaat, biodiversiteit, energie en recreatie in samenhang aangepakt. Het project voldoet daarmee aan het vereiste van meerwaardecreatie (artikel 5.10) en aan het criterium van structurele kwaliteitsverbetering van het landschap (artikel 5.11).

Artikel 5.12 Ontwikkelingsrichting

1. Een omgevingsplan dat de uitbreiding mogelijk maakt van een bestaande activiteit of dat een nieuwe functie of activiteit toedeelt in Landelijk gebied, bevat een onderbouwing dat die ontwikkeling past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied. Een ontwikkelingsrichting wordt opgesteld met toepassing van de basisprincipes, bedoeld in Paragraaf 5.1.2 , en gaat in ieder geval in op de volgende aspecten:
    a. welke activiteiten en functies vanuit een gebiedsgerichte benadering passen in de omgeving;
    b. welke effecten de ontwikkeling van die activiteiten en functies heeft op andere aspecten, waaronder een veilige en gezonde leefomgeving , de te beschermen waarden, bedoeld in Afdeling 5.2 , mobiliteit, agrarische ontwikkeling, stedelijke ontwikkeling, leefbaarheid en leegstand elders;
    c. op welke wijze de omgevingskwaliteit in het gebied versterkt kan worden, mede gericht op de toepassing van artikel 5.11 Kwaliteitsverbetering landschap ; en
    d. op welke wijze de sloop van leegstaande of overtollige bebouwing wordt gerealiseerd.
2. Bij het opstellen van een ontwikkelingsrichting worden deskundigen betrokken op het gebied van omgevingskwaliteit, onder wie een deskundige die bij de provincie Noord-Brabant werkzaam is.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In bovenstaande artikelen is ingegaan op manier waarop voorliggend zonnepark bijdraagt aan de ontwikkelingsrichting, op basis van artikelen 5.7 – 5.11 (paragraaf 5.1.2) uit de omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant. Daarnaast heeft Gemeente Maashorst in haar omgevingsvisie per deelgebied de omgevingskwaliteit en bijbehorende ambities weergegeven, waarmee zij een ontwikkelingsrichting benoemen voor de verschillende (deel)gebieden binnen de gemeente. Onderhavig plangebied valt binnen 'Odiliapeel e.o.'. Binnen de gemeentelijke omgevingsvisie wil de gemeente inzetten op o.a. 'behoud van de historische

ontginningsstructuren met laanbomen, met herstel van biodiversiteit', 'versterken van de verbinding van de Odiliapeelse bossen met de omgeving, m.n. richting Volkel', 'experimenteren met voedselproductie gebeurt nog meer dan nu in de AgroProeftuin. Dit mag meer gezien worden'.

Voor voorliggend plangebied, de ontginningen ten oosten van Odiliapeel, stelt de gemeentelijke omgevingsvisie dat ontwikkelingen gericht moeten zijn op versterken lokale biodiversiteit, met behoud van de kenmerkende landschappelijke structuren. Ontwikkelingen dienen waar mogelijk deze oude structuren te herstellen. Met onderhavig plan wordt – naast de realisatie van het zonnepark – tevens ingezet op een landschappelijke inpassing, dat recht doe aan de kenmerkende landschapsstructuren.

In Odiliapeel wordt onderscheidt gemaakt in twee van de drie agrarische schillen. Dit zijn schil 2 (gemengd samenleven) en schil 3 (agrarische productie). Het plangebied voor Zonnepark Schapendrift ligt in de tweede schil. In de 'omgevingsvisie Gemeente Maashorst' beschrijft de gemeente haar ambities voor de verschillende schillen. Voor schil 2 geldt dat het algemeen is het van belang dat in deze gebieden de luchtkwaliteit verbeterd, dat er minder sprake is van geurhinder en dat de biodiversiteit verbeterd wordt. In algemene zin liggen er in schil 2 kansen voor de intensivering van de landbouw, met nevenactiviteiten op het gebied van o.a. recreatie, educatie. Met de ontwikkeling van het zonnepark wordt er bijgedragen aan een extensievere nieuwe vorm van landbouw. Doordat slechts 50% van de ruimte in gebruik is, is er veel ruimte voor het terugbrengen van de natuur. Zo worden de panelen op zo'n manier geplaatst dat er overal voldoende licht, lucht en water op de grond komt om ook onder de panelen een kruidenrijk grasland te ontwikkelen.

In het plangebied is er veel aandacht voor het versterken van de bodemkwaliteit, de biodiversiteit en het waterhuishouden. Door extensief gebruik van de bodem, de ontwikkeling van heide, bossen en vennen ontwikkelt zich in het gebied een natuurvriendelijker habitat zonder afbreuk te doen aan de bestaande structuren. Dit heeft positieve effect voor het plangebied zelf, maar ook voor de aanliggende bossen die sterk worden aangetast door het huidige gebruik van de gronden. Tot slot wordt er met het zonnepark ingespeeld op de ontwikkeling van recreatie en educatie. Voor de ontwikkeling van educatieve kansen wordt het gesprek aangegaan met IVN. Daarnaast worden er informatieborden en picknickbanken geplaats rondom het plangebied. Deze bieden informatie over het ontstaan van het landschap en de belangrijke historische kenmerken zoals bijvoorbeeld de peelkernbreuk. Dit draagt bij aan de doelen voor extensievere vormen van recreatie in samenhang met de natuur.

In schil 3, agrarische productie, wordt in de gemeente omgevingsvisie wederom aangehaald dat het agrarisch grondgebruik een negatief effect heeft op bodem, natuur, water en het woon- en leefklimaat. De gemeente staat om die reden positief tegenover nieuwe vormen van landbouw, waar de bodem en het water sturend zijn. Daarbij is door de grootschaligheid van het gebied volop ruimte voor nieuwe initiatieven. De voorgenomen ontwikkeling is er passend binnen schil 3, agrarische productie. Met het project wordt een multifunctionele vorm van natuur inclusieve landbouw ontwikkeld, die bijdraagt aan het verbeteren van de bodemkwaliteit en de waterhuishouding. Daarbij bevordert het plan de lokale energietransitie, de landbouw transitie, de biodiversiteit en het herstel van het oude landschap.

De ontwikkeling van een extensieve vorm van landbouw is er passend binnen schil 2 en 3. Hiermee wordt voldaan aan de ambities om de landbouw in het gebied te extensiveren en de biodiversiteit, het waterhuishouden en de bodemkwaliteit te versterken. Het zonnepark biedt een nieuwe multifunctionele vorm van landbouw gericht op het opwekken van groene stroom, voedselproductie, natuurontwikkeling, met ruimte voor recreatie en educatie.

Geconcludeerd kan worden dat onderhavig plan past bij de ontwikkelingsrichting van het gebied, zoals bedoeld in artikel 5.12.

Artikel 5.43 Aardkundige waarden

Een omgevingsplan ter plaatse van Aardkundige waarden:

a. is mede gericht op het behoud, het herstel of de duurzame ontwikkeling van de aardkundige waarden en kenmerken zoals beschreven in de Aardkundig waardevolle gebiedenkaart;
b. stelt regels ter bescherming van de aardkundige waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden bij bodemverstorende activiteiten; en
c. houdt bij de toedeling van functies en activiteiten rekening met de aanwezige aardkundige waarden en kenmerken en betrekt daarbij de mogelijkheden om die waarden te versterken.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Met de realisatie en landschappelijke inpassing van het zonnepark wordt nadrukkelijk rekening houden met de aanwezigheid van de aardkundige waarden. De Peelrandbreuk is bij de planvorming als een belangrijke pijler. Tijdens het ontwikkelen van het plan is de peelrandbreuk veel voorbijgekomen. Het gebied ligt hydro-en geomorfologisch op een waterscheiding tussen twee stroken landduinen. De breuklijnen in de ondergrond kruisen dit patroon. Echter zijn de breuklijnen niet meer zichtbaar. Doordat het maaiveld voor agrarische bewerking vermoedelijk is afgevlakt en mogelijk ook is opgehoogd, zijn hoogteverschillen en verschillen in grondwaterpeil niet meer zichtbaar. De breuk is daarbij ook niet aan de aardoppervlakte te zien, omdat deze waarschijnlijk te diep ligt. Het is daarom niet mogelijk om de peelrandbreuk fysiek terug te brengen in het plangebied. Wel wordt er doormiddel van educatie en recreatie aandacht besteed aan de peelrandbreuk. Zo worden er afstappunten en informatiepunten gerealiseerd bovenop de diepliggende en onzichtbare aftakking van de peelrandbreuk. Hier zal op termijn een informatiebord geplaatst worden die aandacht zal besteden aan deze belangrijke pijler. Zo wordt een strook van 50 meter breed ingericht als oude heide, waarbij de peelrandbreuk wordt gemarkeerd. Het gebied is niet gelegen op wijstgronden. Deze komen dan ook niet terug in het plangebied.

.

Artikel 5.54 Zonneparken in Landelijk gebied

Lid 1

Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan de ontwikkeling van een zonnepark mogelijk maken om te voldoen aan de doelstellingen voor het opwekken van duurzame energie als:

a. uit onderzoek blijkt dat de aanleg van het zonnepark noodzakelijk is omdat in onvoldoende mate voorzien kan worden in de behoefte voor duurzame energie:
    1. door de ontwikkeling van andere vormen van duurzame energie;
    2. binnen Stedelijk gebied;
    3. door meervoudig ruimtegebruik in Landelijk gebied of binnen bestaand ruimtebeslag op bouwpercelen; en
    4. op gronden aansluitend op Stedelijk gebied.
b. de ontwikkeling past in de gewenste ontwikkelingsrichting, bedoeld in Artikel 5.12, en inzicht is geboden in de maatregelen die worden getroffen om de impact op de omgeving te beperken;
c. de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft, waaronder de mogelijkheid voor de omgeving om te participeren in het project;
d. is geborgd dat het zonnepark tijdelijk, voor ten hoogste 25 jaar, wordt toegelaten;
e. juridisch en financieel is geborgd dat na het verstrijken van de termijn de opstelling voor zonne-energie en de daarbij behorende voorzieningen, worden verwijderd;
f. de ontwikkeling past binnen de regionale afspraken, bedoeld in Afdeling 7.2 Regionaal samenwerken; en
g. de ontwikkeling is afgestemd met de netwerkbeheerder.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Gemeente Maashorst heeft als doel om in 2030 haar eigen energiebehoefte te voorzien middels duurzame energie. Hiertoe zijn ook grondgebonden zonneparken benodigd. In paragraaf 4.2.1 is uitgebreid ingegaan op de voorkeursvolgorde zon, waarbij is onderbouwd hoe de zonnelader wordt afgewogen. Daarnaast heeft de gemeente Maashorst een eigen memo opgesteld, waarin ingegaan wordt op de zonneladder in relatie. Deze memo 'Onderbouwing Zonneladder voor de Gemeente Maashorst – Provincie Noord-Brabant' is bij voorliggende onderbouwing bijgevoegd. Binnen stedelijk gebied of bestaand ruimtebeslag of op gronden aangrenzend aan het stedelijk gebied, is niet voldoende ruimte beschikbaar om deze opwek van zonne-energie te realiseren.

Met het de ontwikkeling is er sprake van meervoudig ruimtegebruik binnen de bestaande contouren van het landschap. Het plan is opgesteld met verschillende grondeigenaren en bevordert de lokale energietransitie en landbouw transitie. Het gebied zal multifunctioneel gebruikt worden waarbij er ruimte is voor de opwek van duurzame energie en voedselproductie. Daarnaast wordt met het initiatief de lokale biodiversiteit vergoot. Zo wordt oude heide hersteld en wordt het gebied omringd door struweel. Hierdoor wordt met het plan een nieuw hoofdstuk toegevoegd aan het oude heidegebied.

De oude heidegrond met zijn lastige waterhuishouding wordt als uitgangspunt genomen en drainage, sproeien, kunstmatige mest, afdekplastic en gewasbeschermingsmiddelen zullen niet meer toegepast worden in het gebied. Hierdoor heeft het initiatief een positieve uitwerking op de bodemkwaliteit en het waterhuishouden in het gebied. Met de maatregelen die in het gebied getroffen worden wordt de link gelegd naar het landschap dat aanwezig was voor de ontginningen, wat ontstaan is door de peelrandbreuk miljoenen jaren geleden. Die breuk veranderde de lokale waterhuishouding dusdanig dat er grote moerassen, uitgestrekte heide en ruig land ontstond. Ten behoeve van educatie en recreatie zullen er in het plangebied informatieborden geplaatst worden om te informeren over peelrandbreuk en de ontwikkeling van het landschap.
Verder wordt met de realisatie van het zonnepark nadrukkelijk aandacht besteed aan een goede landschappelijke inpassing, zoals in paragraaf 2.3 is weergegeven. Daarnaast zet de initiatiefnemer in op lokaal eigendom. Hiervoor wenst zij 50% lokaal eigendom te genereren. Voor de financiële participatie is Sunvest in gesprek met Uleco. Sunvest en Uleco hebben naar elkaar uitgesproken dat we op dit project willen samenwerken en hebben beide een intentieovereenkomst getekend.
Uleco zet zich in om tijdens het ontwikkelproces al mede-eigenaar te worden. Dit is een optie met hoger risico maar levert ook potentieel meer rendement op voor Uleco. Dit is terug te lezen in het participatierapport welke als bijlage bij deze onderbouwing is toegevoegd.

Het zonnepark heeft een exploitatieduur van 25 jaar. Daarna wordt het plangebied weer zonder zonnepark opgeleverd, maar blijven de investeringen in het landschap en de natuur wel bestaan. De verwijdering van het zonnepark na 25 jaar wordt juridisch geborgd in de te verlenen vergunning voor een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit. De ontwikkeling past daarnaast binnen de regionale afspraken en is in het kader van vooroverleg afgestemd met de netbeheerder.

Hoewel het project een ontwikkeling buiten bestaand stedelijk ruimtebeslag betreft, is zorgvuldig afgewogen dat binnen stedelijk gebied geen voldoende capaciteit is (zoals aangetoond in paragraaf 4.2.1 via de zonneladder en de separate 'Onderbouwing Zonneladder voor de Gemeente Maashorst'). De locatie ligt binnen een gemeentelijk aangewezen zoekgebied voor duurzame energie (tot 20 ha.). Hiermee is het voorgenomen plan passend als alternatief voor onhaalbare opties binnen stedelijk gebied, en de ruimtelijke gevolgen zijn beperkt door koppeling aan agrarisch medegebruik, natuur- en landschapsherstel en een tijdelijk karakter (25 jaar).

Artikel 5.78 Niet-agrarische activiteit

Lid 1

…

Lid 2

Het omgevingsplan regelt:

a. welke specifieke gebruiksactiviteit is toegestaan en tot welke omvang;
b. dat de niet-agrarische activiteit, ook op langere termijn, past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied als bedoeld in Artikel 5.12;
c. dat een ontwikkeling naar een functie met grote publieksaantrekkende werking is uitgesloten;
d. dat opslag en stalling van voorwerpen of materialen plaatsvindt in gebouwen, behalve als de activiteit de opslag van zand, grond en grind betreft; en
e. dat de ontwikkeling verplaatst naar een passende locatie als deze niet langer past binnen de toegelaten omvang, bedoeld onder a

Lid 3

Als uitgangspunt voor een bij de omgeving passende omvang als bedoeld in het tweede lid geldt voor:

a. een bedrijfsmatige activiteit, dat deze kleinschalig is en past binnen een gemengde omgeving waardoor het niet doelmatig is om deze te vestigen op een bedrijventerrein;
b. een detailhandelsvoorziening, een omvang van het verkoopvloeroppervlak van ten hoogste 200 m²;
c. een voorziening ten dienste van vrijetijd en zorg, een omvang van de bebouwing van ten hoogste 1 hectare.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Voorliggend plan betreft een ontwikkeling in het landelijk gebied die is aan te merken als een ‘niet-agrarische activiteit’. Hierdoor zijn lid 2 en 3 van bovenstaand artikel van toepassing:

Artikel 5.78, lid 2 onder a

Het gehele plangebied kent een huidig agrarisch gebruik, waarvoor de gronden ook zijn bedoeld. Gronden zijn in gebruik (geweest) voor de teelt van o.a. mais, lelies, grasland, bieten en sierheesters

Artikel 5.78, lid 2 onder b

Het voorgenomen zonnepark is ook op langere termijn een niet-agrarische activiteit, welke past binnen de ontwikkelingsrichting. Zie hiervoor de onderbouwing bij artikel 5.12. Daarnaast wordt een deel van het plangebied ingezet voor agri-pv, waarmee het agrarisch gebruik niet geheel verdwijnt.

Artikel 5.78, lid 2 onder c

Het zonnepark wordt met een hekwerk afgesloten voor publiek en is niet openbaar toegankelijk.

Artikel 5.78, lid 2 onder d

Opslag van materialen zal plaatsvinden in de daarvoor aangevraagde reservecontainer. Verder vindt geen opslag plaats.

Artikel 5.78, lid 2 onder e

Ontwikkeling betreft een tijdelijke ontwikkeling van 25 jaar. Na deze termijn wordt het zonnepark ontmanteld en worden de gronden weer in agrarisch gebruik genomen.

Artikel 5.78, lid 3 onder a

Het zonnepark wordt bedrijfsmatig geëxploiteerd. Voor dergelijke zonneparken is geen voldoende ruimtegebruik binnen bedrijventerreinen. Hier is in o.a. paragraaf 4.2.1 reeds op ingegaan.

Artikel 5.78, lid 3 onder b
Niet van toepassing op onderhavig plan.

Artikel 5.78, lid 3 onder c
Niet van toepassing op onderhavig plan.

Artikel 5.5 Algemene maatwerkbepaling
Lid 1
…
Lid 2
Een omgevingsplan kan een bouw- of gebruiksactiviteit mogelijk maken buiten bestaand ruimtebeslag als dit vanuit het algemeen belang nodig is voor:

a. het transporteren en leveren van energie, gas of water;
b. communicatiedoeleinden; of
c. de bouw van waterstaatswerken.

Lid 3
…

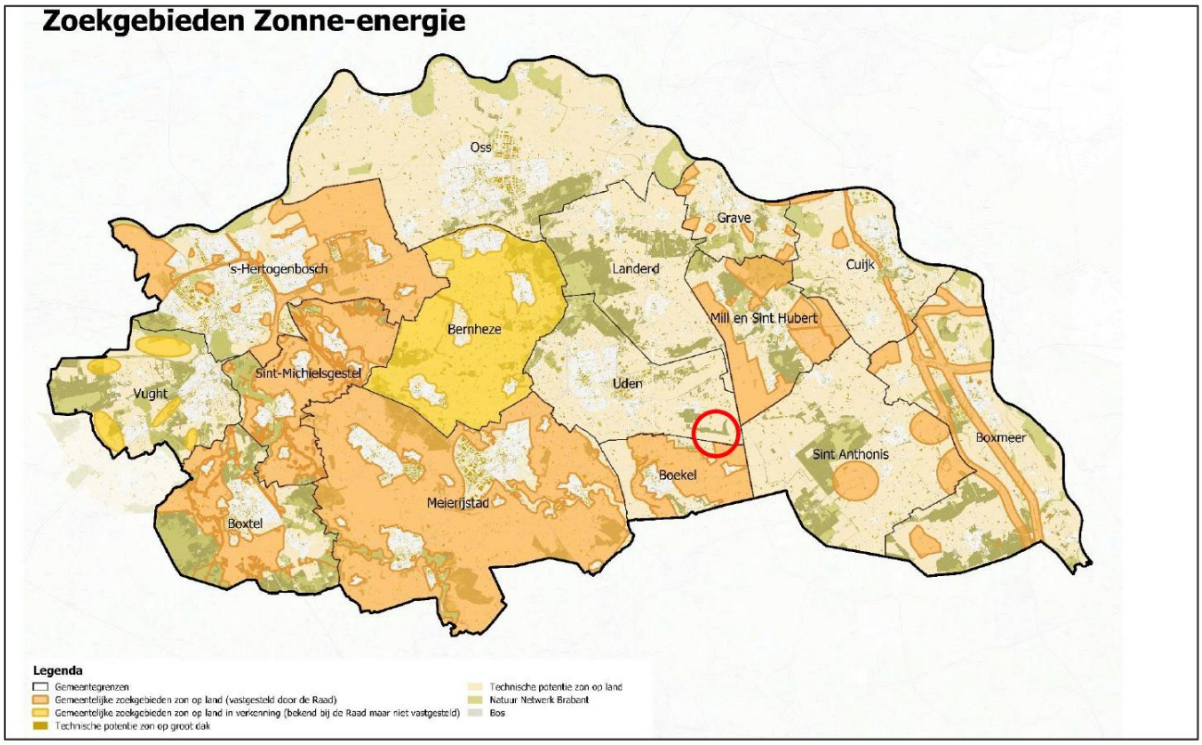
Met voorliggende ontwikkeling wordt een bijdrage geleverd aan de opwek van duurzame energie, iets wat nodig is om de lokale, regionale en landelijke klimaatdoelstellingen te behalen. Hiermee dient voorliggend zonnepark een algemeen belang. Daarnaast zorgt de realisatie van een energieopslagsysteem bij het zonnepark ook voor bijdrage in de oplossing van de netcongestie. Hiermee sluit voorliggende ontwikkeling aan bij de maatwerkbepaling, zoals opgenomen in de TAM-Omgevingsverordening van Noord-Brabant.

4.4 Regionaal beleid

4.4.1 RES regio Noordoost-Brabant

De gemeente Maashorst maakt deelt uit van de energie regio Noordoost-Brabant. In de regio Noordoost-Brabant werken de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijck, Grave, ’s-Hertogenbosch, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Vught, Maashorst (voormalige gemeenten Uden en Landerd), de waterschappen Aa en Maas en De Dommel en de provincie Noord-Brabant samen aan de regionale uitwerking van het Klimaatakkoord. In de RES Noordoost-Brabant worden zoekgebieden voor wind- en zonne-energie aangewezen en worden handreikingen aan gemeenten gegeven om te helpen bij het maken van keuzes.

De opgave voor de opwekking van duurzame energie in de regio Noordoost-Brabant t/m 2030 is het realiseren van 5,8 petajoule (PJ) (1,6 TWh) duurzaam opgewekte elektriciteit uit wind- en zonne-energie (grootschalige opwekking en zon-op-dak) en overige technieken zoals biomassa. Deze opgave is vervolgens opgesplitst in de bijdrage van de gemeenten die samen de regio Noordoost-Brabant vormen.

Figuur 16. Ligging van het projectgebied (rode omlijning) in een zoekgebied voor opwerk van zonne-energie

In de RES is een overwegingskader gegeven als handreiking aan de gemeenten. Dit overwegingskader helpt de gemeenten bij het maken van beleidsmatige keuzes op het gebied van duurzame energie. Het overwegingskader bestaat uit vijf pijlers:

- Potentie: theoretische potentie op basis van techniek en wet- en regelgeving voor warmte en elektriciteit.
- Landschap: behoud en versterking van belangrijke landschappelijke waarden en beleving en betekenis van de leefomgeving voor mens en dier.
- Maatschappelijke kosten en baten: de effecten van de energietransitie uitgedrukt in 'harde data' (geld of andere kwantiteiten) gecombineerd met 'zachte data' (maatschappelijke effecten, leefbaarheid en kwaliteit).
- Koppelkansen: gebiedsgerichte aanpak van kansen en knelpunten met andere (regionale – en lokale) opgaven, zoals landbouwtransitie, natuurlijkontwikkeling, goed waterbeheer en klimaatadaptatie. Het gaat om ruimtebeslag en het effectief benutten hiervan.
- Maatschappelijke acceptatie: het gaat om het betrekken van inwoners, bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties, waardoor de verandering in de leefomgeving door de energietransitie geaccepteerd wordt.

De energietransitie heeft grote invloed heeft op de beleving van het landschap en de leefomgeving. De RES gaat daarom ook in op de ruimtelijke aspecten die energietransitie met zich meebrengt. Bij het maken van keuzes zijn een fijne leefomgeving en zorgvuldig ruimtegebruik centrale uitgangspunten. Er moet gezocht worden naar mogelijkheden om de energietransitie te combineren met andere opgaven zoals klimaatadaptatie en het versterken van de biodiversiteit. Voor een efficiënt ruimtegebruik en behoud van de landschappelijke kwaliteit, ook na 2030, geeft de RES de volgende uitgangspunten:

- Zorg voor regionale differentiatie door clustering: concentreren en leeghouden. Voor zon is de zonneladder NOB van toepassing. De clustering van wind voorkomt een spreiding door het gehele gebied.
- Sluit natuurgebieden (Natura 2000, Natuur Netwerk Brabant) en bestaande bossen uit voor zonneweiden en windturbines.

- Combineer en verbind opgaven: zie de energietransitie als onderdeel van een gebiedsopgave.
- Gebruik de beschikbare ruimte meervoudig en efficiënt.
- Zet energietransitie in als hefboom voor kwaliteitsverbetering van het gebied.
- Beschouw de RES als een ontwerpopgave.
- Sluit aan bij en/of ontwerp met gebiedsspecifieke kenmerken.
- Sluit aan bij de landbouwkundige structuren.
- Kies een passende plaatsingsstrategie (inpassing, aanpassing of transformatie).
- Wees zorgvuldig met cultuurhistorisch waardevolle elementen en structuren.
- Wees voorzichtig met de ondergrond en het watersysteem.
- Zorg voor draagvlak onder de bevolking.

In de Zonneladder (zie hieronder) wordt een prioriteit van 1 (hoogste prioriteit) tot 5 (laagste prioriteit) gegeven voor (mogelijke) locatie voor zonneparken. Dit is een belangrijk instrument voor het maken van keuze met betrekking tot locaties voor het opwekken van zonne-energie.

ZONNELADDER:

1. **Daken, constructies en infrastructuur**
   - daken, overkappingen, parkeerplaatsen
   - op infrastructurele werken (geluidsschermen e.d.)
   - verwerkt in infrastructurele werken
2. **Onbenutte gronden in de bebouwde omgeving**
   - onbenutte bouwlocaties, braakliggende terreinen
   - industriële waterbassins
3. **Terreinen in landelijke gebied niet zijnde landbouwgrond of natuur**
   - vliegvelden, defensieterreinen, waterzuiveringsterreinen
   - binnenwateren
4. **Terreinen aangrenzend aan de bebouwde omgeving**
   - randen van industrie-en haventerreinen
   - stads- en dorpsranden
5. **Landbouwgrond in landelijk gebied**
   - voorkeur voor gronden met een verbeteringsaanleiding, meervoudig ruimtegebruik

Tot slot sluit de RES Noordoost-Brabant aan bij de afspraken uit het Klimaatakkoord dat bij grootschalige zon- en wind projecten (> 15 kWp) er gestreefd moet worden naar minimaal 50% eigenaarschap. Hierdoor worden niet alleen de lasten gedeeld, maar ook de lusten. Dit komt draagvlak voor grootschalige initiatieven ten goede.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Voorliggend plan is passend binnen de uitgangspunten van de RES Noordoost-Brabant. Het plan voorziet in de opwekking van duurzame energie en levert daarmee een bijdrage aan de ambities van de RES, daarnaast is er sprake van meervoudig ruimtegebruik door het realiseren van nieuwe natuur en de inzet van Agri-PV door een deel van het plangebied ook agrarisch te laten gebruiken. Het plangebied ligt daarnaast in een gebied gelegen wat aangemerkt staat als ‘technische potentie zon op land’. De RES ging hier nog uit van de voormalige gemeente Uden, welke nog geen eigen zoekgebieden had aangewezen. Gemeente Maashorst heeft dat inmiddels wel, waarbij het plangebied is gelegen in een zoekgebied van de gemeente.

Doordat er voor de realisatie van het zonnepark gebruik wordt gemaakt van agrarische grond staat de locatie op trede 5 van de zonneladder. In paragraaf 4.2.1 is getoetst aan de (nationale) zonneladder, welke overeenkomt met de zonneladder uit de RES. Daarnaast heeft de gemeente Maashorst de zonnelader ook geïmplementeerd in haar eigen beleidskader, waarvan de onderbouwing is aangehecht aan voorliggende

onderbouwing. Resumerend volgt uit de toetsing aan de zonneladder dat er onvoldoende ruimte is om de landelijke, regionale en gemeentelijke doelstellingen te behalen, als alleen wordt gekeken naar daken, bebouwde omgeving, terreinen grenzen aan de bebouwde omgeving en terreinen in het landelijk gebied niet zijnde landbouw of natuur. Gemeente Maashorst stelt dat nog ca. 165 ha. aan zon op land nodig is om de gemeentelijke ambities en doelstellingen te behalen. Hiermee past voorliggend plan binnen de kaders van de RES-regio Noordoost-Brabant.

4.5 Beleid Waterschap

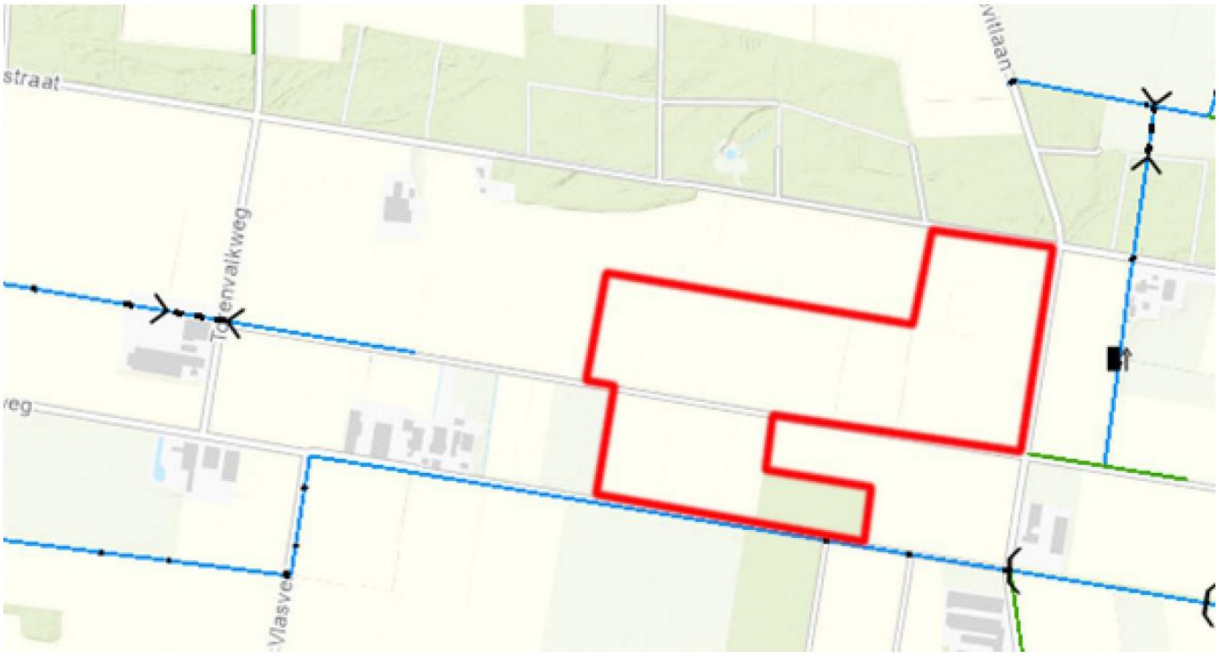
4.5.1 Waterschapsverordening

Met inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is ook de eerste Waterschapsverordening van het Waterschap Aa en Maas in werking getreden. Dit betreft de Waterschapsverordening van rechtswege (op basis van artikel 22.14 van de Omgevingswet en artikel 4.7 van de Invoeringswet Omgevingswet). Deze verordening van rechtswege bestaat uit:

De regels in de waterschap verordening geven aan wat wel en niet mag en welke plichten er zijn. Aan de waterschapsverordening is ook de volgende regelgeving verbonden:

- Onderhoudsverordening
- Beleidsregels waterkering, waterkwantiteit en grondwater
- Hydrologische uitgangspunten bij de waterschapsverordening voor afvoeren hemelwater
- Beleidsregels agrarische beregening uit grondwater bij schaarste
- Beleidsregel omtrent instellen en intrekken onttrekkingsverbod uit oppervlaktewater
- Beleidsregel verondiepen diepe plassen

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Op de legger is te zien dat de watergang aan de zuidzijde van het plangebied een A-watergang betreft. Aan weerzijden van de watergang is een beschermingszone van 5 meter van toepassing. Met deze beschermingszone wordt rekening gehouden in het plan. Binnen de zone zijn geen (bouw)werken voorzien. De zone wordt vrij en bereikbaar gelaten ten behoeve van het uit te voeren beheer door waterschap Aa en Maas. Verder worden er geen ingrepen gedaan aan bestaande watergangen of nieuwe watergangen aangebracht. Dat betekent dat er geen vergunningsplicht bij waterschap Aa en Maas van toepassing is om het project uit te voeren.

Figuur 17. Ligging van het projectgebied op de legger van waterschap Aa en Maas.

4.5.2 Waterbeheerplan 2022-2027

In het Waterbeheerplan 2022-2027 zijn de doelen van waterschap Aa en Maas weergegeven. De missie van het waterschap wordt gekenmerkt door één hoofddoel:

"Het ontwikkelen, beheren en in stand houden van gezonde, robuuste en veerkrachtige watersystemen, die ruimte bieden aan een duurzaam gebruik voor mens, dier en plant in het gebied, waarbij de veiligheid is gewaarborgd en met oog voor economische aspecten."

In het waterbeheerplan worden actuele ontwikkelingen gesignaleerd op het gebied van klimaatverandering, natuur (netwerk Brabant), stikstof, landbouw(transitie), gezondheid, energie(transitie), circulaire economie en digitalisering en robotisering.

De hoofdtaak van het waterschap is het waterbeheer goed te regelen voor inwoners en bedrijven. Het waterschap zorgt voor goede bescherming tegen overstromingen, een hydrologisch en ecologisch goed functionerend watersysteem (ook in extreem droge en natte tijden) en goed transport van afvalwater. Dit wil het waterschap samen met haar omgeving, op een duurzame, slimme en effectieve manier vormgeven. In het waterprogramma worden op dit vlak concrete doelen gesteld zoals het versterken van de Maasdijken en regionale keringen.

De doelen die voor de periode 2022-2027 zijn opgesteld, worden in verschillende (deel)programma's verder uitgewerkt.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
De ontwikkeling doet geen afbreuk aan de doelen vanuit waterschap Aa en Maas. Het project kan juist bijdragen aan verschillende doelen en thema's die door het waterschap worden gesignaleerd, zoals de energietransitie en het zorgen voor ecologisch waardevolle watersystemen. Het plan is overeenstemming met het waterbeheerplan van waterschap Aa en Maas.

4.6 Gemeentelijk beleid

4.6.1 Omgevingsvisie Maashorst

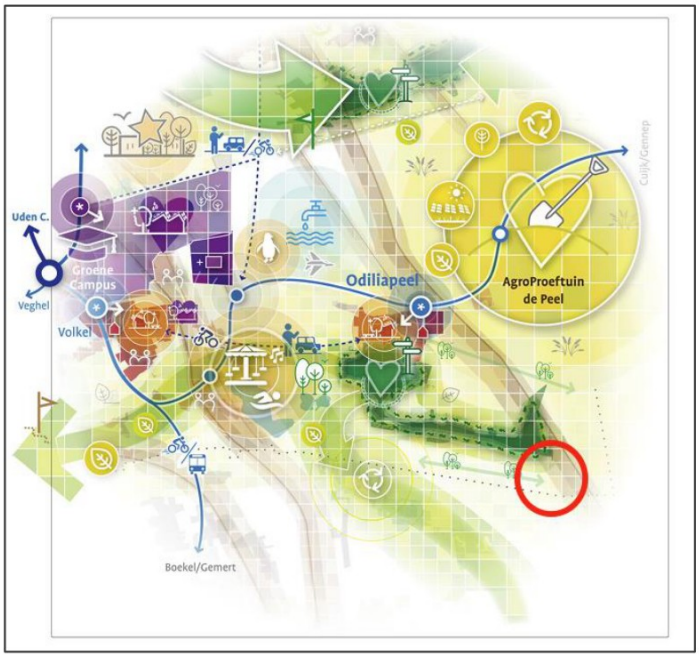
Op 23 mei 2024 heeft de gemeenteraad van Maashorst de Omgevingsvisie vastgesteld. Met de omgevingsvisie wil de gemeente alle ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving vastleggen. Voor de uitvoering van het klimaatakkoord geeft de gemeente aan dat zij enerzijds de energievraag willen reduceren, en anderzijds anders in te richten, bijvoorbeeld door grootschalig hernieuwbare elektriciteit op te wekken, hierbij zijn de ambities vanuit de RES leidend. Verderzet de gemeente ook in op perspectief voor de agrariërs in de transitie van het landelijk gebied, maar ook op het behoud en de ontwikkeling van de natuur binnen de gemeentegrenzen. Alle ambities zijn gedestilleerd in vier thema's;

- Bodem, water & natuur
- Transitie landelijk gebied
- Mobiliteitstransitie voorzieningen & verstedelijking
- Vrijetijdsbesteding, recreatie en toerisme

Per leefomgeving worden de doelen en ambities op basis van de vier thema's nader uiteengezet. Voorliggend plangebied behoort tot de leefomgeving van Odiliapeel.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Voorliggend plangebied behoort tot de leefomgeving van Odiliapeel. Onderstaand figuur geeft een weergave van alle thema's rondom Odiliapeel. Een van de ambities *'Behoud van de historische ontginningsstructuren met laanbomen, met herstel van biodiversiteit"* vormt een leidraad voor de landschappelijke inpassing. Hier wordt op ingezet, door de opstelling van de pv-panelen te positioneren dat de ontginningsstructuur herkenbaar blijft. Daarnaast wordt aanzienlijk bijgedragen aan de versterking van de biodiversiteit, doormiddel van de realisatie van nieuwe natuur in het noorden van het plangebied. Hiermee wordt ook ingezet op de verbinding met het bos aan de noordzijde van het plangebied. Verder worden de pv-panelen laag geplaatst, zodat de openheid ook gewaarborgd wordt.

Figuur 18. Odiliapeel en de ambities voor de leefomgeving. Plangebied binnen de rode cirkel.

Verder voorziet de omgevingsvisie ook van een zonneladder, als doorvertaling van de RES. Hier is reeds in 4.4.1. al op ingegaan.

<u>Bodem, water & natuur</u>

Het plangebied ligt in de ontginningsgronden ten oosten van Odiliapeel. In dit gebied is er sprake van een kenmerkende 'kamerstructuur' met doorgaande laanbeplanting, met name te zien tussen de Oudedijk en de Nieuwedijk. De omgeving heeft nu een beperkte biodiversiteit. Voorliggend plan sluit hierbij aan door de biodiversiteit te versterken met behoud van de landschappelijke structuur. Dit wordt gerealiseerd door het

zonnepark op te delen in verschillende kamers, met elke een eigen inpassing, zoals agrarisch en natuur. De oude laanstructuur wordt extra aangezet door bomenrijen aan te planten.

Transitie landelijk gebied

In Odiliapeel wordt onderscheidt gemaakt in twee van de drie agrarische schillen. Dit zijn schil 2 (gemengd samenleven) en schil 3 (agrarische productie). Het plangebied voor Zonnepark Schapendrift ligt in de tweede schil. In de tweede schil liggen kansen voor extensivering van de landbouw, met nevenactiviteiten op het gebied van o.a. recreatie, educatie. Het zonnepark draagt met de voorgenomen inrichting bij aan deze doelen en ontwikkelingsrichting. Zo zorgt het zonnepark voor een extensivering van het grondgebruik en wordt met het agri-pv perceel ingezet op een nieuwe vorm van landbouw. Verder draagt het plan ook bij aan dagrecreatie in extensievere vorm wat tevens zorgt voor een bijdragen aan de doelen voor extensievere vormen van recreatie in samenhang met de natuur.

In de 'omgevingsvisie Gemeente Maashorst' beschrijft de gemeente haar ambities voor de verschillende schillen. Voor schil 2 geldt dat het algemeen is het van belang dat in deze gebieden de luchtkwaliteit verbeterd, dat er minder sprake is van geurhinder en dat de biodiversiteit verbeterd wordt. In algemene zin liggen er in schil 2 kansen voor de intensivering van de landbouw, met nevenactiviteiten op het gebied van o.a. recreatie, educatie. Met de ontwikkeling van het zonnepark wordt er bijgedragen aan een extensievere nieuwe vorm van landbouw. Doordat slechts 50% van de ruimte in gebruik is, is er veel ruimte voor het terugbrengen van de natuur. Zo worden de panelen op zo'n manier geplaatst dat er overal voldoende licht, lucht en water op de grond komt om ook onder de panelen een kruidenrijk grasland te ontwikkelen.
Dit zorgt ervoor dat de bodemkwaliteit, de biodiversiteit en het waterhuishouden in het gebied versterkt kunnen worden. Dit heeft positieve effect voor het plangebied zelf, maar ook voor de aanliggende bossen (NNB) die sterk worden aangetast door het huidige gebruik van de gronden. Tot slot wordt er met het zonnepark ingespeeld op de ontwikkeling van recreatie en educatie. Zo worden er informatieborden en afstapplaatsen gecreëerd passanten informeren over het ontstaan van het landschap en de peelrandbreuk. Dit draagt bij aan de doelen voor extensievere vormen van recreatie in samenhang met de natuur.

Mobiliteitstransitie, voorzieningen en verstedelijking

De gemeente zet hierin op een goed en bereikbaar Odiliapeel met de juiste voorzieningen voor alle doelgroepen. Een duurzaam deelmobiliteitshub. Met voorliggend zonnepark kan daar een bijdrage aan worden geleverd door op een duurzame manier energie te leveren ten behoeve van de doelen op gebied van mobiliteit en voorzieningen.

Recreatie

Gemeente Maashorst wil hier inzetten op extensieve vormen van recreatie in gezamenlijkheid met natuur bij de Odiliapeelse bossen. Aan de recreatieve (thema)routes stimuleert de gemeente extensieve kleinschalige recreatie, bijvoorbeeld als agrarische nevenfunctie aan de zuidkant van de Odiliapeelse bossem. Voorliggend zonnepark draagt met onder andere de landschappelijke inpassing bij aan de extensievere beleving van het landschap als onderdeel van de recreatieopgave.

Hiermee past voorliggende ontwikkeling binnen de omgevingsvisie van Maashorst.

4.6.2 Omgevingsplan gemeente Maashorst

In paragraaf 1.2 is het vigerend planologisch regime aangehaald. Hierin is benoemd dat voorliggend plangebied gelegen is binnen het werkingsgebied van het Omgevingsplan gemeente Maashorst, met daarin opgenomen de bestemmingsplannen 'Partiele herziening buitengebied 2017' en 'Veegplan Buitengebied Uden'.

Binnen de contouren van het plangebied zijn een aantal gebiedsaanduidingen opgenomen ter bescherming van onder andere het leefgebied van de das, maar ook het agrarisch (cultuur)landschap.

Grootschalig cultuurlandschap

Binnen de gebiedsaanduiding voor een grootschalig cultuurlandschap geldt een verbod om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning op het aanleggen van bos-, natuur- en landschapselementen en ander opgaand houtgewas zonder agrarische productiefunctie en het verwijderen van perceelsindelingen. Op deze verboden kan worden afgeweken mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het grootschalig cultuurlandschap.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Met de voorgenomen realisatie van het zonnepark wordt nadrukkelijk rekening gehouden met het landschappelijk karakter van het grootschalige cultuurlandschap. Zo is het plangebied gelegen in de peelontginning, waarmee het plangebied een herkenbare structuur kent. Deze wordt behouden en de aparte velden worden perceelsgewijs ingedeeld. Hierbij worden twee velden behouden voor Agri-PV, waarmee de realisatie van het zonnepark ook haar agrarische functie behouden. Dit deel wordt met akkerbouwgewassen of kruidenrijk grasland ingezaaid, afhankelijk van de agrarisch ondernemer.

Voor de landschappelijke inpassing van het zonnepark is het huidige en kenmerkende landschap leidend voor de inpassing van het zonnepark. Met het zonnepark wil de initiatiefnemer een nieuw hoofdstuk toevoegen aan het oude heidegebied, waarbij de agrarische gemeenschap een boterham kan verdienen aan het zonnepark met een multifunctioneel grondgebruik wat meerdere maatschappelijke doelen dient. Hierbij wordt ingezet op een extensief bodemgebruik, zodat de bodem de kans krijgt om zich te herstellen.

Met voorliggend zonnepark ontstaat een mix aan agrarisch gebruik, de opwekking van duurzame energie en een stuk natuurontwikkeling passend bij de karakteristieken en kenmerken van het van het grootschalig cultuurlandschap. Met voorliggend plan wordt een nieuwe stap gezet richting een duurzaam en toekomstbestendig gebruik van het cultuurlandschap.

Leefgebied dassen

Binnen de gebiedsaanduiding voor het leefgebied van de das geldt een verbod om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning bodemwerkzaamheden uit te voeren, zoals verlagen en verhogen van de bodem. Verder is het o.a. niet toegestaan om permanent (> 2 jaar) grasland om te zetten naar een ander bodemcultuur, verharding aan te brengen. Op deze verboden kan worden afgeweken mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het leefgebied van de dassen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Ten aanzien van de das zijn er vier burchten in de omgeving aanwezig. Voorliggend plangebied is secundair foerageergebied en wordt incidenteel gebruikt. Wel wordt met de landschappelijke inpassing ingezet op de versterking van het foerageergebied van de das. Zo wordt struweel met inheems en streekeigen doornstruiken en besheesters toegevoegd ten behoeve van foerageergebied en migratieroute van das. Verder worden ook dassentunnels gerealiseerd. Hiermee sluit de ontwikkeling aan bij het behoud en ontwikkeling van het leefgebied van de das.

Andere gebiedsaanduidingen

Daarnaast zijn ook twee gebiedsaanduidingen opgenomen voor een gemengd gebied en een agrarisch gebied. Deze zijn van toepassing op specifiek bouw- en gebruiksfunctie, zoals bijvoorbeeld de realisatie van dagrecreatie en kleinschalig kamperen. Hiervoor zitten specifieke verbodsbepalingen in of een toegestaan gebruik. Om die reden zijn deze gebiedsaanduidingen niet van toepassing van onderhavig plan en wordt hier verder niet nader op ingegaan.

4.6.3 Beleid grootschalige opwekking zonne- en wind energie

Op 9 maart 2021 is het beleidskader grootschalige opwekking zonne- en windenergie van de gemeente Maashorst (voormalige gemeenten Uden en Landerd) vastgesteld. Gemeente Maashorst staat voor de opgave om grootschalig hernieuwbare elektriciteit op te wekken. Vanuit de Klimaatwet is de taak voor iedere gemeente om in 2050 energieneutraal te zijn. Wanneer zonnepanelen op alle geschikte gebouwen in Maashorst liggen (c.a. 40% van bedrijfsdaken is geschikt) en 25% energiebesparing is behaald, moet nog altijd ook op gronden duurzame energie worden opgewekt. Ook indien rekening wordt gehouden met de bestaande en vergunde grondgebonden zonneparken. Voor de restvraag is dus grondgebonden grootschalige opwek nodig. Dit kan via grondgebonden zonnevelden en windturbines.

De energieopgave op basis van het huidige aandeel in elektriciteitsverbruik is in Maashorst 0,15 TWh voor 2030. Deze energieopgave gaat de gemeente invullen met duurzame energie. Daarom zijn er, naast energiebesparing (25%), benutten van (bedrijfs)daken (40%), onder andere grondgebonden zonneparken en windturbines nodig om de energie duurzaam op te wekken. In Maashorst zijn reeds een aantal daken voorzien van zonnepanelen alsook zonneparken gerealiseerd of in ontwikkeling. Om de doelstellingen in 2030 en 2050 te behalen, moet nog circa 165 ha zonneparken worden ontwikkeld of 9 windmolens (van 5,6 MW) worden geplaatst. Een mix tussen deze twee methoden is wenselijk indien technisch mogelijk.
De gemeente Maashorst kent een divers en waardevol landschap. Het huidige beleid is gericht om het landschap in stand te houden, te versterken en te ontwikkelen. Binnen de gemeente zijn het natuur(ontwikkelings-)gebied de Maashorst en de wijstgronden langs de Peelrandbreuken unieke gebieden. Een goede locatieafweging, een passende omvang en landschappelijke inpassing voor zonneparken is wenselijk. De locatiekeuze, omvang en inpassing is afhankelijk van het landschapstype waar het zonnepark zich gaat bevinden. In het afwegingskader van de gemeente Maashorst worden de landschapstypen gebruikt voor zowel de locatiekeuze, de omvang alsmede de landschappelijke inpassing. Ook zijn er landschapstypen en gebieden die uitgesloten zijn van zonneparken, aangezien deze gebieden uniek zijn en een zonnepark kan die waarden onevenredig aantasten. Dit zijn:

- Natuurgebieden (Natuurnetwerk Brabant)
- Bossen
- Beekdalen
- Waardevolle agrarische gebieden
- Binnen 200m rondom buurtschappen en dorps en stedelijke bebouwing

Daarnaast gaat het lokale beleidskader uit van de zonneladder en kent het zelfs een ‘sub zonneladder’ als aanvullingen om onderscheid te maken tussen welke landschapstypen ‘geschikter’ zijn voor zonneparken en welke minder. De sub zonneladder is als volgt:

- Peelkernontginningen
- Jonge heideontginningen en maasterrasvlakte
- Oude zandontginningen
- Komgronden

Verder stelt het beleidskader voorwaarde aan de inpassen, zoals de hoogte van de panelen. Deze mag in de Peelkernontginningen maximaal 1,50 meter zijn, zodat de beleving van het landschap blijft behouden. Het beleidskader stelt verder voorwaarden aan de inpassing van de randen, positionering en opstelrichting. Ook dient een zonnepark bij te dragen aan maatschappelijke meerwaarde.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
De ontwikkeling van Zonnepark Schapendrift draagt bij aan de lokale behoefte van de gemeente Maashorst om het huidige aandeel in elektriciteitsverbruik in Maashorst van 0,15 TWh in te vullen met duurzame energie. Naast het gebruik van zon op daken zet de gemeente ook in op grondgebonden zonneparken. Voorliggend plangebied vult met een bruto oppervlakte van 20 ha. een deel van de behoefte van 165 ha. in voor grondgebonden zonneparken. Het plangebied voor Zonnepark Schapendrift is niet gelegen binnen een uitsluitingsgebied waar zon op land niet is toegestaan.

Het beleid gaat uit van een lokale zonneladder, waarbij voorliggend plangebied op trede 4 is gelegen, namelijk zonnepanelen op landbouwgrond. In paragraaf 4.2.1. is onderbouwd hoe het voorliggend plan niet past op de treden 1,2 en 3. Waarmee ontwikkelingen op trede 4 noodzakelijk zijn om naast de regionale doelstellingen ook de lokale doelstellingen te behalen. Voorliggend plan voorziet hierin. Daarnaast gaat het lokale beleidskader uit van de zonneladder. Voorliggend plangebied is gelegen op trede 1 van de sub zonneladder, namelijk Peelkernontginningen. De kenmerken voor de Peelkern, de grootschaligheid en openheid, worden gewaarborgd met de landschappelijke inpassing van het zonnepark, door o.a. de opstelling van de pv-panelen laag te houden. Zie hiervoor tevens paragraaf 2.3.2. Voorliggend plan sluit aan op het lokale beleidskader voor de grootschalige opwekking van zonne-energie.

4.6.4 Uitvoeringsregel kwaliteitsverbetering landschap gemeente Maashorst

Op 14 december 2023 heeft de raad van de gemeente Maashorst de ‘Uitvoeringsregel kwaliteitsverbetering landschap gemeente Maashorst’ vastgesteld. De gemeente Maashorst is vanuit de provinciale Verordening verplicht om bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied regels op te stellen voor de landschappelijke inpassing. Deze uitvoeringsregel geeft aan hoe de gemeente Maashorst invulling geeft aan Artikel 5.11 Kwaliteitsverbetering landschap van de Omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant.

In eerste instantie is het van belang om te bepalen in welke categorie de ontwikkeling valt. Er zijn drie categorieën. Bijlage 1 bevat een indeling in categorieën van de meest voorkomende ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. De indeling in drie categorieën is uitgewerkt en geconcretiseerd naar type ontwikkeling.

Categorie 1: Deze initiatieven hebben een lichte impact op de omgeving.
Voor deze ontwikkelingen vragen we een goede landschappelijke inpassing op basis van een goedgekeurd landschapsplan en borging van uitvoering en beheer.

Categorie 2: Deze initiatieven hebben een beperkte impact op de omgeving.
Bij deze ontwikkeling is het verplicht om minimaal 10% van of aangrenzend aan het bouwvlak of bestemmingsvlak in te vullen als landschappelijke inpassing.

Categorie 3: Deze initiatieven zijn van relatief grote omvang en hebben een aanzienlijke impact op de omgeving en het landschap.
Bij deze ontwikkeling is het verplicht om minimaal 10% van of aangrenzend aan het bouwvlak of bestemmingsvlak in te vullen als landschappelijke inpassing. Daarnaast stellen we de extra verplichting dat minimaal 20% van de meerwaarde van de bestemmingswinst geïnvesteerd wordt in landschappelijke inpassing

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Voorliggend plan valt aan te merken als een 'categorie 3'-ontwikkeling. Bij categorie 3 ontwikkelingen is zowel landschappelijke inpassing als landschappelijke investering noodzakelijk. Hiervoor is afstemming geweest met de gemeente Maashorst. Gemeente Maashorst stem in met de landschappelijke inpassing en investering op basis van de maatwerkbepalingen (voor o.a. zonneparken)

Daarnaast wordt met de landschappelijke inpassing (zie separate bijlage en paragraaf 2.3) voldaan aan de eisen voor de investering in het landschap. Zo wordt meer dan 10% gereserveerd als landschappelijke inpassing, op basis van een landschapsanalyse uitgevoerd door een landschapsbureau. In het landschappelijk inrichtingsplan wordt concrete maatvoering benoemd van de investering in het landschap en de natuur. Verder wordt ook voldaan aan de aanvullende 20% investering in het landschap. Met voorliggend plan wordt ruim 22% gerealiseerd ten behoeve van natuurinrichting. Hiermee wordt voldaan aan de uitvoeringsregel kwaliteitsverbetering landschap gemeente Maashorst.

4.6.5 Ruimtelijk interim beleid niet-agrarische ontwikkelingen buitengebied gemeente Maashorst

Het doel van het interim beleid van de gemeente Maashorst is om vooruitlopend op een definitief beleid voor het buitengebied, daar waar mogelijk en wenselijk initiatiefnemers alvast vooruit te helpen. Het gaat daarbij hoofdzakelijk om continuering van het al geldende beleid, aangevuld met enkele (beperkte) aanvullende mogelijkheden op basis van dit interim beleid. Nieuwe ontwikkelingen die op basis van de beleidsnotitie mogelijk gemaakt worden, zullen naast de specifiek benoemde voorwaarden die per ontwikkeling worden genoemd, ook getoetst worden aan de een aantal algemene voorwaarden. Hieronder worden enkele voorwaarden benoemd.

- De ontwikkeling dient te passen binnen de beoogde ontwikkelingsrichting van de deelgebieden;
- Initiatieven mogen niet leiden tot belemmering van de bedrijfsvoering en ontwikkelingsmogelijkheden van (agrarische) bedrijven in de omgeving;
- Ieder initiatief moet landschappelijk ingepast worden en leiden tot een kwaliteitsverbetering op basis van de gemeentelijke landschapsinvesteringsregeling;
- Het initiatief mag niet belemmerend werken voor de grote ruimtelijke opgaven voor het buitengebied. zoals de grootschalige energieopwekking (RES), omschakeling naar kringlooplandbouw, klimaatadaptatie, robuuste watersystemen, vergroten biodiversiteit.

Voor niet-agrarische functies in het buitengebied gelden een aantal aanvullende voorwaarden. Hieronder worden tevens een aantal aanvullende voorwaarden aangehaald.

- In alle gevallen dient er sprake te zijn van een goede landschappelijke inpassing conform de landschapsinvesteringsregeling;
- Recreatieve en maatschappelijke functies dienen aantoonbaar aan het buitengebied gerelateerd te zijn.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Voorliggend plan sluit aan bij de ontwikkelingsrichting van het deelgebied, zie hiervoor ook de onderbouwing bij paragraaf 4.3.3 voor artikel 5.11 en 5.12. Hier is in het provinciale beleidskader als ook de gemeentelijke omgevingsvisie reeds opgegaan. Daarnaast is voorliggend plan niet in belemmerend voor grote ruimtelijke opgaven. Het draagt – als onderdeel van de RES – zelfs bij aan deze opgaven. Voor wat betreft de 'niet-agrarische functies' is het beleid specifiek gericht op (voormalige) bedrijfslocaties. Voorliggend zonnepark is dusdanig maatwerk dat veel van de voorwaarden niet van toepassing zijn. Wel zorgt het voorgenomen

zonnepark voor een maatschappelijke functie, welke ook goed landschappelijk wordt ingepast conform landschapsinvesteringsregeling. Hiermee is onderhavig plan in lijn met het interim beleid voor niet-agrarische ontwikkelingen.

5 Omgevingsaspecten

In dit hoofdstuk wordt de impact van het zonnepark op de verschillende omgevingsaspecten beschreven. Er wordt beschreven wat er is onderzocht en welke resultaten hieruit zijn gekomen. Vervolgens wordt hieruit een conclusie getrokken met betrekking tot de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Geluid

Geluid is voor veel activiteiten in de fysieke leefomgeving een relevant aspect. Sommige activiteiten zijn een bron van geluid, andere activiteiten worden eraan blootgesteld. De regels voor geluid gaan over het beheersen van geluid afkomstig van wegen, spoorwegen en industrieterreinen en de bescherming van geluidsgevoelige gebouwen zoals woningen. De regelgeving omtrent geluid waaraan moet worden voldaan is opgenomen in het Bkl, de omgevingsverordening en het omgevingsplan. Daarnaast mogen bedrijven in de omgeving niet worden belemmerd in hun bedrijfsvoering door een nieuwe ontwikkeling en moet er binnen en rond het plangebied sprake blijven van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

5.1.1 Wettelijk kader

De aanvaardbaarheid van de geluidsbelasting onder de Omgevingswet is vooral een decentrale afweging. Gemeenten geven met het omgevingsplan voor elke locatie in de gemeente de gewenste geluidskwaliteit vorm. Geluid kan van grote invloed zijn op het woon- en leefklimaat van mensen en op hun gezondheid. Het Bkl bevat geluidsregels die via het omgevingsplan gelden voor milieubelastende activiteiten die geluid voortbrengen. De instructieregels uit het Bkl wijzen geluidgevoelige gebouwen en geluidgevoelige ruimten aan. Dit ter bescherming van mensen tegen geluid. Het gaat hierbij om aanwezige, in aanbouw zijnde en geprojecteerde gebouwen.

Onder een geluidgevoelig gebouw vallen ook delen van een gebouw met een nevengebruiksfunctie van de woonfunctie (artikel 3.21 lid 1 onder a Bkl). Voorbeelden zijn:

- een garage (overige gebruiksfunctie)
- een kantoor aan huis (kantoorfunctie)
- een recreatiezaal (bijeenkomstfunctie)

Er is een aantal situaties waarbij een (gedeelte van een) gebouw met een woonfunctie geen bescherming heeft tegen geluid van activiteiten:

- (eigen) bedrijfswoning. Het omgevingsplan bepaalt dat de waarden voor geluid vanwege een activiteit niet gelden voor een woongebouw met een functionele binding met die activiteit (artikel 5.61 Bkl).
- voormalige bedrijfswoning. Het omgevingsplan kan bepalen dat waarden voor geluid vanwege een activiteit niet gelden voor een geluidgevoelig gebouw dat eerder functioneel verbonden was met die activiteit. Dit kan alleen voor bedrijfswoningen in de agrarische sector en de horecasector en voor (voormalige) bedrijfswoningen bij activiteiten uitgevoerd op een bedrijventerrein (artikel 5.62 Bkl).
- woningen op een industrieterrein met een geluidproductieplafond (artikel 5.55 lid 2 onder a Bkl).

De regels voor geluid hebben een tweezijdige werking om de bescherming tegen geluidsbelasting vorm te geven. Enerzijds bij de aanleg of aanpassing van (spoor)wegen of industrieterreinen en anderzijds bij het mogelijk maken van nieuwe geluidsgevoelige gebouwen en locaties nabij een geluidsbron. Bij het toelaten van een geluidgevoelig gebouw of locatie binnen een geluidaandachtsgebied moet het aspect geluid beoordeeld

worden. Overigens moet ook waar geen sprake is van een geluidaandachtsgebied in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties aan locaties het aspect geluid afgewogen worden.

5.1.2 Onderzoek

In het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties worden de richtafstanden uit de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' aangehouden. Voor transformatorstations met een vermogen minder dan 10 MVA geldt een richtafstand van 30 meter voor geluid. Transformatorstations met een vermogen tot 100 MVA geldt een richtafstand van 50 meter. Binnen het zonnepark worden transformatorstations, een inkoopstation en een inkoopstation e geplaatst. Binnen het batterijsysteem wordt een omvormer van minder dan 10 MVA, een transformator van minder dan 10 MVA en batterijrekken met batterijen geplaatst. Hier kan tevens een vergelijking worden gemaakt met 'elektriciteitsdistributiebedrijven'.

Figuur 19. Afstand van het zonnepark tot omliggende woningen (bron: Sunvest).

De dichtstbijzijnde (bedrijfs)woningen zijn op circa 120 meter gelegen van het plangebied. Zie hiervoor tevens bovenstaand figuur. Hiermee wordt voldoende afstand tot de woningen gehouden, waardoor er geen sprake zal zijn van geluidshinder door de installaties in het zonnepark. Een goed woon- en leefklimaat voor het aspect geluid kan worden gegarandeerd. Met de realisatie van het zonnepark met een energieopslagsysteem middels batterijen worden geen geluidgevoelige functies aangebracht, waardoor het zonnepark zelf geen bescherming tegen geluidsoverlast vereist.

5.2 Luchtkwaliteit

In deze paragraaf komt aan de orde op welke wijze bij de activiteit rekening wordt gehouden met het aspect luchtkwaliteit.

5.2.1 Wettelijk kader

De regelgeving voor luchtkwaliteit bestaat uit instructieregels in het Bkl (paragraaf 5.1.4.1). Deze regels stellen dat er omgevingswaarden gelden voor onder andere in de buitenlucht voorkomende stikstofdioxide (NO_2) en fijnstof (PM_{10} en $PM_{2,5}$). Een activiteit is toelaatbaar wanneer er geen sprake is van een feitelijke op dreigende overschrijding van een grenswaarde, het project per saldo niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit en het project alleen 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging.

Voor activiteiten die 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan luchtverontreiniging is geen toetsing aan de omgevingswaarden van het Rijk voor stikstofdioxide en fijnstof nodig. Op basis van artikel 5.53 en 5.54 van het Bkl is een ontwikkeling 'niet in betekenende mate' bijdragend aan de luchtkwaliteit als de toename van stikstofdioxide en fijnstof niet hoger is dan 1,2 ug/m3, oftewel 3% van de omgevingswaarde voor de

jaargemiddelde concentraties. Of een ontwikkeling onder NIBM-grens blijft kan bepaald worden aan de hand van:

1. Een motivering dat de ontwikkeling onder de getalsmatige grenzen van een aangewezen categorie blijft van de 'standaardgevallen NIBM'. Hieronder vallen onder andere kantoren, woonwijken en het telen van gewassen onder een bepaalde omvang zoals gesteld in artikel 5.54 van het Bkl.
2. Een kwalitatieve berekening die aantoont dat de ontwikkeling de 3%-grens niet overschrijdt, bijvoorbeeld aan de hand van de NIBM-tool.

Tenslotte moet in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties afgewogen worden of de luchtkwaliteit ter plaatse van het plan aanvaardbaar is om een nieuwe woning te realiseren.

5.2.2 Onderzoek

Enkel tijdens de realisatiefase van het zonnepark zal er tijdelijk sprake zijn van meer verkeersbewegingen, ten behoeve van het opbouwen van de panelenstellages, technische installaties en dergelijke. Na de realisatiefase zal het aantal verkeersbewegingen juist afnemen ten opzichte van de huidige situatie, aangezien de percelen op dit moment nog in agrarisch gebruik zijn. Ten behoeve van het zonnepark hoeft enkel periodiek onderhoud te worden gepleegd. Om aan te tonen dat, zelfs bij een forse stijging van het aantal vervoersbewegingen per dag, het zonnepark nog steeds geen bijdrage levert aan de verslechtering van de luchtkwaliteit, is de NIBM-tool gebruikt. Hierbij is een toename van 50 verkeersbewegingen per dag berekend, met daarvan 50% vrachtverkeer. In onderstaande figuur is te zien dat deze stijging niet in betekenende mate bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Het plan heeft ten aanzien van het aspect luchtkwaliteit dan ook geen negatieve effecten op de fysieke leefomgeving.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit, GCN2023

	Jaar van planrealisatie	2026
Extra verkeer als gevolg van het plan		
	Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	50
	Aandeel vrachtverkeer	50,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO_2 in µg/m^3	**0,31**
	PM_{10} in µg/m^3	**0,02**
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m^3		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet-in-betekenende-mate; geen nader onderzoek nodig		

Figuur 20. NIBM-tool berekening met 50 extra vervoersbewegingen waarvan 50% vrachtverkeer.

5.2.3 Conclusie

In het kader van evenwichtige toedeling van functies aan locaties vormt de luchtkwaliteit geen belemmering.

5.3 Geur

In deze paragraaf komt aan de orde op welke wijze bij de activiteit rekening wordt gehouden met het aspect geur.

5.3.1 Wettelijk kader

In het Bkl zijn instructieregels opgenomen voor geur afkomstig van rioolwaterzuiveringen en landbouwhuisdieren, gericht op aangewezen geurgevoelige gebouwen. Om te bepalen of een gebouw geurgevoelig is, is de functie van het gebouw bepalend. Geurgevoelige functies waarvoor de regels uit het Bkl gelden zijn onder andere wonen, zorg en onderwijs. Voor overige gebouwen of locaties stelt de gemeente middels omgevingswaarden eigen normen, hierbij rekening houdend met de evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Op industrie- en bedrijventerreinen kunnen bedrijfsmatige activiteiten voorkomen die geurhinder veroorzaken. Die activiteiten zijn dan zelf een relevante geurbron. Het bevoegd gezag bepaalt echter zelf welke mate van geurhinder ze aanvaardbaar vindt. Er moet dus worden beoordeeld of de geur van een activiteit op een geurgevoelig gebouw aanvaardbaar is.

5.3.2 Onderzoek

Bij een zonnepark is geen sprake van geuremissie. Er is ten aanzien van het aspect geur geen sprake van negatieve effecten op de fysieke leefomgeving.

5.3.3 Conclusie

Het aspect geur vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.4 Bodemkwaliteit

Het is van belang om te weten of de bodemkwaliteit binnen het plangebied past bij de voorgenomen ontwikkeling. De bodemkwaliteit mag geen gezondheidsrisico's opleveren voor de gebruikers van de bodem. In deze paragraaf wordt ingegaan op welke wijze er bij de voorgenomen ontwikkelingen rekening wordt gehouden met de bodemkwaliteit.

5.4.1 Wettelijk kader

Het Bkl bevat regels ter bescherming van de gezondheid en het milieu voor het aspect bodem. Deze regels zijn via het Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet opgenomen in paragraaf 5.1.4.5 van het Bkl. In het aanvullingsbesluit is bepaald voor welke activiteiten kan worden volstaan met een melding. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen drie basisvormen van bodemgebruik; landbouw/natuur, wonen en industrie.

Het bodembeleid is erop gericht om de gebruikswaarde van de bodem te waarborgen en het duurzaam gebruik van de functionele eigenschappen te faciliteren door in onderlinge samenhang;

- De bodem te beschermen tegen nieuwe verontreinigingen en aantastingen;
- Te streven naar een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, rekening houdend met de kwaliteiten van de bodem, en;
- De resterende historische verontreinigingen en aantastingen duurzaam en doelmatig te beheren.

Een bodemgevoelig gebouw is in het Bkl omschreven als een gebouw, of een gedeelte daarvan dat de bodem raakt, voor zover aannemelijk is dat persoenen meer dan twee uur per dag aaneengesloten aanwezig zullen zijn (incl. woonschepen en woonwagens). Een bijbehorend bouwwerk van ten hoogste 50 m2 wordt niet beschouwd als bodemgevoelig gebouw. Daarnaast wijst het Bkl ook bodemgevoelige locaties aan. Dit zijn de locaties waarop een bodemgevoelig gebouw is toegelaten op grond van een omgevingsplan of omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit, onmiddellijk aan een bodemgevoelige locatie grenzende aaneengesloten tuin of terrein (incl. tuinen en terrein grenzend aan locaties voor woonschepen of woonwagens).

In het omgevingsplan stelt de gemeente de waarde voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem vast. Deze waarde mag niet hoger zijn dan het blootstellingsniveau van het maximaal toelaatbaar risico voor de mens. Dit is opgenomen in bijlage XIIA van het Bkl. De toelaatbare kwaliteit van de bodem is een voorwaarde voor bouwen op verontreinigde bodem en is geen omgevingswaarde. De interventiewaarden voor bodemkwaliteit zijn in Bijlage IIa bij het Besluit activiteiten leefomgeving gegeven.

5.4.2 Onderzoek

Een onderzoek zoals bedoeld in artikel 5.7b van het Bal wordt niet noodzakelijk geacht daar er geen gevoelige functie wordt toegevoegd. Voorafgaand de bouw wordt een nulmeting uitgevoerd om te garanderen dat het zonnepark geen aantasting vormt op de bodemkwaliteit.

5.4.3 Conclusie

Met betrekking tot het aspect bodem wordt de voorgenomen ontwikkeling uitvoerbaar geacht

5.5 Mobiliteit en parkeren

In deze paragraaf komt aan de orde op welke wijze bij de activiteit rekening wordt gehouden met de aspecten verkeer en parkeren.

5.5.1 Wettelijk kader

In de Omgevingswet is geen regelgeving opgenomen met betrekking tot mobiliteit en parkeren. De verkeersveiligheid is primair geborgd in de weg- en verkeerswetgeving, waaronder de Wegenverkeerswet. Daarnaast zijn richtlijnen opgenomen in het ASVV (Aanbevelingen voor Verkeersvoorzieningen Binnen de Bebouwde Kom).

5.5.2 Onderzoek

Het aantal verkeersbewegingen neemt, ten opzichte van de huidige situatie, niet toe. In de huidige situatie is het projectgebied in gebruik als agrarisch perceel en de daarbij komende verkeersbewegingen. Hoewel ten behoeve van de aanleg van het zonnepark een tijdelijke toename van het aantal verkeersbewegingen wordt verwacht, zal het aantal verkeersbewegingen gedurende de exploitatiefase slechts periodiek (ten behoeve van het onderhoud) plaatsvinden. Daarmee is er geen sprake van een toename van het aantal verkeersbewegingen. Daarnaast is er binnen het zonnepark ruimte gereserveerd voor het parkeren van voertuigen ten behoeve van onderhoud. Met de hulpdiensten worden afspraken gemaakt om te garanderen dat zij ten allen tijden het zonnepark kunnen betreden in geval van calamiteiten.

5.6 Omgevingsveiligheid

Deze paragraaf gaat in op de wijze waarop bij de voorgenomen ontwikkeling de omgevingsveiligheid wordt gewaarborgd. Hierbij gaat het om de risico's die voortkomen uit de opslag, productie, gebruik en het vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers en het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

5.6.1 Wettelijk kader

Afdeling 5.1.2 van het Bkl bevat de instructieregels voor omgevingsveiligheid. De activiteiten die zijn aangewezen als risicobronnen worden benoemd in bijlage VII van het Bkl. Deze risicobronnen zijn belang voor de regels met betrekking tot aandachtsgebieden en het plaatsgebonden risico. De in bijlage VII benoemde activiteiten zijn:

- Activiteiten met gevaarlijke stoffen bij bedrijven (milieubelastende activiteiten uit het Bal);
- Het basisnet vervoer gevaarlijke stoffen over de weg, het water en het spoor;
- Buisleidingen met gevaarlijke stoffen die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Bal;
- Windturbines die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Besluit activiteit leefomgeving.

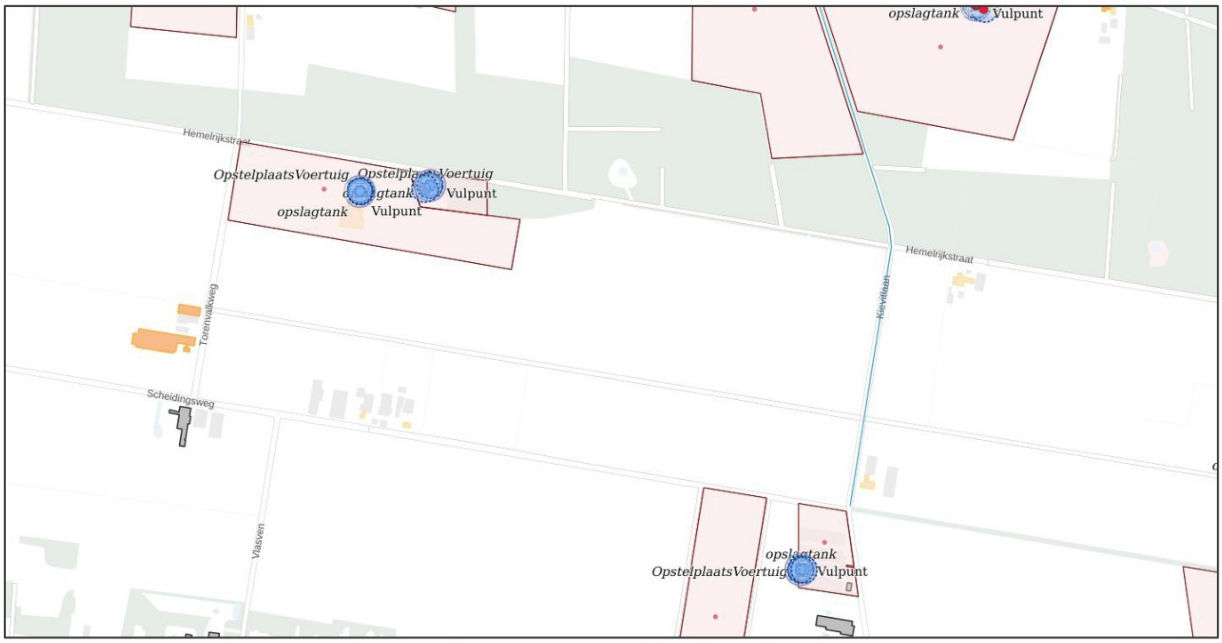
Artikelen 5.12 t/m 5.15 van het Bkl gaan in op de aandachtsgebieden voor omgevingsveiligheidsrisico's. Deze aandachtsgebieden gelden van rechtswege en worden vastgelegd in de digitaal raadpleegbare Register Externe Veiligheid, wat online raadpleegbaar is. Binnen deze aandachtsgebieden moet rekening worden gehouden met het groepsrisico door ter plaatse van het risicogebied geen kwetsbare gebouwen en/of (beperkt) kwetsbare locaties toe te laten. Middels voorschriftgebieden kunnen extra maatregelen worden opgelegd waardoor deze gebouwen en locaties wel toelaatbaar zijn. Deze maatregelen zijn als extra bouweisen vastgelegd in paragraaf 4.2.14 van het Bbl.

Tevens zijn in het Bkl instructieregels opgenomen voor de hieronder genoemde milieubelastende activiteiten die een risicobron zijn:

- Opslaan, bewerken en herverpakken van vuurwerk (afdeling 5.1.2.4 Bkl);
- Opslaan en bewerken van ontplofbare stoffen voor civiel gebruik (afdeling 5.1.2.5 Bkl);
- Exploiteren van een IPPC-installatie voor het maken van explosieven (afdeling 5.1.2.5 Bkl);
- Opslaan en bewerken van ontplofbare stoffen voor militair gebruik (afdeling 5.1.2.5 Bkl).

5.6.2 Onderzoek

Om te bepalen of er in de omgeving externe veiligheidsrisico's aanwezig zijn, is de risicokaart van Atlas Leefomgeving geraadpleegd. Hieruit blijkt dat de dichtstbijzijnde veiligheidsrisico's een vijftal propaanopslagtanken betreffen die gelegen zijn buiten het plangebied. Een zonnepark betreft ook geen verblijfsfunctie, waardoor er geen sprake is van een toegenomen groepsrisico op deze specifieke locaties. Daarnaast worden op het zonnepark zelf geen gevaarlijke stoffen opgeslagen, gebruikt of geproduceerd.

Figuur 21. Ligging van het zonnepark ten opzichte van externe veiligheidsrisico's in de omgeving

Een zonnepark kent daarnaast geen veiligheidscontour. Wel wordt met het zonnepark elektriciteit opgewekt. Verder zorgt het energieopslagsysteem (EOS) voor opslag van energie middels batterijen. De technische installaties bij een EOS zijn vergelijkbaar met omvormers en transformatoren van het zonnepark. Voor een EOS wordt gebruik gemaakt van lithium-ion accu's. Voor deze accu's is een Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS 37-1) in ontwikkeling. Deze PGS-richtlijn heeft betrekking op o.a. energieopslagsystemen. Op dit moment zijn geen veiligheidsafstanden bekend met betrekking tot energieopslagsystemen en de daarbij horende batterijen/accu's. Verder worden de normen vanuit de PGS 37-1 gevolgd. Net als bij het zonnepark kan, afhankelijk van het type EOS, brand een mogelijk risico zijn. Hiervoor wordt overleg gevoerd met de Veiligheidsregio.

Om de panelen en installaties te beveiligen en in het kader van veiligheid voor de omgeving wordt het zonnepark afgesloten voor onbevoegden door middel van een hekwerk van 1,80 meter hoog. Toegang tot het terrein voor beheer, onderhoud en calamiteiten wordt gefaciliteerd met een afgesloten poort. Met hulpdiensten, zoals de brandweer, worden afspraken gemaakt voor toegang in geval van nood. Daarnaast wordt het zonnepark geaard en worden elektriciteitskabels ondergronds aangelegd. Daarmee wordt voldoende toegezien op de risico's ten aanzien van externe veiligheid.

5.6.3 Conclusie

De realisatie van het voorgenomen zonnepark past gelet op bovenstaande binnen het aspect 'omgevingsveiligheid'.

5.7 Natuur

In deze paragraaf komt aan de orde op welke wijze bij de activiteit rekening wordt gehouden met het aspect natuur op basis van soortenbescherming, gebiedsbescherming, houtopstanden en de gevolgen voor de omliggende natuur door stikstofdepositie.

5.7.1 Wettelijk kader

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden worden beschermd middels de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Wanneer een plan, project of activiteit mogelijke significante effecten heeft op een Natura 2000-gebied, dan dienen deze gevolgen in kaart worden gebracht en beoordeeld. Dit geldt ook voor activiteiten of projecten buiten het Natura 2000-gebied, deze kunnen immers ook effect hebben op de aangewezen soorten en habitats van het betreffende gebied. Wanneer een ruimtelijk plan significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied kan hebben, dan kan dit plan worden vastgesteld wanneer een passende beoordeling heeft uitgewezen dat er met zekerheid geen sprake is van aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied. Wanneer dit niet met zekerheid kan worden vastgesteld, dan kan het plan enkel worden vastgesteld als er aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

1. Er zijn geen alternatieve oplossingen voorhanden;
2. Er zijn dwingende redenen van groot openbaar belang, inclusief reden van sociale- of economische aard; en
3. Er worden de noodzakelijke compenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk bewaard blijft.

De boordelingsregels voor Natura 2000-activiteiten zijn opgenomen in afdeling 6.8 van het Bkl.

Soortenbescherming

De bescherming van plant- en diersoorten richt zich op soorten van Europees belang, die vallen onder de rekwijdte van de Vogel- en Habitatrichtlijn, en bepaalde soorten van nationaal belang. Bescherming van soorten vindt plaats binnen en buiten het Natuurnetwerk Nederland en kan de vorm hebben van wet- en regelgeving en fysieke maatregelen die bescherming, vestiging of uitbreiding van de (soorten)populatie bevorderen. Artikel 2.17 lid 1 s f van de Omgevingswet stelt dat de provincie hiervoor het aangewezen bevoegd gezag is. Lagere overheden kunnen echter middels een programma voor soortenbescherming hier ook een rol in spelen met beleid. Vanwege de strikte formulering van de ‘flora- en fauna-activiteit’ zal voor veel activiteiten in de fysieke leefomgeving moeten worden onderzocht of en welke soorten er aanwezig zijn waarvoor de activiteit mogelijke schadelijke gevolgen heeft. Hoofdstuk 11 van het Bal bevat de regels voor de vergunningsplicht bij flora- en fauna-activiteiten.

5.7.2 Onderzoek

In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is door Ecogroen, welke separaat is bijgevoegd. Hieronder worden de onderzoeksresultaten weergegeven.

Gebiedsbescherming

Stikstofdepositie

De activiteiten in het projectgebied kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie in omlig-gende Natura 2000-gebieden. Een teveel aan stikstof kan leiden tot verzuring en vermesting van stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in Natura 2000-gebied(en). Een zogenoemde stikstofberekening met het rekenmodel AERIUS Calculator is noodzakelijk om te kunnen beoordelen of er vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet nodig zijn.

Natuurnetwerk Brabant (NNB)

In de huidige situatie (akker) met de intensieve landbewerking en de verkeersbewegingen op de Kievitlaan is er sprake van een zekere mate van verstoring in het plangebied. Het plan heeft geen negatief effect op het NNB in de zin van een toename van licht, geluid, betreding en/of het oprichten van een barrière. Negatieve effecten op de ecologische wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB en de ruimtelijke samenhang van de gebieden van het NNB zijn uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van het beschermingsregime van het NNB zijn niet aan de orde.

Soortenbescherming

Vleermuizen

Door het ontbreken van bebouwing en bomen binnen het plangebied zijn er voor vleermuizen geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig. Ook in de bomenrij en houtsingel grenzend aan het perceel zijn geen holtes of loszittend schors aangetroffen waarin vleermuizen kunnen verblijven. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen is niet aan de orde. Wel dient verstoring van foeragerende en langsvliegende vleermuizen te worden voorkomen. Dit is mogelijk door de werkzaamheden overdag uit te voeren zonder extra verlichting. Als deze voorzorgsmaatregelen worden toegepast, zijn er voor vliegroutes van vleermuizen geen vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet nodig. Doordat er bomenrijen en een houtsingel aan het plangebied grenzen wordt het gebied mogelijk gebruikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door de aanleg van het zonnepark is er geen sprake van verlies of schade aan essentieel foerageergebied.

Das

In de wijde omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van das (NDFF, 2024). Er liggen vier burchten liggen op een afstand van 538 tot 1.050 meter van het plangebied (waarnemingen uit 2016, 2019, 2020 en 2021). Binnen het plangebied en de direct omgeving (tot ca. 200 meter) zijn bij het veldonderzoek geen pijpen of burchten van das aangetroffen. In het bos ten noorden van het plangebied is er een wissel aangetroffen die mogelijk door de das wordt gebruikt.

Het plangebied bestaat op dit moment uit akkers, cichorei, suikerbiet, mais en sierheesters. Het plangebied voorziet daarmee niet het gehele jaar in het aanbod van voedsel voor dassen en betreft secundair foerageergebied. Hierdoor zal de das slechts incidenteel gebruik maken van het plangebied en is het geen essentieel onderdeel van het leefgebied van de das. Gezien het marginale gebruik van het plangebied door de das en de ruime hoeveelheid optimaal foerageergebied in de omgeving, worden negatieve effecten op de das uitgesloten. Daarbij ontwikkelt het plangebied zich in de toekomstige situatie jaarrond tot geschikt foerageergebied voor das door de te ontwikkelen natuurzones en permanent grasland dat begraasd wordt door schapen. Het gebied wordt toegankelijk voor das door de passeerbare afrastering. Het leefgebied van dassen wordt hiermee ontwikkeld en versterkt. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van das vanuit de nationale en provinciale beschermingskaders soortenbescherming is niet aan de orde.

Overige zoogdieren

(Vaste) verblijfplaatsen en/of essentieel foerageergebied van andere beschermde grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals kleine marterachtigen, eekhoorn en veldspitsmuis) worden in het plangebied op basis van de terreinkenmerken, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Steenuil

Binnen het plangebied zijn geen (potentiële) nestlocaties van steenuil aanwezig door het ontbreken van bebouwing of (holle) bomen. Nestlocaties van steenuil in de directe omgeving van het plangebied zijn niet bekend. Er is geen sprake van (verlies van) essentieel foerageergebied voor steenuil. Vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet zijn voor steenuil niet aan de orde.

Overige vogels met jaarrond beschermde nesten

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van (potentieel) jaarrond beschermde nest-locaties van (NDFF, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn binnen het projectgebied ook geen nesten aangetroffen. Aanvullend onderzoek en een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is niet aan de orde voor potentiële nestlocatie van vogels met jaarrond beschermde nesten.

Vogels zonder jaarrond beschermde nesten

Indien geen nesten in gebruik zijn ten tijde van de werkzaamheden, kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor vogels zonder jaarrond beschermde nesten niet aan de orde, mits rekening wordt gehouden met het broedseizoen.

Amfibieën

Binnen het plangebied ontbreekt het aan permanent oppervlaktewater, waardoor voortplanting van amfibieën binnen het plangebied is uitgesloten.

5.7.3 Conclusie

Vanuit het aspect natuur is er sprake van een evenwichtige toedeling van functies. Ontwikkeling van het zonnepark op deze locatie is niet strijdig met de relevante wetgeving omtrent soortenbescherming en gebiedsbescherming. Tevens heeft het geen negatieve effecten op het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en groenblauwe waarden. Het park sluit aan en versterkt juist de omliggende natuurwaarden, en biedt o.a. jaarrond foerareergebied voor dassen.

5.8 Cultureel erfgoed

Het omgevingsplan dient rekening te houden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed. Deze paragraaf gaat in op de wijze waarop bij de voorgenomen ontwikkeling rekening is gehouden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed, archeologische waarden en cultuurhistorie binnen als buiten het projectgebied

5.8.1 Wettelijk kader

Het Rijk stelt in artikel 5.130 lid 2 van het Bkl instructieregels voor het beschermen van cultureel erfgoed in het omgevingsplan. Deze regels gaan over:

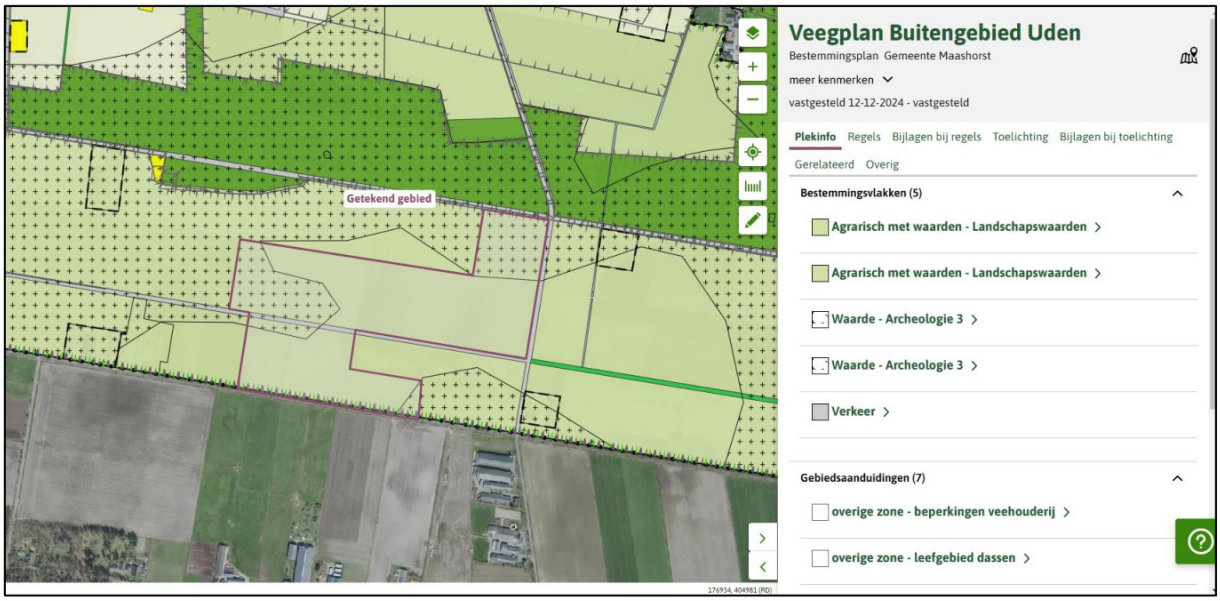
- Ontsiering, beschadiging of sloop van beschermde monumenten of archeologische monumenten;
- Verplaatsing van beschermde monumenten;
- Gebruik van monumenten ter voorkoming van leegstand;
- Aantasting van de omgeving van een beschermd monument;
- Conserveren en in stand houden van archeologische monumenten.

De gemeente Maashorst beschermt haar archeologische waarden met bestemmingen in het (tijdelijk) omgevingsplan, waar het vigerende bestemmingsplan onderdeel van is.

5.8.2 Onderzoek

Archeologie

Binnen het bestemmingsplan ‘Partiele herziening buitengebied 2017’ kent het plangebied geen dubbelbestemmingen, welke zorgdragen voor de bescherming van de archeologische waarden binnen het plangebied. Binnen het bestemmingsplan ‘Veegplan Buitengebied Uden’ is wel een dubbelbestemming opgenomen. Dit betreft ‘Waarde – Archeologie 3’. Zie hiervoor onderstaande afbeelding.

Figuur 22. Plankaart Omgevingsplan Gemeente Maashorst, met daarop de archeologische dubbelbestemmingen.

Het noordelijk, oostelijk, en klein zuidwestelijk deel van het plangebied kennen de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 3'. In de regels is opgenomen dat een onderzoeksverplichting is vereist wanneer de oppervlakte van de bodemverstorende ingreep groter is dan 2.500 m^2 of de verstoring dieper reikt dan 0,4 meter beneden maaiveld. Op de maximale diepte van 0,4 meter beneden maaiveld, geldt een uitzondering voor grondwerkzaamheden.

De technische installaties en grondwerkzaamheden in voorliggend plan overschrijden samen naar alle waarschijnlijkheid niet de eerder benoemde vrijstellingsgrens van 2.500 m^2 en 0,4 meter beneden maaiveld. Daarnaast wordt door het plaatsen van zonnepanelen op palen wordt de archeologie in de bodem in situ bewaard. De verstoring van het plangebied is daarnaast verspreid.

Verder zijn de geplande ingrepen in de bodem bij de realisatie van het zonnepark dusdanig beperkt dat het aannemelijk is dat er geen sprake zal zijn van aantasting van mogelijke aanwezige archeologische waarden.

Tot slot blijft te allen tijde de archeologische meldingsplicht van kracht. Dit betekent dat wanneer bij werkzaamheden archeologische vondsten worden aangetroffen waarvan kan worden aangenomen dat dit archeologische waardevolle vondsten betreffen, dit gemeld wordt bij het bevoegd gezag.

cultuurhistorie
In het plangebied bevinden zich geen rijks- of gemeentelijke monumenten. Er worden geen cultuurhistorische waarden in het geding gebracht.

5.8.3 Conclusie

Op het gebied van archeologie en cultuurhistorie is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.9 Water

Deze paragraaf gaat in op hoe er bij de voorgenomen ontwikkeling rekening wordt gehouden met de aspecten water en watersystemen.

5.9.1 Wettelijk kader

Een project of activiteit kan mogelijk gevolgen hebben met de waterhuishouding in en rond het plangebied of locatie van de activiteit. De regelgeving hiervoor is vastgelegd in de Waterschapsverordening, het Waterbeheerprogramma van het waterschap en eventueel de waterkwaliteitsdoelstellingen van de Kaderrichtlijn water (KRW). Ook gemeentelijk beleid met betrekking tot waterhuishouding en klimaatadaptatie is van belang

Het regels voor het beschermen van de waterbelangen zijn opgenomen in paragaaf 5.1.3 van het Bkl. Artikel 5.37 Bkl stelt dat er rekening dient te worden gehouden met de gevolgen voor het beheer van het watersysteem en dat, voor een duiding van die gevolgen, de opvattingen van het bestuursorgaan dat is belast met het beheer van het watersysteem (het waterschap) worden betrokken. Daarnaast kan het omgevingsplan ook specifieke regels over onderdelen van het watersysteem bevatten. Het wettelijk kader is gericht op het verkrijgen van inzicht in de gevolgen voor de waterhuishouding die samenhangen met de ruimtelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt.

5.9.2 Onderzoek en conclusie

Ten behoeve van de ontwikkeling is de digitale watertoets uitgevoerd. Uit de watertoets volgt dat de normale procedure van toepassing is.

5.10 Ladder voor duurzame verstedelijking

Zorgvuldig ruimtegebruik en het tegengaan van leegstand wordt geregeld door de Ladder voor duurzame verstedelijking. Deze instructieregel stimuleert zorgvuldig gebruik van de schaarse ruimte en het streven naar een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, onder meer door het bevorderen van vraaggerichte ontwikkelingen en het voorkomen van overprogrammering. De ladder dwing een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming af. Een nieuwe stedelijke ontwikkeling moet altijd afgewogen worden en gemotiveerd aan de hand van een beschrijving van de behoefte aan de betreffende ontwikkeling. Voor ontwikkelingen ‘buiten het stedelijk groen aan de rand van de bebouwing van stedelijk gebied’ moet worden gemotiveerd waarom de ontwikkeling niet binnen bestaande stedelijk gebied is voorzien.

5.10.1 Wettelijk kader

In het Bkl wordt een stedelijke ontwikkeling gedefinieerd als ‘de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandelvoorziening of een andere stedelijke voorziening en die voldoende substantieel is.’. Artikel 5.129g bepaalt dat bij een wijziging van het omgevingsplan en/of BOPA voor een nieuwe stedelijke ontwikkeling de toepassing van de ladder is vereist. Of een ontwikkeling of uitbreiding voldoende substantieel is volgt uit jurisprudentie. Daaruit blijkt onder meer dat een woningbouwontwikkeling die voorziet in de realisatie van meer dan 11 woningen binnen de bebouwde kom moet worden aangemerkt als woningbouwlocatie. Ook een kantoor, detailhandelsvoorziening of bedrijf met een oppervlakte van meer dan 500 m^2 brutovloeroppervlak kan worden beschouwd als een stedelijke ontwikkeling.

5.10.2 Onderzoek en conclusie

Het aanleggen van een zonnepark is geen nieuw stedelijke ontwikkeling. Op basis van eerdere uitspraken van de Raad van State 1[1] blijkt dat soortgelijke projecten die niet tot leegstand van bestaande bebouwing leiden, niet als een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bkl kunnen worden aangemerkt. Ook de Rechtbank Overijssel heeft in april 2018 geoordeeld dat een zonnepark geen nieuwe stedelijke ontwikkeling betreft (zaaknummer akzwo_17_2460 en ak_zwo_17_2461). Een toets aan de Ladder is daarom niet van toepassing. In een uitspraak van 23 januari 2019[2] is dit nog eens bevestigd door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Een toets aan de Ladder is daarom niet van toepassing.

5.11 M.e.r. -beoordeling

Een milieueffectrapportage (m.e.r.) toetst of er sprake is van een plan of ontwikkeling met grote milieugevolgen. Bij besluiten, zoals het verlenen van een vergunning voor een BOPA, die mogelijk grote gevolgen hebben voor het milieu moet worden beoordeeld of de voorgenomen ontwikkeling negatieve milieueffecten heeft ten aanzien van de fysieke leefomgeving. In deze paragraaf wordt hier verder op in gegaan.

5.11.1 Wettelijk kader

Afdeling 16.4 van de Omgevingswet bevat samen met hoofdstuk 11 en bijlage V van het Omgevingsbesluit (Ob) de regelgeving over de milieueffectrapportage. Op basis van deze regels is een plan-m.e.r. verplicht voor een plan;

- Dat een kader vormt voor een te nemen project-m.e.r.-plichtig of project-m.e.r.-beoordelingsplichtig besluit of;
- Waarvoor een passende beoordeling vanwege Natura 2000-gebieden nodig is.

Bijlage V van het Ob bevat een niet limitatieve lijst met projecten met mogelijk aanzienlijke milieueffecten. Ook voor andere dan in de lijst genoemde projecten kan eventueel een beoordeling nodig zijn om na te gaan of er sprake is van mogelijke aanzienlijke milieueffecten.

Voor kleinere (lokale) ontwikkelingen of kleine wijzigingen bestaat de plan-m.e.r.-beoordeling als opvolger van de vormvrije m.e.r.-beoordeling. De plan-m.e.r.-beoordeling is verplicht wanneer een ontwikkeling leidt tot mogelijke aanzienlijke milieueffecten en significantie gevolgen voor Natura 2000-gebieden optreden. De plan-m.e.r.-beoordeling is ook van toepassing op plannen of programma's die een kader vormen voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige projecten en besluiten die niet in het Ob worden genoemd.

5.11.2 Onderzoek

Een plan of project kan leiden tot m.e.r.-plicht of m.e.r.-beoordelingsplicht. Dit hangt samen met de aanwijzing van gevallen waarin de m.e.r.- of m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. In bijlage V van het Omgevingsbesluit (Ob) zijn deze gevallen aangewezen. Uit jurisprudentie is gebleken dat een zonnepark niet kan worden aangemerkt als een 'industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water' (cat. C1), omdat een zonnepark geen thermische (verbrandings-)installatie betreft. In een zonnepark wordt immers geen thermische energie opgewekt of gebruikt voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water, maar wordt stralingsenergie (zonlicht) rechtstreeks omgezet in elektrische energie.

[1] Zie: ABRvS 18 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:448, ABRvS 24 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016: 465. ABRvS 16 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:708. ABRvS 28 juni 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1724.
[2] ECLI:NL:RVS:2019:178, uitspraak 201804681/1/A1

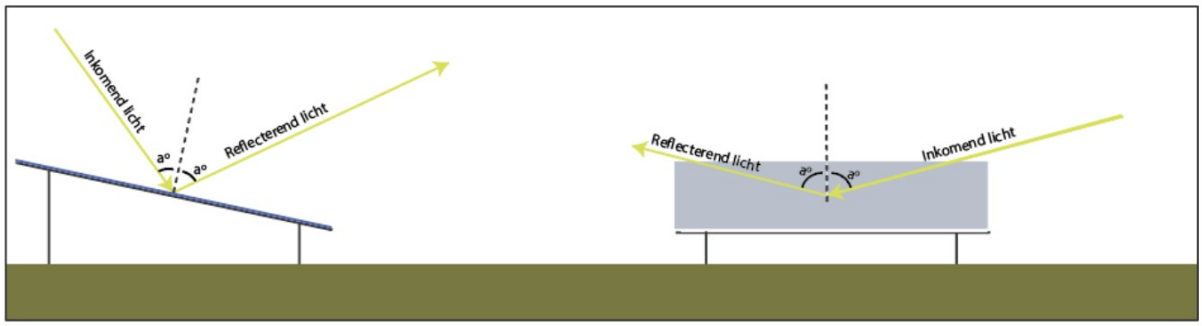
Een uitwerking van de milieuaspecten zijn in hoofdstuk 5 (dit hoofdstuk) te vinden. Daaruit blijkt dat het zonnepark geen milieugevolgen of hinder veroorzaakt voor de omgeving. Het zonnepark wordt aangelegd met respect voor de bodem. De constructie wordt zodanig aangelegd dat er geen schade ontstaat en het systeem makkelijk demontabel is. De locatie is onderzocht op het gebied van aanwezige ecologische waarden. Met deze ruimtelijke onderbouwing (en met name hoofdstuk 5) wordt dus al voldaan aan de eisen vanuit de m.e.r.-beoordeling.

Voor de volledigheid verwijzen wij ook naar de uitspraak van de rechtbank Overijssel van 19 september 2018 en zaaknummer 18_689, waarin bevestigd wordt dat een vergelijkbaar project niet valt binnen de categorie D22.1 van het voormalige Besluit m.e.r. (nu categorie C1 onder het Ob) en er geen beoordeling nodig is. Deze uitspraak is op 14 augustus 2019 bevestigd door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en na te zien onder het zaaknummer 2019:2770.

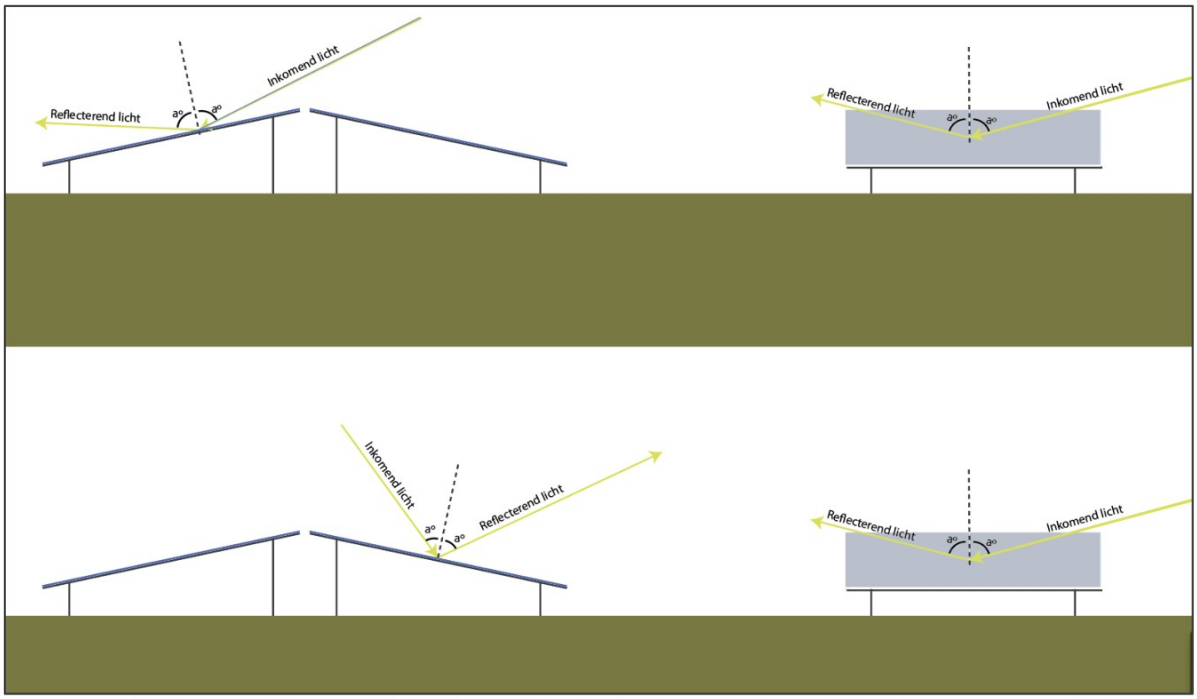
5.12 Lichtreflectie

Het zonnepark bestaat onder andere uit de realisatie van pv-panelen, welke het zonlicht opvangen. Hierdoor is het mogelijk dat het zonlicht zorgt voor schittering van de pv-panelen. Indien er sprake is van schittering door de pv-panelen, dan is dat op moment dat de zonnestralen zo erg reflecteren op de pv-panelen, dat de lichtweerkaatsing in het oog waargenomen kan worden. Voor de lichtweerkaatsing zijn twee soorten licht, welke gereflecteerd kunnen worden. Dit betreffen direct licht en diffuus licht. Direct licht wordt al meest hinderlijk ervaren, doordat direct bestaat uit zonlicht welke niet weerkaatst of afgebogen wordt. Bij reflecties van direct licht kan de schittering, ondanks de beperkte kans, in een uiterst geval zorgen voor verblinding. Diffuus licht is licht dat is verstrooid, doordat het bijvoorbeeld door wolken heen schijnt. Het licht komt hierbij niet uit één plek. Verblinding door diffuus licht is zeer onwaarschijnlijk.

Het licht dat weerkaats wordt heeft altijd dezelfde uitgaande hoek als ingaande hoek (zie onderstaande figuren). Hierdoor zijn factoren, zoals hoogte, oriëntatie en de hellingshoek van de pv-panelen van belang voor de lichtweerkaatsing. Daarnaast zijn ook de locatie van de waarnemer en de hoogte en hoek van de zon relevant voor de lichtweerkaatsing.

Figuur 23. Reflectie van zonlicht, waarbij de inkomende hoek gelijk is aan de uitgaande hoek (zuidopstelling)

Figuur 24. Reflectie van zonlicht, waarbij de inkomende hoek gelijk is aan de uitgaande hoek (oostwest- opstelling).

In het zonnepark worden pv-panelen van de modernste generatie toegepast. Deze zijn zwart of doorzichtig van kleur en voorzien van anti-reflectie coating die het licht grotendeels absorbeert. Zodoende ontstaat er geen hinderlijke schittering als gevolg van lichtweerkaatsing op de panelen. De panelen hebben een vlakke ligging met een kleine hellingshoek, waardoor enige restschittering/glinstering bijna tot geen overlast leidt. Daarnaast wordt het plangebied omzoomd door o.a. struweel, waardoor het zicht (en daarmee ook mogelijke hinder van reflectie) wordt weggenomen.

Doordat de panelen op maximaal 1,8 meter hoog worden geplaatst met een kleine hellingshoek en mede vanwege de landschappelijke inpassing van het zonnepark is bijna tot geen reflectie zichtbaar voor een waarnemer op hoogte van het maaiveld. Daarnaast zal er geen hinder ondervonden worden in de omringende woningen of omringende wegen. Hiermee vormt het aspect lichtreflectie geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.13 Elektromagnetische straling

Omvormers en transformatoren veroorzaken extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF). Ten aanzien van elektromagnetische straling bij hoogspanningsmasten hanteert de overheid een voorzorgprincipe waarbij een grens wordt aangehouden van 0,4 micro Tesla (µT). Dit voorzorgsprincipe dient daarmee ook gehanteerd te worden bij de ontwikkeling van een zonnepark, door de afstand van een zonnepark tot woningen en andere gevoelige bestemmingen zodanig te laten zijn dat de magnetische veldsterkte bij de gevoelige bestemmingen niet boven de advieswaarde van 0,4 µT komt.

In het RIVM ‘Verkenning van extreem-laagfrequente (ELF) magnetische velden bij verschillende bronnen’ (RIVM-rapport 609300011/2009) wordt aandacht besteed aan elektromagnetische velden als gevolg van de aanwezigheid van transformatorstations. Hoe groter de afstand tot de bron, hoe meer de sterkte van de velden afneemt. Op een afstand van maximaal 7 meter van de onderzochte transformatorstations werd een straling van 0,4 µT gemeten. De woningen rondom het plangebied staan op geruime afstand van het zonnepark, waarmee kan worden aangenomen dat elektromagnetische straling geen gezondheidsrisico vormt en dus niet leidt tot een belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.14 Milieubelastende activiteiten

Deze paragraaf gaat in op of de voorgenomen ontwikkeling een milieubelastende activiteit mogelijk maakt, en zo ja op welmanier een keuze is gemaakt in de na te streven omgevingskwaliteit en op welke manier het reguleren van de omgevingskwaliteit middels het omgevingsplan of omgevingsvergunning kan worden vastgelegd.

5.14.1 Wettelijk kader

De bijlage bij artikel 1 van de Omgevingswet beschrijft het begrip milieubelastende activiteit (mba) als volgt: *"een activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewater lichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringtechnisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit"*. Een mba betreft in principe alle activiteiten met enig negatief effect op het milieu, uitgezonderd 'directe lozingen' en wateronttrekkingsactiviteiten. Dit maakt dat ook niet-bedrijfsmatige activiteiten en niet-plaatsgebonden activiteiten onder de definitie van de milieubelastende activiteit kunnen vallen. Afdeling 2.3 van de Bruidsschat (deel van het tijdelijke omgevingsplan) bevat de gemeentelijke regels voor mba's. In het Bkl zijn in hoofdstuk 5 onder andere de instructieregels voor milieu in het omgevingsplan opgenomen. Uit de nota van toelichting bij het Bkl blijkt dat de 'activiteiten' waar in hoofdstuk 5 van het Bkl wordt gesproken 'milieubelastende activiteiten' zijn.

5.14.2 Onderzoek

Voorliggend initiatief maakt met de realisatie van het zonnepark geen milieubelastende activiteiten mogelijk.

5.14.3 Conclusie

Op basis van het voorgaande wordt geconcludeerd dat het aspect milieubelastende activiteiten geen belemmering vormt voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.15 Gezondheid

Integrale besluitvorming en samenhang door alle aspecten van de fysieke leefomgeving vroegtijdig te betrekken is een van de uitgangspunten van de Omgevingswet. Gezondheid is hier een belangrijk onderdeel van. In deze paragraaf wordt ingegaan op hoe erbij de voorgenomen ontwikkeling rekening met dit aspect is gehouden. Belangrijke uitganspunten hierbij zin het beschermen van de gezondheid (zijn er mogelijk negatieve effecten voor de gezondheid?) en het bevorderen van de gezondheid door het bevorderen van sport en ontspanning.

5.15.1 Wettelijk kader

Een van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet, zoals geformuleerd in artikel 1.3, is het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Dit maakt dat er een nauwe samenhang is tussen de aspecten veilige en gezond leefomgeving en goed omgevingskwaliteit.

Het bereiken en in stand houden van een gezonde fysieke leefomgeving is een belangrijk doel van de Omgevingswet. Derhalve bevat het Bkl diverse instructieregels met betrekking tot onder meer geluid, trillingen,

geur en luchtkwaliteit die bescherming van de gezondheid en het milieu als doel hebben. Deze aspecten zijn reeds in de voorgaande paragrafen aan bod komen. In aanvulling op de afzonderlijke instructieregels ter bescherming van milieu en gezondheid wordt hieronder nog ingegaan op welke wijze het gezondheidsaspect is afgewogen in de totstandkoming van voorliggend plan, zowel binnen het plangebied als voor de omgeving.

5.15.2 Onderzoek

In dit hoofdstuk is reeds gemotiveerd dat het zonnepark geen negatieve invloed heeft op de luchtkwaliteit. Daarnaast is er geen sprake van elektromagnetische straling, lichtreflectie, geur- of geluidshinder.

5.15.3 Conclusie

Het zonnepark heeft geen negatieve gevolgen voor de gezondheid.

5.16 Bedrijfsmatige activiteiten

Parallel aan de netaansluiting wordt de mogelijkheid onderzocht een directe verbinding te maken met een lokaal grootverbruiker van energie. De mogelijkheden hiervan worden op dit moment nog onderzocht en zou een aanvulling zijn op het huidige plan

6 Uitvoerbaarheid

6.1 Economische uitvoerbaarheid

6.1.1 Financieel economische uitvoerbaarheid

De realisatie van het zonnepark doet Sunvest voor eigen rekening en risico. Hierbij is het wel noodzakelijk dat het zonnepark in de nabijheid wordt aangesloten op het net. Hiertoe heeft afstemming plaatsgevonden en zal verdere afstemming noodzakelijk zijn. Ook is er met de huidige energiemarkt SDE++ subsidie noodzakelijk, die kan worden aangevraagd nadat een omgevingsvergunning voor de realisatie van het zonnepark is verleend.

6.1.2 Kostenverhaal

De kosten die de gemeente maakt voor haar organisatie en behandelen van de vergunningaanvraag worden verhaald via de leges.

6.1.3 Conclusie

De economische uitvoerbaarheid van de BOPA is hiermee voldoende aangetoond.

6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

6.2.1 Participatie

In hoofdstuk 3 is er al ingegaan op het vooroverleg met betrokken ketenpartners en participatie met omwonenden en andere belanghebbenden. Hieronder zal het formele participatietraject wat hierop volgt behandeld.

6.2.2 Advies en instemming

De gemeenteraad van Maashorst heeft een lijst vastgesteld van gevallen waarbij advies aan de raad moet worden gevraagd. Voor voorliggend plan is het adviesrecht wel van toepassing verklaard, aangezien het gaat om een BOPA voor een project zoals ‘projecten met betrekking tot energieopwekking en energieopslag ten behoeve van bedrijfsmatige exploitatie’.

6.2.3 Vaststellingsprocedure

Conform artikel 16.62 van de Omgevingswet is voor de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) de reguliere procedure (titel 4.1 Algemene wet bestuursrecht) van toepassing. Hiermee is de beslistermijn acht weken. Het college van Burgemeester en wethouders kan gevallen aanwijzen waarvoor bij een BOPA de uitgebreide procedure conform afdeling 3.4 van de Awb van toepassing is. Voorliggende onderbouwing betreft een ontwikkeling waarvoor de reguliere procedure van toepassing is.

6.2.4 Bezwaar en beroep

In voorliggend geval is de reguliere procedure van toepassing op de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een BOPA. Na vaststelling van het besluit om de omgevingsvergunning te verlenen kan vervolgens in beroep worden gegaan bij de rechtbank met vervolgens de mogelijkheid voor hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak bij de Raad van State. Bijlage 2 artikel 2 van de Algemene wet bestuursrecht bevat besluiten waarbij er geen beroepsmogelijkheid is. Eventueel kunnen belanghebbenden een voorlopige voorziening vragen tegen de omgevingsvergunning.

7 Conclusie

7.1.1 Evenwichtige toedeling van functies aan locaties

De aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een BOPA wordt conform artikel 8.0a lid 2 Bkl enkel verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarnaast gelden de beoordelingsregels van artikel 8.0b t/m 8.0e van het Bkl. De centrale vraag is of voorliggend initiatief leidt tot een situatie waarbij er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Oftewel; heeft er een zorgvuldige afweging van belangen plaatsgevonden waardoor na het verlenen van de vergunning nog steeds of weer sprake is van een evenwichtige toedeling? Om dit te beoordelen zijn alle aspecten die in het kader van voorliggend initiatief relevant zijn onderzocht en afgewogen.

7.1.2 Conclusie

Gelet op de onderbouwing van de relevante aspecten in voorliggende BOPA, kan worden aangenomen dat er ten aanzien van de ontwikkeling sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De ontwikkeling is beleidsmatig, ruimtelijk, milieutechnisch, maatschappelijk en financieel uitvoerbaar.

Bijlagen

Eelerwoude
Op weg naar 100% natuurinclusief